

Ledamöter och ersättare

KOMMUNSTYRELSENS ARBETSUTSKOTT

Tid måndag 9 mars 2026 kl. 08:15**Plats** Stadshuset, våning 9

Upprop

Val av justerare

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Punkt	Rubrik	Ärendenr	Sida
1	Reglemente och samverkansavtal avseende Gemensam kost- och servicenämnd Piteå - Luleå	2025/1981	3 - 21
2	Svar på remiss rättssäkerhetens pris, SOU 2025:111	2025/1940	22 - 51
3	Remissvar till uppdatering av EU Arctic Policy	2026/277	52 - 83
4	Årsuppföljning av internkontrollplan KS - kommunstyrelseförvaltningen	2026/269	84 - 92
5	Årsuppföljning av verksamhetsplan 2025 KS - kommunstyrelseförvaltningen	2026/267	93 - 124
6	Bolagsordning för Luleå Science Park AB	2025/1862	125 - 133
7	Verksamhetsbidrag till Luleå Science Park 2026	2026/315	134 - 135
8	Ägardirektiv för Luleå Kommunföretag AB	2025/1166	136 - 152
9	Medfinansiering av Flygprojektet FAIR	2026/294	153 - 174
11	Förändring av arbetssätt med Luleåförslaget	2026/241	175 - 183
12	Upphandling av tekniska konsulter inom mark och exploatering	2026/307	184 - 186
13	Upphandling av mekanisk verkstad, smide och svetsarbeten	2025/626	187 - 188

14	Information om återbruksverksamheten i Luleå kommun	2026/334	189
----	---	----------	-----

§ 10

Uppföljning samverkansavtal avseende Gemensam Kost- och servicenämnd Piteå - Luleå

Ärendenr 2025/1501-3.9.0.1

Socialnämndens beslut

1. Socialnämnden beslutar rekommendera kommunfullmäktige att godkänna upprättat förslag till ny skrivelse i samverkansavtalet § 25.
2. Rekommendera kommunfullmäktige förlänga reglementet för Gemensam kost- och servicenämnd Piteå och Luleå i oförändrad form till och med 2029-06-30.

Reservationer

Andreas Skarvö (M) och Joakim Eck (M) reserverar sig mot beslutet.

Sammanfattning av ärendet

Gemensam kost- och servicenämnd Piteå - Luleå föreslår att kommunfullmäktige i Luleå och Piteå kommun godkänner upprättat förslag till ny skrivelse i samverkansavtalet § 25.

Enligt samverkansavtalet ska en utvärdering ske efter sju år från nämndens inrättande. En utvärdering har skett av ledningsgruppen i samverkan med jurist från respektive kommun. Utvärderingen visar att bägge parter bedömer samverkan skett enligt samverkansavtalet och att de vill fortsätta samverkan.

Vid utvärderingen framkom att skrivelsen i § 25 kunde misstolkas och därför bör omformuleras för att undvika missförstånd. Förslag på ny skrivning är:

”Detta avtal gäller från och med den 1 april 2026 till och med den 31 mars 2030 under förutsättning att fullmäktige i båda kommuner har godkänt avtalet genom beslut som vunnit laga kraft. Därefter löper avtalet vidare till dess någon av parterna säger upp avtalet. Avtalet upphör fyra år efter det att uppsägning kommit andra parten till handa, om inte parterna kommer överens om annat. Parterna är överens om att gemensam utvärdering av avtalet bör ske minst var fjärde år.”

Kommunfullmäktige i Piteå kommun har 2025-05-27 beslutat att förlänga reglementet för Gemensam kost- och servicenämnd för Piteå och Luleå kommu-

ner till och med 2029-06-30. Socialförvaltningen föreslår att Luleå kommun gör detsamma.

Socialnämndens arbetsutskott har 2026-01-15 § 4 föreslagit socialnämnden besluta rekommendera kommunfullmäktige att godkänna upprättat förslag till ny skrivelse i samverkansavtalet § 25. Rekommendera kommunfullmäktige förlänga reglementet för Gemensam kost- och servicenämnd Piteå och Luleå i oförändrad form till och med 2029-06-30. Vid ärendets behandling reserverade sig Andreas Skarvö (M) mot beslutet.

Sammanträdet

Socialförvaltningen föredrar ärendet.

Andreas Skarvö (M) och Joakim Eck (M) föreslår avslå förnyat samverkansavtal och samtidigt ge förvaltningen i uppdrag att utreda en övergångslösning till lokalt upphandlade måltider.

Tim Larsson (S) och Sara Hjalte (V) föreslår bifalla arbetsutskottets förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställer arbetsutskottets förslag och Andreas Skarvö med fleras förslag mot varandra och finner att socialnämnden bifaller arbetsutskottets förslag.

Dialog

Dialog har förts med jurister i Piteå och Luleå samt med ledningsgruppen för kost- och servicenämnden.

Beslutsunderlag

- Protokollsutdrag gällande gemensam kost- och servicenämnd Piteå – Luleå, SOC Hid: 2025.3580
- Revidering av samverkansavtal, SOC Hid: 2025.3581
- Kommunfullmäktiges beslut 2025-05-19 § 94, SOC Hid: 2025.3743
- Reglemente för Gemensam kost- och servicenämnd för Piteå och Luleå kommuner, SOC Hid: 2025.1845
- Socialförvaltningens förslag till beslut gällande uppföljning samverkansavtal avseende Gemensam Kost- och servicenämnd Piteå – Luleå, SOC Hid: 2026.69
- Socialnämndens arbetsutskotts beslut 2026-01-15 § 4, SOC Hid: 2026.152

Beslutet skickas till
Kommunfullmäktige

Piteå kommun

LULEÅ
KOMMUN

Protokollsutdrag

Gemensam Kost- och servicenämnd Piteå -
Luleå

Datum 2025-12-05

§ 28 Uppföljning samverkansavtal avseende Gemensam Kost- och servicenämnd Piteå - Luleå Diariennr 25GKN15

Beslut

Gemensam kost- och servicenämnd Piteå - Luleå föreslår att kommunfullmäktige i Luleå och Piteå kommun godkänner redovisningen.

Gemensam kost- och servicenämnd Piteå - Luleå föreslår att kommunfullmäktige i Luleå och Piteå kommun godkänner upprättat förslag till ny skrivelse i samverkansavtalet § 25.

Ärendebeskrivning

Enligt samverkansavtalet ska en utvärdering ske efter sju år från nämndens inrättande. En utvärdering har skett av ledningsgruppen i samverkan med jurist från respektive kommun. Utvärderingen visar att bägge parter bedömer samverkan skett enligt samverkansavtalet och att de vill fortsätta samverkan.

Vid utvärderingen framkom att skrivelsen i § 25 kunde misstolkas och därför bör omformuleras för att undvika missförstånd. Förslag på ny skrivning är:

”Detta avtal gäller från och med den 1 april 2026 till och med den 31 mars 2030 under förutsättning att fullmäktige i båda kommuner har godkänt avtalet genom beslut som vunnit laga kraft. Därefter löper avtalet vidare till dess någon av parterna säger upp avtalet. Avtalet upphör fyra år efter det att uppsägning kommit andra parten till handa, om inte parterna kommer överens om annat.

Parterna är överens om att gemensam utvärdering av avtalet bör ske minst var fjärde år.”

Piteå kommun

LULEÅ
KOMMUN

Protokollsutdrag

Gemensam Kost- och servicenämnd Piteå -
Luleå

Datum 2025-12-05

Beslutsunderlag

- Samverkansavtal revidering

Paragrafen är justerad

Mellan Piteå kommun, orgnr 212000-2759, och Luleå kommun, orgnr 212000-2742, har följande samverkansavtal träffats.

Samverkansavtal mellan Luleå och Piteås kommuner avseende kylda maträtter till särskilt och ordinärt boende

Gemensam kost- och servicenämnd i Piteå och Luleå kommuner inrättades den 15 mars 2018. Detta avtal är en revidering av samverkansavtal träffat den 9 mars 2018 och gäller från och med den 1 juli 2020, då tidigare samverkansavtal samtidigt upphör att gälla.

§ 1 Målsättning

Den gemensamma nämnden ska i god samverkan och inom sitt ansvarsområde:

- Producera välsmakande, kvalitetssäkrade och näringsriktiga maträtter
- Verka för att kompetens bibehålls och utvecklas
- Verka för åtgärder som främjar kvalitet, effektivitet samt begränsa kostnadsökning inom nämndens verksamhetsområde.

§ 2 Uppgifter

Nämnden ansvarar för produktion av kylda maträtter till ordinärt boende i och särskilt boende i Luleå kommun. Produktionen av kylda maträtter sker i Öjebyns produktionskök i Piteå kommun.

Nämnden ska samråda med berörda kommunala nämnder i de samverkande kommunerna samt med andra myndigheter och enskilda organisationer.

Nämnden ska följa utvecklingen inom sitt ansvarsområde.

Utöver vad som följer av lag ska nämnden tillse att verksamheten bedrivs enligt reglementet och detta samverkansavtal.

§ 3 Värdkommun och arbetsgivare

Piteå kommun är värdkommun och den gemensamma nämnden ingår i Piteå kommuns organisation.

Piteå kommun är arbetsgivare för den personal som arbetar vid Öjebyns produktionskök.

Samverkanskommunerna ansvarar var för sig för övrig personal som arbetar för den gemensamma nämnden.

§ 4 Samrådsförfarande mellan samverkanskommunerna

Samordning av den gemensamma nämndens arbete ska ske genom en ledningsgrupp som består av tre tjänstemän från respektive kommun.

Ledningsgruppen bereder till nämnden strategiska överväganden som budget, prioriteringar, utbud och övriga gemensamma frågor som berör samverkan. Till dessa hör även att svara för att den överenskomna årscykeln för budget- och verksamhetsplanering upprätthålls. Samråd avseende verksamhetsutveckling sker genom ledningsgruppen. Ledningsgruppen inhämtar synpunkter från berörda parter i respektive kommun. Ledningsgruppen ska vara medlare i samband med frågor som rör tolkning av avtalet.

Ledningsgruppen ska träffas en gång per kvartal eller när någon i ledningsgruppen begär det.

Sammanställande för ledningsgruppens möten är nämndsekretariatet.

Ledningsgruppen kan utse arbetsgrupp som består av representanter från respektive samverkanskommun. Arbetsgruppen har till uppgift att svara för verksamhetsrelaterade frågor t ex kravställning vid upphandlingar, avvikelshantering, uppföljning, internkontroll, synpunktshantering och kvalitetsutvärderingar.

§ 5 Väsentliga förändringar

I det fall väsentliga förändringar ska ske för den gemensamma nämndens verksamhetsområde ska respektive fullmäktige godkänna förändringen.

De kostnader som uppstår på grund av ett beslut om väsentliga förändringar t.ex. kostnadsdrivande åtgärder eller utformningen av utbud, ska fördelas enligt den fastställda fördelningsnyckeln, vilken utgörs av respektive samverkanskommuns andel av totalt antal producerade portioner. I de fall kommunerna inte är överens ska kostnaden i sin helhet belasta den kommun som fattat beslutet i fråga.

§ 6 Budgetprocess för den gemensamma nämnden

Den gemensamma nämnden finansieras av samverkanskommunerna. Vårdkommunen ska årligen fastställa årsbudgeten för den gemensamma nämnden efter godkännande av Luleå kommun.

Arbetsprocessen inför budget, årsredovisning och delårsbokslut följer Piteå kommuns övergripande process. Förslag på budget ska tillställas Luleå kommun, synpunkter ska vara Piteå kommun tillhanda enligt av ledningsgruppen fastställd tidsplan. Vårdkommunen fastställer budget för den gemensamma nämnden för kommande verksamhetsår. Fastställande kan inte ske innan slutligt godkännande från Luleå kommun.

§ 7 Budgeten – driftbidrag från samverkanskommunerna

Den gemensamma nämnden tilldelas en budget bestående av budgeterad intäkt i form av driftbidrag från respektive kommun, budgeterade kostnader utifrån överenskommen fördelningsnyckel (kalkylerade kostnader för nämnd, personal, lokaler, livsmedel, förbrukningsmaterial, OH m m) och kalkylerat antal portioner per kommun. Slutreglering sker utifrån en jämförelse av faktisk kostnad och budgeterad kostnad för respektive kommun.

§ 8 Reglering av faktisk kostnad

Den faktiska kostnaden regleras i efterhand med fördelningsnyckeln – andel portioner av totala antalet producerade portioner per år (nedan; kostnadsfördelningsnyckeln). Eventuella över- och underskott i förhållande till erlagt driftbidrag ska justeras enligt kostnadsfördelningsnyckel som fastställts vid årets slut. Överskott/underskott ska vara reglerat före det att årsredovisningen fastställts av kommunfullmäktige i Piteå kommun.

Det åligger vårdkommunen att redovisa och fördela kostnaderna utifrån god redovisningssed.

§ 9 Övriga ekonomiska regleringar

Piteå kommun ansvarar, i egenskap av värdkommun, för projekteringar och investeringar vid Öjebyns produktionskök. Kostnaderna för detta fördelas enligt kostnadsfördelningsnyckeln mellan samverkanskommunerna.

För investeringar av brådsakande karaktär för att säkerställa driften av produktionsköket ska den gemensamma nämnden besluta i frågan.

Finansiering av väsentliga investeringar och kostnadsökningar som medför större avsteg från fastställd budget ska godkännas av kommunfullmäktige i respektive samverkanskommun och kostnaderna fördelas enligt fastställd kostnadsfördelningsnyckel.

Piteå kommun är i egenskap av värdkommun ansvarig för inventarier och tillhandahållande av övriga kontorsrelaterade system samt IT-stöd som är nödvändiga för verksamheten. Teknisk drift- och support av system ombesörjs av värdkommunens IT-funktion. Kostnaden för detta fördelas enligt kostnadsfördelningsnyckel mellan samverkanskommunerna.

§ 10 Mandatperiod

Första mandatperioden är ett år räknat från den 15 mars 2018. Därefter ska mandatperiodernas längd följa allmänt val till kommunfullmäktige.

§ 11 Sammansättning

Ordförande och vice ordförande i nämnden utses av värdkommunen. Samverkanskommunerna är överens om att posterna som ordförande respektive vice ordförande bör rotera varje år mellan de deltagande kommunernas företrädare i nämnden och att posterna bör vara fördelade så att en kommun innehar ordförandeposten och den andra kommunen innehar vice ordförandeposten varje år.

Samverkanskommunerna kan träffa särskild överenskommelse om att annat ska gälla för visst år.

Nämnden har inget utskott.

§ 12 Förtroendevaldas arvode

Den kommun som ledamoten/ersättaren representerar ska också betala de arvoden och ersättningar som uppdraget ger rätt till. Arvodering sker utifrån de regler som gäller för politiska uppdrag i respektive kommun.

§ 13 Reglemente

Den gemensamma nämnden styrs av ett reglemente, som fastställs av samverkanskommunernas respektive kommunfullmäktige.

§ 14 Laglighetsprövning

Vid laglighetsprövning är det värdkommunen som är part i den rättsliga processen. Vid eventuella skadeståndsanspråk kan regress ske gentemot samverkanskommunen.

§ 15 Ny samverkanspartner

Om ny kommun vill delta i samverkan, ska nytt samverkansavtal upprättas och antas av respektive kommuners kommunfullmäktige.

§ 16 Arkiv

Arkivansvaret omfattar ansvar för både närarkiv och slutarkiv. Den gemensamma nämnden är ansvarig för alla handlingar och dokument som framställs. Slutarkivering av brukarnas uppgifter arkiveras i berörd samverkanskommun. Slutarkivering av nämndens handlingar ansvarar värdkommunen för. En dokumenthanteringsplan ska upprättas och antas av den gemensamma nämnden.

Värdkommunen är systemägare och socialnämnden i respektive samverkanskommun är informationsägare. Nämnden är systemförvaltare för system som är kopplade till brukarnas personuppgifter.

Socialnämnden i respektive samverkanskommun är personuppgiftsansvarig. Gemensamt personuppgiftsansvar avseende kost- och servicenämnden mellan socialnämnderna i Luleå kommun och Piteå kommun är upprättat.

§ 17 Revision och ansvarsfrihet

Den gemensamma nämnden granskas av revisorerna i var och en av samverkanskommunerna enligt kommunallagens bestämmelser.

Frågan om ansvarsfrihet ska prövas av kommunfullmäktige i var och en av samverkanskommunerna.

Det är dock enbart den kommun som valt ledamoten i fråga som vid vägrad ansvarsfrihet kan besluta om entledigande av uppdraget.

§ 18 Äganderätt till egendom

För den måltidsproduktion som ska bedrivas vid Öjebyns produktionskök ska Piteå kommun i egenskap av värdkommun vara huvudman och äga fastigheter, inventarier och annan lös egendom.

§ 19 Försäkring

Piteå kommun tecknar och vidmakthåller erforderliga försäkringar för den gemensamma nämndens verksamhet. Kostnader för dessa fördelas enligt fastställd kostnadsfördelningsnyckel.

§ 20 Insyn i förvaltningen

Luleå och Piteå kommuner har rätt till löpande insyn i den gemensamma nämndens verksamhet och ekonomiska redovisning. Nämnden ska till respektive kommunfullmäktige i de samverkande kommunerna fortlöpande rapportera hur verksamheten utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är.

§ 21 Driftstörningar

Vid extraordinära händelser som förhindrar att den gemensamma nämnden kan producera mat i enlighet med detta samverkansavtal ska värdkommunen kontakta nämndens ledningsgrupp som tar

beslut om vilka åtgärder som ska vidtas. Kostnader som kan hänföras till extraordinära händelser fördelas mellan samverkanskommunerna i enlighet med kostnadsfördelningsnyckeln.

§ 22 Skadestånd

Om någon av samverkansparterna avsiktligt eller genom grov vårdslöshet begår ett avtalsbrott som medför skada ska ersättning utgå till motparten.

§ 23 Hävande av avtalet

Respektive kommun äger rätt att häva tecknat avtal med omedelbar verkan om motparten i väsentligt hänseende inte utför sina åtaganden och rättelse inte sker utan dröjsmål efter skriftlig påminnelse.

§ 24 Överlåtelse

Vardera part får inte under avtalstiden överlåta sina åtaganden till annan huvudman utan den andra partens godkännande.

§ 25 Avtalstid

Detta avtal gäller från och med den 1 juli 2020 till och med den 15 mars 2029 och ersätter tidigare samverkansavtal mellan kommunerna tecknat den 9 mars 2018, under förutsättning att fullmäktige i Piteå och Luleå kommuner godkänner avtalet genom ett beslut som vinner laga kraft.

Samverkansavtalet ska utvärderas efter sju år från nämndens inrättande och i de fall ingen skriftlig uppsägning sker förlängs avtalet i ytterligare fyra år. Avtalet kan därefter förlängas med fyra år i taget. Samverkanskommunerna ansvarar för att utvärdera samverkan inför varje ny förlängningsperiod.

Efter 11 år från nämndens inrättande kan avtalet efter uppsägning upphöra vid den tidpunkt som båda parter är överens om. Om part ensidigt vill säga upp avtalet skall detta ske skriftligen. Avtalet upphör i så fall fyra år efter att uppsägningen kommit den andra parten tillhanda.

§ 26 Upphörande

I det fall verksamheten upphör ska den gemensamma nämndens avvecklings- och investeringskostnader fördelas på samverkanskommunerna enligt fastställd kostnadsfördelningsnyckel.

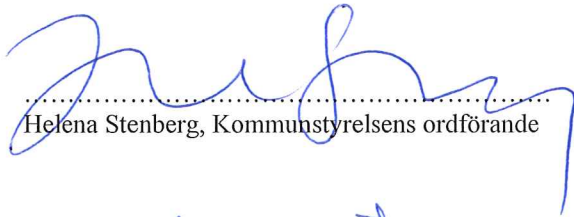
§ 27 Tvister

Tvist rörande tolkning och tillämpning av detta avtal ska avgöras genom skiljeförfarande enligt lagen om skiljeförfarande (1996:116) om inte parterna kommer överens om annat.

Detta samverkansavtal har upprättats i två likalydande exemplar, av vilka Parterna har erhållit ett original var.

Piteå kommun

Datum: 23/6 -20

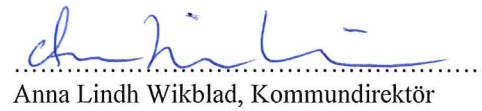

Helena Stenberg, Kommunstyrelsens ordförande

Ylva Sundkvist, Kommunchef

Luleå kommun

Datum: 3/7 -20

Lenita Ericson, Kommunstyrelsens ordförande

Anna Lindh Wikblad, Kommundirektör

§ 94

Förlängning av reglemente för Gemensam kost- och servicenämnd med Piteå kommun

Ärendenr 2025/586-1.3.1.2

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunfullmäktige beslutar att reglemente för Gemensam kost- och servicenämnd Piteå – Luleå förlängs i oförändrad form till och med 2026-06-30.

Sammanfattning av ärendet

Reglemente för Gemensam kost- och servicenämnd Piteå – Luleå löpte ut 2024-06-30. Då det är viktigt att kost- och servicenämnden har ett gällande reglemente har ordförande fattat ett delegationsbeslut om en förlängning och tjänstepersoner får fram till 2026-06-30 gå igenom och kontrollera om några revideringar behöver göras.

Kommunfullmäktige i Piteå kommun tar upp ärendet till beslut 2025-05-27.

Kommunstyrelsen har 2025-05-05 § 123 föreslagit kommunfullmäktige beslutar att reglemente för Gemensam kost- och servicenämnd Piteå – Luleå förlängs i oförändrad form till och med 2026-06-30.

Sammanträdet

Ordföranden ställer kommunstyrelsens förslag under proposition och finner att kommunfullmäktige bifaller förslaget.

Beslutsunderlag

- Delegationsbeslut förlängning av reglemente för Gemensam kost- och servicenämnd med Piteå kommun, KLF Hid: 2025.3628
- Reglemente för Gemensam kost- och servicenämnd för Piteå och Luleå kommuner, KLF Hid: 2025.3629
- Delegationsbestämmelser för kost- och servicenämnden, KLF Hid: 2025.3630
- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2025-05-05 § 82, KLF Hid: 2025.4837
- Kommunstyrelsens beslut 2025-05-05 § 123, KLF Hid: 2025.4942

Beslutet skickas till

Piteå kommun

Kost- och servicenämnden

Reglemente Gemensam kost- och servicenämnd för Piteå och Luleå kommuner

Dokumentnamn	Dokumenttyp	Senast reviderad	Beslutsinstans
Reglemente Gemensam kost- och servicenämnd för Piteå och Luleå kommuner	Reglemente	2025-05-27 §128	Kommunfullmäktige
Dokumentansvarig/processägare	Version	Diarienummer	Giltig till
Fastighets- och serviceförvaltningen Piteå kommun	3	25KS273	2029-06-30
Dokumentinformation	Reglemente för gemensam kost- och servicenämnd för Piteå och Luleå kommuner		
Dokumentet gäller för	Förtroendevalda och tjänstepersoner i Piteå och Luleå kommuner		

Gemensam kost- och servicenämnd i Piteå och Luleå kommuner inrättades den 15 mars 2018.

Piteå kommun är värdkommun och den gemensamma nämnden ingår i Piteå kommuns organisation.

Arkivansvaret omfattar ansvar för både när- och slutarkiv. Den gemensamma nämnden är ansvarig för alla handlingar och dokument som framställs. Slutarkivering av brukarnas uppgifter arkiveras i berörd samverkanskommun. Slutarkivering av nämndens handlingar ansvarar värdkommunen för. Utöver vad som följer av lag gäller detta reglemente och ett mellan kommunerna ingånget samverkansavtal för den gemensamma nämnden.

Mål

1 §

Nämnden ska i god samverkan och inom sitt ansvarsområde:

- Producera välsmakande, kvalitetssäkrade och näringsriktiga maträtter,
- Verka för att kompetens bibehålls och utvecklas,
- Verka för åtgärder som främjar kvaliteten, effektiviteten samt begränsa kostnadsökning inom nämndens verksamhetsområde.

Uppgifter

2 §

Nämnden ansvarar för produktion av kylda maträtter till ordinärt boende i bägge samverkanskommunerna och särskilt boende i Luleå kommun. Produktionen av kylda maträtter sker i Öjebyns produktionskök i Piteå kommun.

Nämnden ska samråda med berörda kommunala nämnder i de samverkande kommunerna samt med andra myndigheter och enskilda organisationer.

Nämnden ska följa utvecklingen inom sitt ansvarsområde.

Utöver vad som följer av lag ska nämnden tillse att verksamheten bedrivs enligt detta reglemente och samverkansavtal.

Delegering

3 §

Nämnden får själv eller genom ombud föra kommunens talan i alla mål och ärenden om inte någon annan ska göra det på grund av lag, författning eller beslut av kommunfullmäktige. Detta gäller även mål där någon har begärt laglighetsprövning.

Medborgarförslag som överlåtit till nämnden för beslut

4 §

Medborgarförslag som fullmäktige i respektive samverkanskommun överlåtit till nämnden för

beslut ska beredas av arbets- och ledningsgruppen och om möjligt handläggas av nämnden så att ärendet kan avgöras inom ett år från det att förslaget väcktes i fullmäktige.

Nämnden ska fortlöpande informera fullmäktige i respektive samverkanskommun om de beslut som fattats gällande medborgarförslag.

Nämnden ska även redovisa till fullmäktige i respektive samverkanskommun de ärenden som inte avgjorts inom ett år.

Beslutanderätten i ärenden som väckts genom medborgarförslag och som överlåts till nämnden får inte delegeras.

Nämnden får med stöd av kommunallagen besluta att den eller de som väckt ett ärende genom medborgarförslag får närvara när nämnden behandlar ärendet och delta i överläggningarna, men inte i beslutet.

Ansvar- och rapporteringsskyldighet

5 §

Nämnden ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och styrande dokument som värdkommunens kommunfullmäktige har beslutat, de föreskrifter som kan finnas i lag eller förordning, bestämmelser i detta reglemente samt samverkansavtalet.

Nämnden ska två gånger per år till värdkommunens fullmäktige rapportera hur verksamheten utvecklas och nämndens ekonomiska ställning under budgetåret. Rapporten ska framläggas vid fullmäktiges sammanträde i samband med delårsrapport och årsredovisning. Därutöver ska nämnden för kommunfullmäktige föredra verksamhetens utveckling enligt kallelse.

Delårsrapport och årsredovisning ska tillställas Luleå kommuns fullmäktige efter den godkänns av Piteå kommuns fullmäktige.

Värdkommunens styr- och ledningssystem utgör grunden för nämndens internkontroll, nämnden ska årligen upprätta en plan för kontrollen.

Personuppgifter

6 §

Socialnämnden i respektive samverkanskommun är personuppgiftsansvarig för de register och andra behandlingar av personuppgifter som sker i nämndens verksamhet.

Personalansvar

7 §

För medarbetare inom den gemensamma nämndens verksamhetsansvar har Fastighets- och servicenämnden i Piteå kommun ansvar för personalfrågor inklusive arbetsmiljöfrågorna med undantag för de uppgifter som åligger kommunstyrelsen som anställningsmyndighet samt dess arbets- och personalutskott.

Arbetsformer

Sammansättning

8 §

Nämnden består av sex ledamöter och sex ersättare varav fullmäktige i de samverkande kommunerna utser tre ledamöter och tre ersättare vardera.

Ordförande och vice ordförande i nämnden utses av värdkommunen. Samverkanskommunerna är överens om att posterna som ordförande respektive vice ordförande bör rotera varje år mellan de deltagande kommunernas företrädare i nämnden och att posterna bör vara fördelade så att en kommun innehar ordförandeposten och den andra kommunen innehar vice ordförandeposten varje år.

Samverkanskommunerna kan träffa särskild överenskommelse om att annat ska gälla för visst år.

Nämnden har inget utskott.

Ersättarnas tjänstgöring

9 §

Om en ledamot är förhindrad att inställa sig till ett sammanträde eller att vidare delta i ett sammanträde ska en ersättare från den kommun som valt ledamoten tjänstgöra i ledamotens ställe.

En ledamot som inställer sig under ett pågående sammanträde har rätt att tjänstgöra även om en ersättare har trätt in i ledamotens ställe.

Om ersättarna inte valts proportionellt ska de tjänstgöra enligt den av respektive fullmäktige bestämda ordningen.

En ersättare som har börjat tjänstgöra har dock alltid företräde oberoende av turordningen. Om styrkebalansen mellan partierna därigenom påverkas får dock en ersättare som inställer sig under pågående sammanträde träda in i stället för en ersättare som kommer längre ner i ordningen.

Växeltjänstgöring

10 §

En ledamot eller en ersättare som har avbrutit sin tjänstgöring på grund av jäv i ett ärende får åter tjänstgöra, sedan ärendet har handlagts.

En ledamot som har avbrutit tjänstgöringen vid ett sammanträde på grund av annat hinder än jäv, får åter tjänstgöra om ersättarens inträde har påverkat styrkebalansen mellan partierna.

Inkallande av ersättare

11 §

En ledamot som är hindrad att delta i ett sammanträde eller i en del av ett sammanträde, ska snarast anmäla detta till nämndens sekreterare. Sekreteraren kallar in den ersättare som står i tur att tjänstgöra och som inte redan kallats in.

Övriga icke tjänstgörande ersättare

12 §

Övriga icke tjänstgörande ersättare har rätt att delta i nämndens överläggningar, dock inte rätt att få sin mening antecknad i protokollet.

Ersättare för ordföranden

13 §

Om varken ordföranden eller vice ordföranden kan delta i ett helt sammanträde eller i en del av ett sammanträde utser nämnden en annan ledamot att vara ordförande tillfälligt.

Den till åldern äldste ledamoten tjänstgör som ordförande, tills den tillfällige ordföranden har utsetts.

Om ordföranden till följd av sjukdom eller av annat skäl är hindrad att fullgöra uppdraget för en längre tid får nämnden utse en annan ledamot att vara ersättare för ordföranden. Ersättaren fullgör ordförandens samtliga uppgifter.

Sammanträden

Tidpunkt

14 §

Nämnden sammanträder på dag och tid som nämnden bestämmer. Nämnden får besluta om offentliga sammanträden.

Kallelse

15 §

Ordföranden ansvarar för att kallelse utfärdas till sammanträdena. Kallelsen ska vara skriftlig och innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet.

Kallelsen ska på ett lämpligt sätt skickas till varje ledamot och ersättare samt annan förtroendevald som får närvara vid sammanträdet senast fem dagar före sammanträdesdagen.

Kallelsen bör åtföljas av dagordning. Ordföranden bestämmer i vilken utsträckning handlingar som tillhör ett ärende på dagordningen ska bifogas kallelsen. I undantagsfall får kallelse ske på annat sätt.

När varken ordföranden eller vice ordförande kan kalla till sammanträde ska den till åldern äldste ledamoten göra detta. Om ordföranden på grund av sjukdom eller av annat skäl är hindrad att fullgöra uppdraget för en längre tid, får nämnden utse en annan ledamot att vara ersättare för ordföranden.

Ersättaren fullgör ordförandens samtliga uppgifter.

Justering av protokoll

16 §

Protokollet justeras av ordföranden och en ledamot.

Nämnden kan besluta att en paragraf i protokollet ska justeras omedelbart. Paragrafen bör redovisas skriftligt innan nämnden justerar den.

Nämndens protokoll ska tillkännages på samverkanskommunernas anslagstavlor. Nämndens sekretariat har ansvar för att kontrollera när nämndens protokoll har anslagits på de olika anslagstavlorna.

Reservation

17 §

Om en ledamot har reserverat sig mot ett beslut och ledamoten vill motivera reservationen, ska ledamoten göra det skriftligt. Motiveringen ska anmälas innan sammanträdet avslutas.

Delgivning

18 §

Behörig att motta delgivning å nämndens vägnar är, förutom ordförande och vice ordförande, kostchefen eller annan anställd som nämnden bestämmer.

Undertecknande av handlingar

19 §

Skrivelser, avtal och andra handlingar från nämnden ska på nämndens vägnar undertecknas av ordföranden. Vid förfall för ordföranden inträder vice ordföranden och vid förfall för denne den ledamot som nämnden utser.

Nämnden får även uppdra åt förtroendevald eller tjänsteman att enligt av nämnden lämnade direktiv underteckna handlingar på nämndens vägnar.

Beslut som fattas med stöd av delegation samt skrivelser, avtal och andra handlingar som upprättas med anledning därav undertecknas av den som fattar beslutet och, i förekommande fall, kontrasigneras av den som utses därtill.

Beredning av ärenden m.m.

20 §

De ärenden som ska avgöras av den gemensamma nämnden ska beredas av Ledningsgruppen.

Fastighets- och serviceförvaltningen i Piteå kommun ansvarar för verkställighet av nämndens beslut samt planerar och administrerar den verksamhet som nämnden ansvarar för.

Respektive kommunfullmäktiges beslut om taxa avseende den gemensamma nämndens prestationer ska inte beredas av den gemensamma nämnden utan av nämnd inom respektive samverkanskommuns egen organisation.

Förslag till beslut gällande svar på remiss rättssäkerhetens pris, SOU 2025:111

Ärendenr 2025/1940-1.3.1.5

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att anta svar på remiss rättssäkerhetens pris, SOU 2025:111, i enlighet med bilaga och avge som Luleå kommuns svar till Justitiedepartementet.

Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Sammanfattning av ärendet

Utredningen fick i uppdrag av regeringen att se över regelverket för ersättning till rättsliga biträden och föreslå åtgärder för en mer ändamålsenlig kostnadskontroll över statens utgifter för sådana biträden. I uppdraget ingick även att utredaren skulle föreslå hur skärpta behörighetskrav för offentliga försvarare bör genomföras och ta ställning till om andra åtgärder bör införas för att stärka förtroendet för advokater. Därtill skulle utredaren ta ställning till vissa frågor om enskildas processuella rättigheter.

Betänkandet är uppdelat i tre delar. Den första delen avser en översyn av regelverket om ersättning till rättsliga biträden och den andra delen avser förslag på hur behörighetskraven för offentliga försvarare kan skärpas. Kommunen har anmodats att lämna synpunkter på den tredje delen som avser övervägning av olika åtgärder för att stärka enskildas processuella rättigheter i olika domstolsprocesser, avsnitt 12 (rättegångskostnader i förvaltningsprocessen och i domstolsärenden), 15.4.4 (konsekvenser av förslagen) och 16.5 (författningskommentar).

Luleå kommun tillstyrker förslaget och anser att det är positivt att enskildas processuella rättigheter stärks i förvaltningsprocessen och i domstolsärenden. De föreslagna begränsningarna av rätten till ersättning för rättegångskostnader är rimliga framförallt med hänsyn till att förvaltningsprocessen är utformad så att enskilda ska kunna föra sin talan själva och därmed stå för sina egna kostnader.

Kommunen välkomnar också förslaget om uppföljning av kostnadsökningar kopplade till lagändringarna och utgår från att denna uppföljning även kommer att omfatta kommunernas eventuella ökade kostnader.

Luleå kommuns svar återges i sin helhet i bilaga.

Beskrivning av ärendet

Enligt nuvarande bestämmelser kan en enskild part som vunnit ett mål gentemot det allmänna (stat eller kommun) inte få ersättning för sina rättegångskostnader i målet. Den enskilda parten är i stället hänvisad till att föra talan om skadestånd mot det allmänna i en separat rättsprocess.

Betänkandet föreslår ett antal nya bestämmelser för att tillgodose de krav som ställs enligt principerna om en rättvis rättegång (artikel 6.1 i Europakonventionen och 2 kap. 11 § 2 st regeringsformen).

De ändringar som föreslås i förvaltningsprocesslagen (1971:291) och lagen om domstolsärenden (1996:242) innebär att en allmän part (stat och kommun) ska vara skyldig att ersätta en enskild parts rättegångskostnader i förvaltningsmål och i domstolsärenden, om det är oskäligt att den enskilde själv ska stå för kostnaderna. Vid bedömningen ska särskilt beaktas om kostnaden varit befogad med hänsyn till utgången i målet, sakens beskaffenhet och målets betydelse för den enskilde.

Möjlighet att få ersättning föreligger enbart om målet eller ärendet i domstol medfört att den enskilde haft ett stort behov av juridisk sakkunnig i form av ett ombud eller biträde för att få hjälp med att föra sin talan i domstol.

En ytterligare förutsättning för ersättning är att den enskilde har vunnit målet gentemot det allmänna dvs fått helt eller delvis bifall till sina yrkanden. Det kan också finnas rätt till kostnadsersättning i prejudikatmål oavsett utgång. Det gäller främst då en myndighet väljer att överklaga för att få till en prövning i högsta instans på grund av exempelvis målets allmänna betydelse eller för att få en rättslig vägledning i en tidigare oprövad fråga.

Domstolen ska också beakta sakens beskaffenhet vid bedömning om rätt till kostnadsersättning. Som exempel anges i utredningen att målet avser en ingripande åtgärd som en myndighet riktat mot den enskilde eller något annat beslut som kan få påtagligt negativa konsekvenser för den enskilde.

En ytterligare omständighet som ska beaktas är målets betydelse för den enskilde. Denna bedömning ska göras utifrån den enskildes personliga och ekonomiska förhållanden. När ett mål avser en fråga som är av stor ekonomisk eller personlig betydelse för den enskilde kan det i vissa fall vara befogat att en enskild anlitar ett ombud.

Utredarna bedömer att förslaget kommer att leda till kostnadsökningar för det allmänna men lyfter samtidigt fram förslagets samhällsekonomiska effekter i och med att kostsamma skadeståndsprocesser kan undvikas. I betänkandet anges att det finns skäl att följa upp konsekvenserna av bestämmelserna och

eventuellt tillskjuta medel till de myndigheter vars beslut ofta överklagas till förvaltningsdomstol.

Beslutsunderlag

- Luleå kommuns svar på remiss rättssäkerhetens pris, SOU 2025:111
- Remiss Rättssäkerhetens pris, SOU 2025:111, KLF Hid: 2025.12623
- Remissmissiv Rättssäkerhetens pris, SOU 2025:111, KLF Hid: 2025.12622

Mona Ejnestrand
Kommunjurist

Beslutet skickas till

Justitiedepartementet

Justitiedepartementet

Remissvar över betänkandet SOU 2025:111 – Rättssäkerhetens pris

Ert dnr: Ju2025/02525

Luleå kommuns ställningstagande

Kommunstyrelsen i Luleå kommun har beslutat att lämna följande synpunkter på avsnitt 12, 15.4.4 och 16.5 i betänkandet.

Luleå kommun tillstyrker förslaget och anser att det är positivt att enskildas processuella rättigheter stärks i förvaltningsprocessen och i domstolsärenden.

Luleå kommun anser att de begränsningar som föreslås gällande rätten till ersättning för rättegångskostnader är rimliga, särskilt med tanke på att rättsprocessen i förvaltningsmål är utformad så att enskilda ska kunna föra sin talan i domstol på egen hand och därmed stå för sina egna kostnader i processen.

Kommunen välkomnar utredningens förslag om att göra en uppföljning av kostnadsökningar kopplat till lagändringarna och förutsätter att uppföljningen även kommer att avse kommunernas eventuella kostnadsökningar.

Luleå kommun

Rättssäkerhetens pris

*Betänkande av Utredningen om
rättsliga biträden och rättegångskostnader*

Stockholm 2025

STATENS OFFENTLIGA
UTREDNINGAR

SOU 2025:111

SOU och Ds finns på [regeringen.se](https://www.regeringen.se) under Rättsliga dokument.

Svara på remiss – hur och varför
Statsrådsberedningen, SB PM 2021:1.

Information för dem som ska svara på remiss finns tillgänglig på [regeringen.se/remisser](https://www.regeringen.se/remisser).

Layout: Kommittéservice, Regeringskansliet

Omslag: Åtta45

Tryck och remisshantering: Åtta45, Stockholm 2025

ISBN 978-91-525-1405-4 (tryck)

ISBN 978-91-525-1406-1 (pdf)

ISSN 0375-250X

Till statsrådet och chefen för Justitiedepartementet

Regeringen beslutade den 11 april 2024 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att se över regelverket för ersättning till rättsliga biträden och föreslå åtgärder för en mer ändamålsenlig kostnadskontroll över statens utgifter för sådana biträden. I uppdraget ingick även att utredaren skulle föreslå hur skärpta behörighetskrav för offentliga försvarare bör genomföras och ta ställning till om andra åtgärder bör införas för att stärka förtroendet för advokater. Därtill skulle utredaren ta ställning till vissa frågor om enskildas processuella rättigheter. Uppdraget skulle redovisas senast den 1 augusti 2025. (Dir. 2024:39.)

Hovrättspresidenten Anders Hagsgård förordnades den 11 april 2024 till särskild utredare.

Som experter att biträda utredningen förordnades samma dag dåvarande justitierådet, numera Justitiekanslern Thomas Bull (Justitiekanslern), dåvarande chefsrådmannen, numera lagmannen Anna-Karin Karlbom (Varbergs tingsrätt), vice överåklagaren Magnus Johansson (Åklagarmyndigheten), byråchefen Anneli Skoglund (Justitiekanslern), advokaten Petter Hetta (Advokatbyrå Kaiding), verksamhetsutvecklaren Frida Andréasson (Domstolsverket) och enhetschefen Ulf Hjerppe (Brottsoffermyndigheten). Som sakkunniga att biträda utredningen förordnades den 3 maj 2024 kanslirådet Jenny Fryxell (Justitiedepartementet) och departementssekreteraren Fabian Wennergren (Finansdepartementet).

Fabian Wennergren entledigades från sitt uppdrag den 28 augusti 2025 och departementssekreteraren vid Finansdepartementet Carin Korsgren förordnades samma dag i hans ställe.

Som utredningssekreterare anställdes den 1 maj 2024 justitiosekreteraren Fredrik Wågman. För att biträda utredningen i arbetet

med en undersökning av beslut om ersättning till offentliga försvarare m.m. i brottmål anställdes juristen Amanda Sajadi som sekreterare för tiden från och med den 6 januari 2025 till och med den 28 februari 2025.

Genom ett tilläggsdirektiv beslutade regeringen den 3 juli 2025 att förlänga utredningstiden till den 17 november 2025.

Anders Hagsgård svarar som utredare ensam för innehållet i betänkandet. Arbetet har bedrivits i nära samarbete med sakkunniga och experter, som i huvudsak har ställt sig bakom utredningens överväganden och förslag. Betänkandet är därför skrivet i vi-form. Det hindrar inte att det kan finnas skilda uppfattningar i vissa frågor.

Utredningen, som har antagit namnet Utredningen om rättsliga biträden och rättegångskostnader, överlämnar härmed betänkandet *Rättssäkerhetens pris* (SOU 2025:111).

Utredningens arbete är med detta slutfört.

Stockholm i november 2025

Anders Hagsgård

Fredrik Wågman

Innehåll

Sammanfattning	21
1 Författningsförslag.....	39
1.1 Förslag till lag om ändring i rättegångsbalken	39
1.2 Förslag till lag om ändring i äktenskapsbalken	54
1.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare	56
1.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar.....	57
1.5 Förslag till lag om ändring i förvaltningsprocesslagen (1971:291).....	60
1.6 Förslag till lag om ändring i skadeståndslagen (1972:207)	63
1.7 Förslag till lag om ändring i lagen (1988:609) om målsägandebiträde	64
1.8 Förslag till lag om ändring i lagen (1996:242) om domstolsärenden.....	69
1.9 Förslag till lag om ändring i rättshjälpslagen (1996:1619)	71
1.10 Förslag till lag om ändring i lagen (1999:997) om särskild företrädare för barn	78
1.11 Förslag till lag om ändring i lagen (2005:73) om rätt för Justitiekanslern att överklaga vissa beslut	79
1.12 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).....	80

1.13	Förslag till förordning om ändring i förundersökningskungörelsen (1947:948).....	81
1.14	Förslag till förordning om ändring i förordningen (1994:1763) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare.....	82
1.15	Förslag till förordning om ändring i förordningen (1996:381) med tingsrättsinstruktion	83
1.16	Förslag till förordning om ändring i rättshjälpsförordningen (1997:404)	85
1.17	Förslag till förordning om ändring i förordningen (1997:405) om offentligt biträde	88
1.18	Förslag till förordning om ändring i förordningen (1997:406) om offentlig försvarare m.m.....	89
1.19	Förslag till förordning om ändring i förordningen (1997:408) om målsägandebiträde.....	90
1.20	Förslag till förordning om ändring i förordningen (1999:998) om särskild företrädare för barn.....	91
1.21	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2009:1237) om timkostnadsnorm inom rättshjälpsområdet	92
2	Uppdraget och dess genomförande	95
2.1	Utredningens uppdrag	95
2.2	Utredningens arbete	96
2.3	Betänkandets disposition	97
3	"Access to Justice" – en utgångspunkt	99
3.1	Rättsliga biträden och rättegångskostnader – en rättighetsfråga	99
3.2	En introduktion till begreppet Access to justice.....	100
3.3	Några principiella utgångspunkter för uppdraget	101

4	Statens utgifter för rättsliga biträden	103
4.1	Inledning.....	103
4.2	Anslaget 1:11 Rättsliga biträden m.m.....	104
4.2.1	Allmänt om anslaget.....	104
4.2.2	Styrningen av anslaget.....	104
4.2.3	Villkor för användning av anslaget enligt regleringsbrevet för Sveriges Domstolar.....	106
4.2.4	Beskrivning av kostnaderna på anslaget i Domstolsverkets budgetunderlag.....	107
4.2.5	Domstolsverkets årsredovisning för 2024	109
4.2.6	Domstolsverkets rapport om kostnadsutvecklingen inom anslaget.....	112
4.3	Offentlig försvarare och målsägandebiträde – målutveckling i tingsrätt och hovrätt 2014–2023.....	116
4.3.1	Inledning.....	116
4.3.2	Utvecklingen i tingsrätt	116
4.3.3	Utvecklingen i hovrätt	121
4.4	Utvecklingen av förordnandemål 2016–2024.....	124
4.4.1	Inledning.....	124
4.4.2	Vad räknas som ett förordnandemål?	125
4.4.3	Statistik om utvecklingen av antalet förordnandemål	126
4.4.4	Faktorer som påverkar antalet förordnandemål	128
4.4.5	Officiell kriminalstatistik – anmälda och handlagda brott m.m.....	136
4.4.6	Statistik från Polismyndigheten samt Åklagar- myndigheten och Ekobrottsmyndigheten	141
4.4.7	Varför har förordnandemålen ökat?	145
5	Regelverket om ersättning till rättsliga biträden	147
5.1	Inledning.....	147
5.2	Olika former av statligt finansierade rättsliga biträden	148
5.2.1	Allmänt om rätten till juridiskt biträde.....	148
5.2.2	Offentlig försvarare.....	149
5.2.3	Målsägandebiträde	150

5.2.4	Särskild företrädare för barn.....	150
5.2.5	Offentligt biträde.....	151
5.2.6	Rättshjälpsbiträde.....	151
5.2.7	God man eller rättegångsbiträde enligt föräldrabalken.....	152
5.2.8	Juridiskt biträde för särskilt unga lagöverträdare ..	152
5.2.9	Juridiskt biträde enligt den s.k. förfarandelagen ..	153
5.3	Ersättningen till rättsliga biträden för arbete, tidsspillan och utlägg.....	153
5.3.1	Ersättning för arbete	153
5.3.2	Ersättning för tidsspillan	155
5.3.3	Ersättning för utlägg.....	157
5.4	Timkostnadsnormen	159
5.4.1	Timkostnadsnormens utveckling.....	159
5.4.2	Nuvarande regler om timkostnadsnormen.....	161
5.5	Taxa i brottmål.....	162
5.5.1	Inledning.....	162
5.5.2	Bakgrund till införandet av brottmålstaxan.....	162
5.5.3	Gällande reglering om brottmålstaxan.....	165
5.5.4	Tidigare överväganden om brottmålstaxan	168
5.5.5	Förordnandetaxan.....	169
5.6	Ersättning till distansbiträden.....	171
5.6.1	Inledning.....	171
5.6.2	Bakgrund.....	171
5.6.3	Distansbiträdens rätt till ersättning för merkostnader.....	172
5.6.4	Förhandsbesked till distansbiträden	175
5.7	Hanteringen av rättsliga biträdens ersättningsanspråk	178
5.7.1	Formerna för ersättningsyrkandet.....	178
5.7.2	Tidpunkten för framställande av ersättningsanspråket	179
5.7.3	Kostnadsräkningens innehåll.....	180
5.8	Rättens prövning av ersättningsanspråk	183
5.9	Extern kontroll av ersättningsanspråk i brottmål.....	185
5.9.1	Det externa kontrollsystemet	185

5.9.2	Åklagares skyldighet att yttra sig över ersättningsanspråk.....	186
5.9.3	Justitiekanslerns rätt att överklaga domstolars beslut i ersättningsfrågor.....	188
5.9.4	Domstolars skyldighet att underrätta advokatsamfundet om vissa ersättningsbeslut.....	189
5.9.5	Tidigare överväganden om ändringar i det externa kontrollsystemet	189
5.10	Substitution av offentlig försvarare och målsägandebiträde.....	190
5.10.1	Inledning.....	190
5.10.2	Regler om substitution av offentlig försvarare och målsägandebiträde.....	191
5.10.3	Substitutionsregler för andra rättsliga biträden...	193
5.10.4	Handläggningen av substitutionsfrågor.....	194
5.10.5	Advokatsamfundets disciplinnämnds beslut i frågor om substitution.....	195
6	Åtgärder för en mer ändamålsenlig kontroll över statens utgifter för rättsliga biträden	199
6.1	Inledning.....	199
6.2	Översyn av de grundläggande materiella ersättningsreglerna.....	200
6.3	Modernare regler om ersättning för tidsspillan	202
6.4	En differentierad timkostnadsnorm	211
6.5	En utvidgad brottmålstaxa.....	217
6.6	En digital hantering av kostnadsräkningar	223
6.7	Skärpta krav på kostnadsräkningar	229
6.7.1	Innehållet i kostnadsräkningar	229
6.7.2	Bör utlägg styrkas genom verifikationer?	233
6.7.3	Informationsutbyte mellan myndigheter i fråga om rättsliga biträdens ersättningsanspråk.....	235
6.8	Tidpunkten för att framställa ersättningsanspråk i brottmål.....	243

6.9	Bör rättsens ersättningsbeslut särskiljas från domen?	249
6.10	Extern kontroll av ersättningsanspråk i brottmål.....	251
6.11	Förordnande av offentlig försvarare m.m.	258
6.11.1	Vem ska besluta om förordnande av offentlig försvarare?.....	258
6.11.2	Förundersökningsledares anmälan om försvarare och målsägandebiträde.....	267
6.12	Substitution av offentlig försvarare och målsägandebiträde	271
6.12.1	Bör möjligheten till substitution begränsas?	271
6.12.2	Substitution under förundersökning	277
6.13	Möjligheten för Justitiekanslern att överklaga vissa beslut	282
6.14	Skyndsam handläggning av överklagade förhandsbesked till distansbiträden	286
6.15	Andra åtgärder med kostnadsdämpande effekt	288
6.15.1	Ett tydligare bemyndigande till Domstolsverket att meddela föreskrifter om utlägg	288
6.15.2	Juridiskt biträde för unga lagöverträdare.....	290
6.15.3	Föräldrars ansvar att återbetala försvararkostnader m.m. i brottmål	291
6.15.4	En effektivare domstolsprocess?	300
7	Nämndemäns medverkan i ersättningsbeslut	303
7.1	Vårt uppdrag	303
7.2	En kort översikt av nämndemannasystemet	304
7.3	Argument för och emot nämndemannamedverkan	305
7.4	Tidigare förslag om förändringar av nämndemäns medverkan i domstolarnas dömande verksamhet.....	309
7.4.1	Straffprocessutredningen.....	309
7.4.2	Nämndemannautredningen	310
7.4.3	Biträdeskostnadsutredningen.....	310

7.5	Överväganden	311
7.5.1	Analys av argumenten för och emot nämndemannamedverkan i ersättningsfrågor.....	311
7.5.2	Rättens domförhet i ersättningsfrågor.....	317
8	Behörighetskrav för offentliga försvarare	325
8.1	Inledning.....	325
8.2	Om advokatväsendet	326
8.2.1	Allmänt om advokatsamfundet	326
8.2.2	Om inträde i advokatsamfundet.....	328
8.2.3	Det advokatetiska regelverket	333
8.2.4	Advokatsamfundets tillsyn över advokatväsendet.....	335
8.2.5	Statlig tillsyn över advokatväsendet	341
8.3	Om offentliga försvarare	342
8.3.1	Allmänt om rätten till försvarare.....	342
8.3.2	Rätten till försvarare enligt Europakonventionen och EU-rätten.....	343
8.3.3	Rättegångsbalkens reglering om offentlig försvarare.....	346
8.3.4	Gällande behörighetskrav för offentliga försvarare.....	349
8.3.5	Rättens tillsyn över försvarare	353
8.3.6	Advokater som utesluts ur advokatsamfundet.....	355
8.4	Rättens beslut att förordna offentlig försvarare	358
8.4.1	Rättslig reglering.....	358
8.4.2	Tingsrätternas förordnandelistor	359
8.4.3	Advokatsamfundets uppdragslistor.....	360
8.5	Överväganden	362
8.5.1	Skärpta behörighetskrav för offentliga försvarare.....	362
8.5.2	Andra åtgärder för att upprätthålla allmänhetens förtroende för advokater.....	371

9	Målsägandens roll i brottmålsprocessen.....	381
9.1	Inledning.....	381
9.2	Begreppet målsägande	381
9.3	Målsägandens ställning som part i ett brottmål.....	383
9.4	Målsägandens rätt att biträda åtalet.....	384
9.4.1	Varför har målsäganden rätt att biträda åtalet? ...	384
9.4.2	Tidigare överväganden om rätten att biträda åtalet.....	387
9.4.3	Olika aktörers uppfattning om rätten att biträda åtalet.....	390
9.5	Överväganden.....	391
9.5.1	Rätten att biträda åtalet	391
9.5.2	Målsägandens rätt att överklaga i ansvarsdelen ...	396
9.5.3	Målsägandens rätt att ställa frågor	398
9.5.4	Målsägandens rätt till insyn i handläggningen.....	400
10	Rätten till målsägandebiträde	403
10.1	Vårt uppdrag.....	403
10.2	Bakgrund.....	403
10.3	Regleringen av rätten till målsägandebiträde	405
10.3.1	Allmänna förutsättningar	405
10.3.2	Målsägandebiträde i resningsförfaranden	408
10.3.3	Målsägandebiträdets uppgifter	409
10.3.4	Förundersökningsledares skyldighet att göra anmälan om målsägandebiträde	411
10.4	Rätten till målsägandebiträde i överrätt	412
10.4.1	Tidigare ordning.....	412
10.4.2	2018 års reform av rätten till biträde i överrätt ...	413
10.4.3	Åklagarens skyldighet att föra målsägandens talan om enskilt anspråk.....	416
10.4.4	Högsta domstolens praxis om målsägandebiträde i högre rätt	417
10.4.5	Domstolsverkets utvärdering av 2018 års reform	419

10.5	Särskilt om äldre brottsoffers rätt till målsägandebiträde ..	421
10.5.1	Inledning	421
10.5.2	Brottsförebyggande rådets rapport om brott mot äldre	422
10.5.3	Genomgång av brottmålsavgöranden med äldre brottsoffer.....	424
10.5.4	Betydelsen av en målsägandes ålder vid straffrättsliga bedömningar	427
10.6	Överväganden	429
10.6.1	Rätten till målsägandebiträde i överrätt	429
10.6.2	Ett särskilt målsägandestöd i hovrätt	441
10.6.3	Rätten till målsägandebiträde för äldre personer.....	446
10.6.4	En utökad skyldighet för förundersökningsledare att omedelbart göra en anmälan om målsägandebiträde.....	451
11	Målsägandes processuella rättigheter vid talan om enskilt anspråk på grund av brott	457
11.1	Inledning.....	457
11.2	Syftet med gemensam handläggning av enskilda anspråk tillsammans med brottmål	457
11.3	Handläggningen av ett enskilt anspråk i samband med brottmål.....	460
11.3.1	Väckande av talan	460
11.3.2	En talan om enskilt anspråk är ett dispositivt tvistemål.....	461
11.3.3	Åklagares skyldighet att föra en målsägandes talan.....	461
11.3.4	Målsägandebiträde och särskild företrädare för barn.....	463
11.3.5	Målsägandes ansvar för rättegångskostnader.....	463
11.4	Avskiljande av en talan om enskilt anspråk.....	464
11.4.1	Förutsättningarna för ett avskiljande	464
11.4.2	Handläggningen av en avskild talan om enskilt anspråk	466

11.4.3	Avskiljande av enskilda anspråk i två konkreta fall.....	470
11.5	Överväganden	474
11.5.1	Avskiljande av talan om enskilt anspråk	474
11.5.2	Målsägandebiträdets behörighet i ett avskilt tvistemål om enskilt anspråk	477
11.5.3	Målsägandes ansvar för rättegångskostnader	480
11.5.4	Särskilda ersättningsregler för vissa offentliganställda.....	484
12	Rättegångskostnader i förvaltningsprocessen och i domstolsärenden	495
12.1	Vårt uppdrag	495
12.2	Allmänt om förvaltningsprocessen	497
12.2.1	Inledning.....	497
12.2.2	De allmänna förvaltningsdomstolarna.....	497
12.2.3	Huvuddragen i förvaltningsprocessen	498
12.3	Rättegångskostnader i förvaltningsprocessen.....	508
12.3.1	Högsta förvaltningsdomstolens avgörande HFD 2022 ref. 10	508
12.3.2	Närmare om skälen bakom kvittningsprincipen	510
12.3.3	Ersättning för kostnader i skattemål.....	513
12.3.4	Rättegångskostnader i förvaltningsmål kan i vissa fall ersättas som skadestånd	514
12.3.5	Tidigare överväganden om det allmännas kostnadsansvar i förvaltningsprocessen.....	516
12.4	Kort nordisk utblick.....	524
12.4.1	Finsk förvaltningsprocess.....	524
12.4.2	Den norska förvaltningslagen	525
12.5	Översikt av regleringen om rättegångskostnader i allmän domstol.....	526
12.5.1	Inledning.....	526
12.5.2	Tvistemål.....	526
12.5.3	Brottmål.....	533
12.5.4	Domstolsärenden	534

12.6	Rättegångskostnadernas betydelse för rätten till en rättvis rättegång	535
12.6.1	Inledning	535
12.6.2	Rätten till en rättvis rättegång enligt regeringsformen.....	536
12.6.3	Högsta domstolens praxis om det allmännas kostnadsansvar enligt 2 kap. 11 § regeringsformen.....	538
12.6.4	Rätten till en rättvis rättegång enligt Europakonventionen.....	540
12.6.5	Europadomstolens praxis om rättegångskostnaders betydelse för rätten till en rättvis rättegång.....	548
12.6.6	EU-stadgan	559
12.7	Överväganden	560
12.7.1	En förvaltningsdomstol bör få pröva en enskild parts yrkande om ersättning för rättegångskostnader	560
12.7.2	När bör det finnas en rätt till kostnadsersättning i förvaltningsmål med hänsyn till rätten till en rättvis rättegång?.....	563
12.7.3	Utformningen av en reglering av det allmännas kostnadsansvar i förvaltningsmål	572
12.7.4	En särskild kostnadsregel i mål med enskilda som motparter	579
12.7.5	Utformningen av kostnadsregleringen i övrigt ...	582
12.7.6	Förhållandet mellan den nya kostnadsregleringen och 43 kap. SFL.....	587
12.7.7	Det allmännas kostnadsansvar i domstolsärenden.....	587
12.7.8	En särskild kostnadsregel för vissa tvistemål?	590
13	Rättshjälp.....	593
13.1	Inledning.....	593
13.2	Bakgrund	594
13.2.1	Allmänt om rättshjälpslagen	594

13.2.2	Inkomstgränsen vid rättshjälp.....	595
13.2.3	Rättshjälpsavgifter.....	596
13.3	Gällande rätt	598
13.3.1	Allmänna förutsättningar för rättshjälp.....	598
13.3.2	Inkomstgränsen vid rättshjälp.....	599
13.3.3	Rättshjälpsavgifter.....	600
13.3.4	Rådgivning.....	603
13.3.5	Ersättning för nedsatt rådgivningsavgift m.m.....	604
13.3.6	Rättshjälp i vissa gränsöverskridande tvister.....	605
13.4	Statens kostnader för rättshjälp enligt rättshjälpslagen	607
13.5	Inkomstförhållandena i Sverige m.m.....	609
13.5.1	Uppgifter från Statistiska centralbyrån	609
13.5.2	Skiktgränsen för statlig inkomstskatt år 2025.....	612
13.6	Rättshjälps förhållande till rättsskyddsförsäkringar.....	613
13.6.1	Inledning.....	613
13.6.2	En hög andel av befolkningen har hemförsäkring	614
13.6.3	Försäkringsvillkor.....	614
13.7	Rättshjälpslagstiftningens koppling till reglerna om återbetalningsskyldighet i brottmål	617
13.7.1	Allmänt om den tilltalades återbetalningsskyldighet.....	617
13.7.2	Skälen bakom återbetalningsskyldighetens koppling till rättshjälpslagstiftningen	618
13.7.3	2024 års skärpning av reglerna om återbetalningsskyldighet.....	620
13.8	Överväganden.....	621
13.8.1	Inkomstgränsen vid rättshjälp.....	621
13.8.2	Rättshjälp i gränsöverskridande angelägenheter.....	627
13.8.3	Rättshjälpsavgifter.....	628
13.8.4	Avdraget för den som bidrar till underhållet av barn.....	631
13.8.5	Återbetalningsskyldighet för dömda – bör kopplingen till rättshjälpslagen finnas kvar?.....	632

13.8.6	Tidsfrist för ansökan om ersättning av allmänna medel för nedsatt rådgivningsavgift.....	635
13.8.7	En stärkt rätt till rättshjälp i förvaltningsmål	637
14	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	639
14.1	Bestämmelser om ikraftträdande	639
14.2	Övergångsbestämmelser.....	640
15	Konsekvenser av förslagen	643
15.1	Inledning.....	643
15.2	Vilka berörs av de föreslagna ändringarna.....	644
15.2.1	Brottsoffer	644
15.2.2	Personer som misstänks och döms för brott.....	645
15.2.3	Andra enskilda som deltar i domstolsförfaranden	645
15.2.4	Rättsväsendets myndigheter och rättsliga biträden	646
15.2.5	Statliga och kommunala förvaltningsmyndigheter...	647
15.3	Konsekvenser för rättssäkerheten.....	647
15.4	Ekonomiska konsekvenser för det allmänna.....	648
15.4.1	Samlad bedömning av de ekonomiska konsekvenserna.....	648
15.4.2	Åtgärder för en mer ändamålsenlig kostnadskontroll över statens utgifter för rättsliga biträden	649
15.4.3	En stärkt rätt till målsägandebiträde och övriga målsägandefrågor.....	656
15.4.4	En ny kostnadsreglering i förvaltningsprocesslagen	661
15.4.5	Höjd inkomstgräns för rättshjälp m.m.	664
15.5	Övriga konsekvenser	667
15.5.1	Barns rättigheter enligt barnkonventionen.....	667
15.5.2	Konsekvenser för jämställdheten	668
15.5.3	Övrigt	669
15.6	Finansieringsförslag	670

16	Författningskommentar	671
16.1	Förslaget till lag om ändring i rättegångsbalken.....	671
16.2	Förslaget till lag om ändring i äktenskapsbalken.....	689
16.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare	691
16.4	Förslaget till lag om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar.....	691
16.5	Förslaget till lag om ändring i förvaltningsprocesslagen (1971:291)	693
16.6	Förslaget till lag om ändring i skadeståndslagen (1972:207)	702
16.7	Förslaget till lag om ändring i lagen (1988:609) om målsägandebiträde.....	704
16.8	Förslaget till lag om ändring i lagen (1996:242) om domstolsärenden	712
16.9	Förslaget till lag om ändring i rättshjälpslagen (1996:1619)	716
16.10	Förslaget till lag om ändring i lagen (1999:997) om särskild företrädare för barn.....	723
16.11	Förslaget till lag om ändring i lagen (2005:73) om rätt för Justitiekanslern att överklaga vissa beslut.....	723
16.12	Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	724
17	Förslag som inte följer av utredningens ställningstaganden.....	727
17.1	Inledning.....	727
17.2	Författningsförslag.....	728
17.2.1	Förslag till lag om ändring i rättegångsbalken.....	728
17.2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1988:609) om målsägandebiträde.....	730

17.2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (1999:997) om särskild företrädare för barn	731
17.2.4	Förslag till förordning om ändring i rättshjälpsförordningen (1997:404)	732
17.3	Krav på att utlägg ska styrkas genom verifikationer	733
17.4	Tidpunkten för framställande av ersättningsanspråk i brottmål	735
17.5	Avskiljande av talan om enskilt anspråk	738
17.6	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	739
17.6.1	Bestämmelse om ikraftträdande	739
17.6.2	Övergångsbestämmelser	739
17.7	Konsekvenser	740
17.8	Författningskommentar	741
17.8.1	Förslaget till lag om ändring i rättegångsbalken	741
17.8.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (1988:609) om målsägandebiträde	742
17.8.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (1999:997) om särskild företrädare för barn	743

Bilagor

Bilaga 1	Kommittédirektiv 2024:39	745
Bilaga 2	Kommittédirektiv 2025:71	763
Bilaga 3	Undersökning av ersättningsbeslut i brottmål	765

Sammanfattning

Utredningens uppdrag

I detta betänkande behandlar vi vissa frågor om rättsliga biträden och rättegångskostnader. Med rättsliga biträden avses i detta sammanhang sådana juridiska biträden som förordnas åt en enskild av en domstol eller myndighet och som bekostas av allmänna medel, exempelvis offentliga försvarare, målsägandebiträden, offentliga biträden och rättshjälpsbiträden.

Vårt uppdrag har bestått av tre övergripande delar. Den första delen har handlat om att göra en översyn av regelverket om ersättning till rättsliga biträden och föreslå olika åtgärder för att skapa en mer ändamålsenlig kostnadskontroll över statens utgifter för rättsliga biträden. Uppdraget i denna del rymmer bl.a. frågor om timkostnadsnormen bör differentieras beroende på om det rättsliga biträdet är advokat, om kraven på rättsliga biträdens kostnadsräkningar bör skärpas, om en domstol bör kunna besluta om ersättning till ett rättsligt biträde utan medverkan av nämndemän och om reglerna om ersättning för tidsspillan bör moderniseras.

Den andra delen av uppdraget har bestått i att lämna förslag på hur behörighetskraven för offentliga försvarare kan skärpas och att ta ställning till om andra åtgärder bör genomföras för att upprätthålla allmänhetens förtroende för advokater. Uppdraget har sin bakgrund i att det under de senaste åren har uppmärksammats olika fall där advokater, i rollen som offentlig försvarare, begått brott eller gjort sig skyldiga till andra allvarliga advokatetiska överträdelser.

Som en tredje del har uppdraget innefattat att överväga olika åtgärder för att stärka enskildas rätt till juridiskt biträde och för att stärka enskildas processuella rättigheter i olika domstolsprocesser. I uppdraget har ingått att föreslå hur rätten till målsägandebiträde kan stärkas och att ta ställning till om målsägandes processuella

Justitiedepartementet

Remiss av SOU 2025:111 Rättssäkerhetens pris

Remissinstanser

1. Almega tjänsteföretagen
2. Arbetsdomstolen
3. Arbetsförmedlingen (avsnitt 12, 15.4.4 och 16.5)
4. Attunda tingsrätt
5. Barnombudsmannen
6. Bjuvs kommun (avsnitt 12, 15.4.4 och 16.5)
7. Brottsförebyggande rådet
8. Brottsofferjouren Sverige
9. Brottsoffermyndigheten
10. Centrala studiestödsnämnden (avsnitt 12, 15.4.4 och 16.5)
11. Centrum för rättvisa
12. Civil Rights Defenders
13. Domstolsverket
14. Ekonomistyrningsverket
15. Eskilstuna kommun (avsnitt 12, 15.4.4 och 16.5)
16. Falkenbergs kommun (avsnitt 12, 15.4.4 och 16.5)
17. Finansinspektionen (avsnitt 12, 15.4.4 och 16.5)
18. Funktionsrätt Sverige
19. Försäkringskassan (avsnitt 12, 15.4.4 och 16.5)
20. Förvaltningsrätten i Göteborg

21. Förvaltningsrätten i Jönköping
22. Förvaltningsrätten i Linköping
23. Förvaltningsrätten i Luleå
24. Förvaltningsrätten i Malmö
25. Förvaltningsrätten i Stockholm
26. Gävle kommun (avsnitt 12, 15.4.4 och 16.5)
27. Göta hovrätt
28. Göteborgs kommun (avsnitt 12, 15.4.4 och 16.5)
29. Göteborgs universitet (juridiska fakulteten)
30. Halmstad kommun (avsnitt 12, 15.4.4 och 16.5)
31. Helsingborgs kommun (avsnitt 12, 15.4.4 och 16.5)
32. Helsingborgs tingsrätt
33. Hovrätten för övre Norrland
34. Hovrätten över Skåne och Blekinge
35. Huddinge kommun (avsnitt 12, 15.4.4 och 16.5)
36. Hyres- och arrendenämnden i Västerås
37. Härnösands kommun (avsnitt 12, 15.4.4 och 16.5)
38. Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (avsnitt 12, 15.4.4 och 16.5)
39. Institutet för mänskliga rättigheter
40. Inspektionen för vård och omsorg (avsnitt 12, 15.4.4 och 16.5)
41. Integritetsskyddsmyndigheten (avsnitt 12, 15.4.4 och 16.5)
42. Justitiekanslern
43. Jönköpings kommun (avsnitt 12, 15.4.4 och 16.5)
44. Kalmars kommun (avsnitt 12, 15.4.4 och 16.5)
45. Karlstads kommun (avsnitt 12, 15.4.4 och 16.5)
46. Kammarkollegiet (avsnitt 12, 15.4.4 och 16.5)
47. Kammarrätten i Göteborg
48. Kammarrätten i Jönköping
49. Kammarrätten i Stockholm
50. Kammarrätten i Sundsvall

51. Konkurrensverket (avsnitt 12, 15.4.4 och 16.5)
52. Kriminalvården
53. Kristianstads kommun (avsnitt 12, 15.4.4 och 16.5)
54. Linköpings kommun (avsnitt 12, 15.4.4 och 16.5)
55. Linköpings tingsrätt
56. Luleå kommun (avsnitt 12, 15.4.4 och 16.5)
57. Länsstyrelsen i Gävleborgs län (avsnitt 12, 15.4.4 och 16.5)
58. Länsstyrelsen i Norrbottens län (avsnitt 12, 15.4.4 och 16.5)
59. Länsstyrelsen i Stockholms län (avsnitt 12, 15.4.4 och 16.5)
60. Länsstyrelsen i Västerbottens län (avsnitt 12, 15.4.4 och 16.5)
61. Länsstyrelsen i Västmanlands län (avsnitt 12, 15.4.4 och 16.5)
62. Länsstyrelsen i Örebro län (avsnitt 12, 15.4.4 och 16.5)
63. Länsstyrelsen i Östergötlands län (avsnitt 12, 15.4.4 och 16.5)
64. Malmö kommun (avsnitt 12, 15.4.4 och 16.5)
65. Migrationsverket (avsnitt 12, 15.4.4 och 16.5)
66. Myndigheten för delaktighet
67. Mölndals kommun (avsnitt 12, 15.4.4 och 16.5)
68. Nacka kommun (avsnitt 12, 15.4.4 och 16.5)
69. Norrköpings kommun (avsnitt 12, 15.4.4 och 16.5)
70. Nämndemännens riksförbund
71. Pensionsmyndigheten (avsnitt 12, 15.4.4 och 16.5)
72. Polisförbundet
73. Polismyndigheten
74. Region Dalarna (avsnitt 12, 15.4.4 och 16.5)
75. Region Skåne (avsnitt 12, 15.4.4 och 16.5)
76. Region Västerbotten (avsnitt 12, 15.4.4 och 16.5)
77. Riksdagens ombudsmän
78. Riksrevisionen
79. Rättshjälpsmyndigheten
80. Sigtuna kommun (avsnitt 12, 15.4.4 och 16.5)

81. Simrishamns kommun (avsnitt 12, 15.4.4 och 16.5)
82. Skatteverket (avsnitt 12, 15.4.4 och 16.5)
83. Statens skolverk (avsnitt 12, 15.4.4 och 16.5)
84. Socialstyrelsen (avsnitt 12, 15.4.4 och 16.5)
85. Solna kommun (avsnitt 12, 15.4.4 och 16.5)
86. Stockholms kommun (avsnitt 12, 15.4.4 och 16.5)
87. Strömstads kommun (avsnitt 12, 15.4.4 och 16.5)
88. Sundsvalls kommun (avsnitt 12, 15.4.4 och 16.5)
89. Sundsvalls tingsrätt
90. Svea hovrätt
91. Sveriges advokatsamfund
92. Sveriges Akademikers Centralorganisation (Saco)
93. Sveriges a-kassor (avsnitt 12, 15.4.4 och 16.5)
94. Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) (avsnitt 12, 15.4.4 och 16.5)
95. Södertälje kommun (avsnitt 12, 15.4.4 och 16.5)
96. Södertörns tingsrätt
97. TCO
98. Transportstyrelsen (avsnitt 12, 15.4.4 och 16.5)
99. Trelleborg kommun (avsnitt 12, 15.4.4 och 16.5)
100. Tullverket (avsnitt 12, 15.4.4 och 16.5)
101. Västmanlands tingsrätt
102. Västra Götalandsregionen (avsnitt 12, 15.4.4 och 16.5)
103. Ystads kommun (avsnitt 12, 15.4.4 och 16.5)
104. Åklagarmyndigheten
105. Örebro universitet (juridiska fakulteten)
106. Östersunds kommun (avsnitt 12, 15.4.4 och 16.5)

Remissvaren ska ha kommit in till Justitiedepartementet **senast den 27 mars 2026**. Svaren bör lämnas per e-post till ju.remissvar@regeringskansliet.se och med kopia till ju.da@regeringskansliet.se. Ange diarienummer Ju2025/02525 och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet.

Svaret bör lämnas i två versioner: den ena i ett bearbetningsbart format (t.ex. Word), den andra i ett format (t.ex. pdf) som följer tillgänglighetskraven enligt lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service. Remissinstansens namn ska anges i namnet på respektive dokument.

Remissvaren kommer att publiceras på regeringens webbplats.

I remissen ligger att regeringen vill ha synpunkter på förslagen eller materialet i betänkandet. Om remissen är begränsad till en viss del av betänkandet, anges detta inom parentes efter remissinstansens namn i remisslistan. En sådan begränsning hindrar givetvis inte att remissinstansen lämnar synpunkter också på övriga delar.

Myndigheter under regeringen är skyldiga att svara på remissen. En myndighet avgör dock på eget ansvar om den har några synpunkter att redovisa i ett svar. Om myndigheten inte har några synpunkter, räcker det att svaret ger besked om detta.

För **andra remissinstanser** innebär remissen en inbjudan att lämna synpunkter.

Betänkandet kan laddas ned från Regeringskansliets webbplats www.regeringen.se.

Remissinstanserna kan utan kostnad beställa tryckta exemplar av betänkandet via ett [beställningsformulär hos Åtta45](#).

Råd om hur remissyttranden utformas finns i Statsrådsberedningens promemoria [Svara på remiss \(SB PM 2021:1\)](#). Den kan laddas ned från Regeringskansliets webbplats www.regeringen.se.

Emma Pleiner
Ämnesråd

Kopia till

Åtta45, e-postadress: regeringskansliet@atta45.se

Förslag till beslut gällande remissvar till uppdatering av EU:s politik för Arktis.

Ärendenr 2026/277-3.5.1.1

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att anta remissvar till uppdatering av EU:s politik för Arktis enligt bilaga och avge svaret till EU-kommissionen.

Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Sammanfattning av ärendet

EU-kommissionen har inlett arbetet med att uppdatera EU:s arktiska politik och öppnar nu samråd inför revideringen av den arktiska policyn. Syftet med uppdateringen enligt EU-kommissionen är att främja en hållbar och inkluderande utveckling i Arktis, minska klimatförändringarnas konsekvenser och fördjupa det multilaterala samarbetet i regionen. Behovet av en reviderad politik motiveras av det förändrade geopolitiska läget, den snabba klimatpåverkan samt Arktis betydande naturresurser. Samråd pågår till och med den 16 mars 2026 och riktar sig till aktörer både inom och utanför EU.

Kommunstyrelseförvaltningen har förberett ett förslag på remissvar till ett av EU-kommissionens samråd, ett så kallat *Call for evidence*. Remissvaret redogör för Luleå kommuns prioriteringar och rekommendationer för att säkerställa att EU:s arktiska politik effektivt stödjer åtgärder på lokal nivå och tillgodoser behoven hos arktiska kommuner.

Beskrivning av ärendet

I remissförslaget välkomnar Luleå kommun möjligheten att bidra till EU:s uppdatering av den arktiska strategin och framhåller kommunens strategiska roll som drivkraft för hållbar utveckling, innovation och tillväxt i norra Europa:

- Kommunen betonar att EU:s arktiska politik bör vara människocentrerad och sätta lokalbefolkningen i centrum
- Luleå kommun lyfter behovet av stöd för att hantera arbetskraftsbrist, attrahera unga och internationell kompetens samt säkerställa social inkludering och blomstrande samhällen
- EU-stöd till små och medelstora företag, innovationshubbar och entreprenörsinitiativ är avgörande för lokal tillväxt, grön industri och digitalisering

- Välutvecklad fysisk och digital infrastruktur är nödvändig för regional konkurrenskraft, säkerhet, transport och energi samt för Europas gröna och digitala omställning samt konkurrenskraft
- Klimatåtgärder och gröna industriprojekt i Luleå kräver att samhällen är motståndskraftiga och att investeringar i bostäder, utbildning, vård och integration säkerställs
- Lokala livsmedelssystem och primärproduktion är strategiskt viktiga för EU:s livsmedelssäkerhet, klimatanpassning och regional självförsörjning
- Kultur och kreativa miljöer är viktiga för attraktivitet, lokal identitet och att behålla unga i arktiska samhällen
- Ungas deltagande i beslutsfattande, utbildning, arbete och fritidsaktiviteter måste stärkas genom målstyrda EU-program
- EU-evenemang i Luleå och norra Sverige kan öka territoriell sammanhållning och synlighet för Arktis inom EU
- Peer-to-peer-samarbete, Arctic Mayors Forum och Arctic Urban Regional Collaboration är viktiga plattformar för kunskapsutbyte, innovation och lokalt samarbete
- EU-stöd måste anpassas till lokala behov med förenklade finansieringsinstrument, långsiktigt operativt stöd och tidigt kommunalt deltagande i policyutformning för att stärka motståndskraftiga och blomstrande arktiska samhällen

Remissvaret i sin helhet finns att läsa i bilaga.

Dialog

Beredningen av remissvaret har skett inom kommunstyrelseförvaltningen i dialog med infrastruktur- och serviceförvaltningen, kultur- och fritidsförvaltningen, arbetsmarknads- och utbildningsförvaltningen och Luleå Science Park.

Beslutsunderlag

- Luleå kommuns remissvar till uppdatering av EU:s politik för Arktis
- Call for evidence - Ares(2025)11516536
- EU:s nuvarande politik för Arktis

Nataliia Hammarberg
Handläggare

Beslutet skickas till

Kommunstyrelseförvaltningen, näringslivskontoret
Europeiska kommissionen, GD Havsfrågor och fiske

Luleå kommuns remissvar till uppdatering av EU:s politik för Arktis

KLF 2026/277

Ref. Ares(2026)310785 - 13/01/2026

Luleå kommuns synpunkter

Introduktion

Luleå kommun välkomnar möjligheten att bidra till EU:s uppdatering av sin arktiska politik. Luleå förenar industri och innovation, avancerad forskning och ett strategiskt läge, vilket gör kommunen till en viktig drivkraft för hållbar utveckling, innovation och inkluderande tillväxt i norra Europa.

Detta svar redogör för Luleås prioriteringar och rekommendationer för att säkerställa att EU:s arktiska politik effektivt stödjer åtgärder på lokal nivå och möter de behov som finns i arktiska kommuner. EU:s engagemang i arktiska frågor är en geopolitisk nödvändighet som kräver hållbara investeringar, en helhetsstrategi och en kontinuerlig dialog med de lokala samhällena.

En människocentrerad arktisk EU-strategi för motståndskraftiga och blomstrande arktiska samhällen

EU kan spela en viktig roll när det gäller att komplettera kommunens arbete genom att sätta lokalbefolkningen, inklusive det samiska urfolket, i centrum för den arktiska politiken. Luleå, som arktisk stad, genomför praktiska lösningar på lokal nivå för komplexa utmaningar såsom att behålla unga, näringslivsutveckling och klimatanpassning.

En människocentrerad arktisk EU-strategi är avgörande inte bara för samhällsvälfärden utan också för regional stabilitet och säkerhet. Arktis befolkningar står inför akuta utmaningar, däribland cyberhot, sårbarheter i kritisk infrastruktur och resursförvaltning, och behöver stärkas genom ökat inflytande och ett meningsfullt deltagande i utformningen av politiska åtgärder. Med tillräckligt stöd kan samhällena i norra Sverige stärka sin motståndskraft och sin förmåga att vara innovativa i en snabbt föränderlig värld.

Åtgärder för arbetskraftsbrist och säkerställande av arktisk konkurrenskraft

EU-stöd är viktigt för att komplettera kommunens insatser för att behålla och attrahera kompetens, främja social inkludering och stärka samhällen. Luleå står inför en akut arbetskraftsutmaning: fram till 2040 kommer över 10 000 nya anställningar behövas, samtidigt som 12 000 personer går i pension. Att attrahera unga, familjer, internationell kompetens och arbetskraftsinvandrare kräver investeringar i bostäder, hälso- och sjukvård, infrastruktur, kultur och integrationsinsatser för att skapa motståndskraftiga och blomstrande samhällen.

Framgången för gröna industriprojekt, som är centrala för EU:s klimat- och strategiska mål, är beroende av Luleås och norra Sveriges förmåga att attrahera och behålla kompetens, samtidigt som infrastruktur och offentliga tjänster ska utvecklas.

EU-stöd till små och medelstora företag, innovation och lokal tillväxt

EU-stöd till små och medelstora företag, innovationshubbar och entreprenörsinitiativ är avgörande för att utveckla lokala ekonomier, skapa arbetstillfällen och omvandla EU:s ambitioner till praktiska lösningar för grön industri, digitalisering och samhällelig motståndskraft.

Riktade och flexibla finansieringsinstrument med enklare tillgång skulle göra det möjligt för Luleå att delta fullt ut i EU-programmen, samtidigt som lokala utmaningar, som begränsad administrativ kapacitet och höga medfinansieringskrav, kan hanteras.

Bygga motståndskraftig infrastruktur

Välutvecklad och pålitlig infrastruktur i Luleå och Norrbotten är avgörande för att knyta regionen till resten av Europa och för att stödja ekonomisk tillväxt, den gröna omställningen och välbefinnandet hos lokala samhällen. Effektiva väg-, järnvägs- och flygförbindelser är viktiga både för godstransporter och persontrafik, då de möjliggör en fungerande inre marknad samtidigt som de främjar regional sammanhållning och skapar fler möjligheter för människor i norra Sverige.

De förändrade geopolitiska förhållandena i norra Europa understryker den strategiska betydelsen av pålitliga land- och sjöbaserade transporter samt digital infrastruktur som kan tillgodose både civila och säkerhetsrelaterade

behov, för att stärka beredskap och motståndskraft i hela Arktisregionen. Norra Sverige tillhandahåller viktiga resurser för Europas gröna och digitala omställning, inklusive förnybar energi och sällsynta råvaror, samtidigt som regionen står inför utmaningar som låg befolkningstäthet, hårt klimat och höga infrastrukturkostnader. Att stärka fysiska förbindelser och digital uppkoppling är därför avgörande för att öka den regionala konkurrenskraften, främja social sammanhållning och stödja Europas strategiska autonomi.

Ett tydligt europeiskt ramverk behövs för att förbättra öst–västförbindelser, undanröja flaskhalsar och prioritera projekt med verkligt mervärde. Den reviderade arktiska politiken bör stärka EU:s planerings- och investeringsprogram, främja gränsöverskridande samarbete mellan Finland, Sverige och Norge samt säkerställa att Arktiska prioriteringar integreras i Europas bredare transportplaner.

Förbindelser i det europeiska Arktis bör hanteras med fokus på redundans och gränsöverskridande funktionalitet. Långa avstånd och begränsade alternativ innebär att störningar får konsekvenser för tjänster, försörjningskedjor och krishantering.

I Arktis går civil och militär rörlighet hand i hand. EU bör integrera överväganden kring dubbelanvändning i alla transport- och digitala investeringar, för att säkerställa att vägar, hamnar, järnvägar, flygplatser och elnät fungerar pålitligt under arktiska förhållanden. Klimatresistent infrastruktur stärker också beredskap vid nödsituationer, säkerheten i försörjningskedjor och långsiktig stabilitet för lokala samhällen och företag. Att inkludera lokala och regionala myndigheter i planering och genomförande är avgörande för legitimitet och för att säkerställa att insatserna motsvarar lokala behov.

EU-stöd är viktigt för att säkerställa hållbar och pålitlig digital uppkoppling samt energisystem anpassade till arktiska förhållanden. Digital uppkoppling handlar inte bara om funktionalitet i Arktis klimat och geografi, utan måste också omfatta krav på säkerhet, robusthet och motståndskraft mot störningar, incidenter och cyberhot, med hänsyn till regionens säkerhetspolitiska läge och strategiska betydelse.

Hållbar tillväxt genom klimatåtgärder och grön innovation

Initiativ för klimatbegränsning och klimatanpassning måste vara lokalt relevanta, stödja hållbar stadsutveckling, minska miljörisker och stärka både civil och samhällelig beredskap. Gröna industriprojekt – inklusive fossilfri stålproduktion, batteritillverkning, sällsynta jordartsmetaller och vätgasproduktion – är avgörande för EU:s klimatneutralitet och strategiska autonomi. För att dessa initiativ ska lyckas krävs att Luleå attraherar och behåller människor, utvecklar kompetenser samt investerar i infrastruktur och offentliga tjänster.

EU bör erkänna att storskaliga gröna industriinvesteringar i norra Sverige är beroende av starka och motståndskraftiga lokalsamhällen. EU-stöd måste därför koppla industripolitik till samhällsutveckling och säkerställa att bostäder, hälso- och sjukvård, utbildning, kultur och integrationsinsatser behandlas som integrerade delar av Europas gröna omställning. Utan dessa möjliggörande förutsättningar riskerar EU att bromsa sina egna klimat- och konkurrenksmål.

Stärka livsmedelssäkerhet, självförsörjning och lokal motståndskraft

Ett motståndskraftigt Arktis måste också omfatta motståndskraftiga livsmedelssystem. Att stärka lokal och regional livsmedelsproduktion i norra Sverige är strategiskt viktigt för EU:s långsiktiga beredskap, klimatanpassning och territoriella sammanhållning. Eftersom klimatförändringar i allt högre grad påverkar jordbruksproduktionen i södra Europa genom torka, värmeböljor och vattenbrist, erbjuder norra regioner relativt stabila förutsättningar för livsmedelsproduktion, inklusive tillgång till mark, vatten och ett svalare klimat. Detta gör arktiska regioner som Luleå och Norrbotten till strategiskt betydelsefulla aktörer för Europas framtida livsmedelssäkerhet.

Investeringar i areella näringar, lokal livsmedelsförädling och kompetensutveckling inom primärproduktion skulle:

- stärka civil beredskap och minska beroendet av långa försörjningskedjor
- öka regional självförsörjning och krismotståndskraft
- stödja sysselsättning på landsbygden och generationsväxling inom jordbruket
- öka regionens attraktivitet genom att knyta samman mat, kultur, identitet och livskvalitet

- bidra till klimatbegränsning genom hållbart markanvändande och kortare värdekedjor

Livsmedelsproduktion är inte bara en ekonomisk verksamhet utan också en kulturell och social grund för arktiska samhällen. Lokala livsmedelssystem stärker identitet, stolthet och tillhörighet, vilket är avgörande för att behålla och attrahera invånare. En människocentrerad EU-arktisk strategi bör därför erkänna livsmedelssäkerhet och hållbar primärproduktion som nyckelkomponenter för strategisk autonomi, samhällelig motståndskraft och långsiktig attraktivitet i Arktis.

Kultur som en drivkraft för arktisk motståndskraft och attraktivitet

För städer som Luleå är kulturlivet en hörnsten för regional attraktivitet och långsiktig motståndskraft. Ett levande kulturellt ekosystem, som omfattar konst, festivaler, kreativa näringar och vardagliga mötesplatser, hjälper till att behålla unga genom att erbjuda möjligheter till uttryck, deltagande och innovation, samtidigt som det signalerar öppenhet och dynamik för dem som överväger att flytta till regionen. När kulturen blomstrar skapas stolthet, stärks lokal identitet och miljöer främjas där kreativitet och nya idéer kan växa. I ett arktiskt sammanhang är investeringar i kultur en strategisk nödvändighet: det stödjer hållbar stadsutveckling, ökar regional konkurrenskraft och säkerställer att norra samhällen förblir platser där människor vill bo, arbeta och bygga sina framtider.

Stärka unga genom inkluderande och motståndskraftiga samhällen

Unga i Luleå lyfter fram vikten av starka, inkluderande och trygga samhällen. Samtidigt betonar de att möjligheten att stanna i, eller flytta till, Luleå beror på tillgång till varierade utbildnings- och arbetsmöjligheter, meningsfulla fritidsaktiviteter, mötesplatser och verkliga möjligheter att delta i beslutsfattande. Detta behöver vara en verklighet både i urbana och rurala områden. Målstyrda och tillgängliga EU-program kan bidra till att både stad och landsbygd erbjuder verkliga möjligheter för unga att bo, arbeta och forma sina framtider, samtidigt som det är viktigt att EU aktivt bjuder in unga till dialog om frågor som rör deras framtid.

Stärka territoriell sammanhållning och arktiskt engagemang genom EU-evenemang

Luleå lyfter fram värdet av att strategiskt använda befintlig infrastruktur i Luleå och norra Sverige för att arrangera EU-evenemang. Att öka antalet EU-

möten, dialoger och övningar i Luleå och norra Sverige skulle stärka unionens operativa närvaro och synlighet i Arktis. Det skulle också främja territoriell sammanhållning genom att bättre integrera norra regioner i EU:s beslutsfattande och samarbete. En sådan strategi förstärker den arktiska dimensionen som ett gemensamt europeiskt ansvar och stödjer en säker, hållbar och välmående region.

Arctic Mayors Forum (AMF) och Arctic Urban Regional Collaboration (AURC)

För Luleå har arktiskt samarbete varit betydligt mer effektivt tack vare Arctic Mayors' Forum (AMF) som är en panarktisk plattform för kommunalt ledarskap, tillsammans med Arctic Urban Regional Collaboration (AURC) och dess projektbaserade samordning, stödjande funktioner och finansiering, samt genom Arctic Six (Arctic 6) – en strategisk allians bestående av sex arktiska universitet som stärker samarbete inom arktisk forskning, innovation och utbildning.

Peer-to-peer-samarbete har gjort det möjligt för Luleå och andra arktiska städer och kommuner att identifiera gemensamma utmaningar trots skillnader i storlek, kapacitet och kontext. Denna förståelse är avgörande för att gemensamt kunna hantera komplexa frågor såsom hållbar turism, ekonomisk diversifiering, demografisk nedgång, kompetensbrist, samhällsutveckling, serviceförsörjning i glest befolkade områden och klimatpåverkan, samtidigt som praktiska lösningar gemensamt skapas och testas. Kommuner möter dock ofta begränsningar när det gäller personal och resurser för att delta i internationellt samarbete. Fortsatt EU-stöd för samordningsfunktioner, operativ finansiering av kommunala plattformar och riktade utbyten mellan människor är därför avgörande.

Anpassa EU-stöd efter lokala behov

För att vara mest effektiva bör EU:s stödmekanismer ta hänsyn till verkligheten i arktiska kommuner. Förslag på hur stödet kan stärkas inkluderar:

- Förenklade och proportionerliga finansieringsinstrument: Löpande utlysningar eller flera kortsiktiga bidrag med realistiska rapporteringskrav som tar hänsyn till arktiska förhållanden.
- Tidigt kommunalt deltagande i policyutformning: Säkerställa att instrumenten är ändamålsenliga och genomförbara på lokal nivå.

- Långsiktigt operativt stöd: Ge konsekvent, långsiktig finansiering för kommunala nätverk och peer-to-peer-samarbete.
- Arktisanpassad EU-finansiering: Den reviderade EU-arktiska politiken bör säkerställa att finansieringsinstrument är anpassade till arktiska förhållanden, inklusive högre kostnader, långa avstånd och begränsad administrativ kapacitet. Förenklade procedurer, lägre krav på medfinansiering och särskilda finansieringsmöjligheter för Arktis är avgörande för att möjliggöra för kommuner som Luleå att fullt ut delta i EU-program.

EU bör säkerställa att Horizon Europe, Competitiveness Fund, Interreg och ERUF är tillgängliga för arktiska regioner och tar hänsyn till utmaningar som avstånd, högre kostnader och begränsade kapaciteter. Dessa åtgärder kommer att öka arktiska städers förmåga att hantera socioekonomiska och miljömässiga utmaningar, stärka lokal demokrati och bygga motståndskraft i hela Arktis.

Luleå kommun uppmanar EU att anta en människocentrerad och lokalt anpassad arktisk politik. För att uppnå EU:s arktiska mål krävs riktad finansiering, förenklade stödsystem och tidigt kommunalt deltagande i policyutformning.

Särskilda anslag till *Northern Sparsely Populated Areas* (NSPA-området) inom nuvarande och tidigare EU-strukturfonder – för regional tillväxt, kapacitetsuppbyggnad och talangattraktion – utgör EU:s enda verkligt riktade investeringsmekanism för Arktis. Att ta bort detta stöd skulle underminera regional utveckling och samarbete, och motsäga insatser för att stärka EU:s engagemang i Arktis. Fortsatta investeringar, styrda av regionala strategier för smart specialisering och i linje med EU:s mål för konkurrenskraft och säkerhet, är avgörande för att upprätthålla levande, befolkade och motståndskraftiga arktiska samhällen. Förstärkt samarbete mellan kommuner, EU och arktiska aktörer är avgörande för att skapa en välmående, inkluderande och motståndskraftig arktisk region.

Luleå kommun

INBJUDAN ATT LÄMNA SYNPUNKTER I SAMBAND MED ETT INITIATIV (utan konsekvensbedömning)

Syftet med detta dokument är att informera allmänheten och berörda parter om kommissionens arbete, så att de kan ge återkoppling och delta i samråd på ett ändamålsenligt sätt.

Vi ber dessa grupper att yttra sig om kommissionens tolkning av och möjliga lösningar på problemet och att lämna relevant information de har tillgång till.

INITIATIVETS TITEL	EU:s politik för Arktis – uppdatering
ANSVARIGT GENERALDIREKTORAT ANSVARIG ENHET	Ansvarigt GD: GD Havsfrågor och fiske Medansvarigt organ: Europeiska utrikestjänsten – POL.EURCA.WEST.1
SANNOLIK TYP AV INITIATIV	Gemensamt meddelande
PRELIMINÄR TIDSPLAN	Tredje kvartalet 2026
YTTERLIGARE INFORMATION	EU i Arktis Utrikestjänsten. EUR-Lex - 52021JC0027 - SV - EUR-Lex

Detta dokument är endast avsett som information. Det föregriper inte kommissionens slutliga beslut om huruvida – och i så fall hur – den vill gå vidare med detta initiativ. Alla delar av initiativet som beskrivs i detta dokument, inklusive tidsplanen, kan komma att ändras.

A. Politisk bakgrund, problemformulering och subsidiaritetsprövning

Politisk bakgrund

EU har sedan länge ett intresse i Arktis på grund av sin geografiska närvaro (t.ex. genom EU:s medlemsstater och Europeiska ekonomiska samarbetsområdet), effekterna av EU:s lagstiftning om och politik för regionen, klimatförändringarnas effekter och konsekvenserna av den globala geopolitiska och geoeconomiska utvecklingen.

Det viktigaste dokumentet om EU:s politik för Arktis är det gemensamma meddelande som offentliggjordes 2021¹. Sedan dess har den miljömässiga, säkerhetsmässiga, ekonomiska, sociala och politiska utvecklingen förändrat viktiga aspekter av de utmaningar som EU står inför när det gäller Arktis.

Kommissionens ordförande har efterlyst en översyn av EU:s politik för Arktis för anpassa politiken till dessa utmaningar, samtidigt som de utmaningar som anges i meddelandet från 2021 och som fortfarande är relevanta beaktas.

Problem som ska åtgärdas genom initiativet

Nya utmaningar och möjligheter uppstår, till exempel när det gäller klimatförändringar, tinande permafrost, krympande havsis samt växande säkerhetsproblem i Arktis och regionens geopolitiska betydelse.

EU:s nuvarande politik för Arktis är inriktad på tre (fortfarande relevanta) områden. Den bör uppdateras med hänsyn till den nya utvecklingen.

¹ Gemensamt meddelande från Europeiska kommissionen och unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik till Europaparlamentet och rådet *Ett starkare EU-engagemang för ett fredligt, hållbart och välmående Arktis* (JOIN(2021) 27 final) av den 13 oktober 2021.

1. **Begränsning av och anpassning till klimatförändringar samt miljöskydd.** Dessa är särskilt viktiga och fortsatt angelägna utmaningar som hör till kommissionens viktigaste politiska mål.
2. **Hållbar och inkluderande utveckling.** Befolkningen i Arktis har legitima socioekonomiska målsättningar, deras resurser bör användas på ett hållbart sätt och det är mycket viktigt att lokalsamhällen och urbefolkningar engageras.
3. **Ökat internationellt samarbete.** Detta är av största vikt, särskilt för handel, säkerhet, skydd och försvar i Arktis, eftersom frågor av betydelse för Arktis hanteras på ett sektorsövergripande sätt och i många olika forum. Det internationella och geopolitiska intresset i Arktis har ökat exponentiellt sedan 2021, och det föreligger både traditionella och icke-traditionella säkerhetsrisker.

Vetenskap, forskning, teknik, konnektivitet och innovation samt urbefolkningars rättigheter är särskilt viktigt inom alla dessa fokusområden.

Slutligen måste EU:s politik för Arktis anpassas till och återspegla kommissionens relevanta prioriteringar (såsom hållbart välbefinnande, konkurrenskraft samt försvar och säkerhet).

Grund för EU-åtgärder (rättslig grund och subsidiaritetsprövning)

Detta initiativ skapar inte någon ny politik utan uppdaterar befintlig politik.

EU:s insatser i Arktis görs på områden där EU har delade eller till och med exklusiva befogenheter (t.ex. bevarande av marina biologiska resurser). EU:s finansieringsprogram spelar en viktig roll för utvecklingen och skyddet av Arktis.

Enligt artikel 220 i EUF-fördraget har EU en skyldighet att upprätthålla lämpliga former av samarbete med internationella organisationer. Frågor som rör Arktis behandlas framför allt i Arktiska rådet, där EU i praktiken bidrar som observatör. EU har också sedan länge bilaterala kontakter med de flesta arktiska stater utanför EU (Kanada, Island, Norge och USA) och är aktivt i andra regionala och multilaterala sammanhang (såsom FN:s ramkonvention om klimatförändringar, FN:s konvention om biologisk mångfald, avtalet om biologisk mångfald i områden utanför nationell jurisdiktion, Internationella sjöfartsorganisationen, FN:s havsrättskonvention, fiskeavtalet för centrala Norra ishavet, Osparkonventionen för skydd av den marina miljön i Nordostatlanten och den transatlantiska havsforskningsalliansen osv.).

Det faktiska behovet av EU-åtgärder

Den senaste tidens geopolitiska och geoekonomiska utveckling har förändrat säkerhetsdynamiken och den ekonomiska dynamiken, även i Arktis. Inom ramen för sina befogenheter måste EU uppdatera sin nuvarande politik för Arktis med hänsyn till detta.

Med en uppdaterad politik för Arktis kommer nya utmaningar att hanteras utan att äventyra EU:s engagemang för långsiktiga nyckelfrågor, såsom klimatförändringar och miljö, vetenskap och forskning, sammanhållning och regional utveckling samt urbefolkningars rättigheter.

B. Vad är initiativets mål och hur ska det uppnås?

EU:s nuvarande politik för Arktis är fortfarande relevant, men vissa aspekter behöver ses över och anpassas till den nya verkligheten.

Det är nödvändigt att uppdatera EU:s strategi för Arktis

- a) för att fullt ut ta hänsyn till de prioriteringar som är relevanta för Arktis inom ramen för EU:s bredare politiska mål,
- b) för att ta hänsyn till utvecklingen när det gäller klimatförändringar såsom miljöbelastning, minskande havsis, tinande permafrost, förlust av biologisk mångfald, ökat intresse för arktiska resurser (bland annat råvaror), handel och tillfartsvägar, säkerhetshot, engagemang från lokalsamhällen och samarbete med dessa samt ökat behov av vetenskap, forskning, innovation, teknik och konnektivitet,

c) för att diskutera ett antal frågor som inte behandlades i det gemensamma meddelandet från 2021, bland annat den senaste geopolitiska och geoeconomiska utvecklingen. Det gemensamma meddelandet från 2021 omfattade ett stort antal politikområden där EU är aktivt i Arktis, men vissa anpassningar behövs mot bakgrund av den aktuella klimatmässiga och geopolitiska utvecklingen.
Förväntade konsekvenser Uppdateringen av EU:s politik för Arktis förväntas förbättra klimat- och miljöskyddet i polarområdena genom att stärka relevanta åtgärder och initiativ och genom att integrera nya vetenskapliga forsknings- och klimatdata. Den uppdaterade politiken skulle kunna framhålla metoder för hållbar resursförvaltning och mildra de negativa effekterna av verksamheter som fiske och gruvdrift. Politiken skulle också kunna främja ökat internationellt samarbete, bland annat i säkerhets- och försvarsfrågor. Genom att uppmuntra ett starkt samarbete med arktiska och icke-arktiska stater och urbefolkningar skulle EU kunna stärka freden och stabiliteten i regionen. Ett förtydligande av EU:s prioriteringar i Arktis skulle kunna stärka den regionala säkerheten och öka det geopolitiska inflytandet, samtidigt som ramar tillhandahålls för att hantera de nya möjligheter i form av sjöfartsrutter och resursutnyttjande som uppstår till följd av smältande istäcken. När det gäller ekonomi skulle uppdateringar av politiken kunna stimulera investeringar i miljömässigt hållbar infrastruktur, konnektivitet, grön teknik och forskning, vilket skulle gynna lokala ekonomier och EU:s ekonomier. Genom att främja innovation inom teknik för kallt klimat skulle EU kunna stödja sektorer som konnektivitet, förnybar energi och hållbar turism.
Framtida övervakning Att engagera berörda parter (inbegripet lokalsamhällen och industrier) genom forum och workshoppar kommer att underlätta återkoppling och möjliggöra anpassning av politiken. Flexibilitet kommer att behövas för att hänsyn ska kunna tas till ny information eller nya villkor, samtidigt som ett kontinuerligt genomförande och en kontinuerlig bedömning av nuvarande och framtida initiativ kommer att bidra till att de identifierade utmaningarna kan hanteras.
C. Bättre lagstiftning
Samrådsstrategi Kommissionen kommer att gå ut med en inbjudan att lämna synpunkter, och ett offentligt samråd på alla 24 officiella EU-språk har också inletts. Detta offentliga samråd genomförs via kommissionens portal Kom med synpunkter, och svaren kan lämnas på valfritt EU-språk. Kommissionen och utrikestjänsten kommer också att genomföra riktade samråd med partner i Arktis. De inkomna synpunkterna kommer att ligga till grund för en solid diskussion om de nuvarande och framtida utmaningarna i Arktis och kommer att möjliggöra ett välgrundat beslut om möjliga framtida åtgärder. Samrådet kommer att bidra till följande: - Översyn av de tre prioriteringarna (och därmed sammanhängande åtgärder) i det gemensamma meddelandet från 2021. - Identifiering av möjliga nya områden där EU:s politik för Arktis behöver utvecklas. Berörda parter inom och utanför EU (däribland offentliga myndigheter, urbefolkningar och lokalsamhällen, beslutsfattare, internationella organisationer, icke-statliga organisationer, finansinstitut samt akademiska, vetenskapliga, sociala och ekonomiska partner) kommer att bjudas in att delta. När det gäller informera om det offentliga samrådet vänder vi oss till berörda parter genom att 1. marknadsföra initiativet via webbplatsen för GD Havsfrågor och fiske, webbplatsen om Arktis som drivs av utrikestjänsten, nyhetsbrevet från GD Havsfrågor och fiske liksom relevanta sociala

medier (bland annat kontona för GD Havsfrågor och fiske, utrikestjänsten och EU:s särskilda sändebud för arktiska frågor på X/Facebook/Instagram/LinkedIn),

2. mejla länken till initiativet och en inbjudan att delta i ett nätverk av kontaktpersoner för politiken för Arktis i medlemsstaterna,
3. skicka riktade mejl med inbjudningar till berörda parter (bland annat EU-medlemsstaternas offentliga förvaltningar, urbefolkningar och lokalsamhällen, tankesmedjor, forskningsinstitut och relevanta icke-statliga organisationer),
4. upplysa om det offentliga samrådet vid alla evenemang och forum som är relevanta för Arktis och som EU deltar i.

GEMENSAMT MEDDELANDE TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT REGIONKOMMITTÉN

Ett starkare EU-engagemang för ett fredligt, hållbart och välmående Arktis

INLEDNING

Europeiska unionen (EU) befinner sig i Arktis. Som geopolitisk makt har EU strategiska och dagliga intressen både i den europeiska delen av Arktis och i den vidare arktiska regionen. EU har också ett grundläggande intresse av att stödja multilateralt samarbete i Arktis och att verka för att det förblir säkert, stabilt, hållbart, fredligt och välmående. Eftersom EU är en viktig ekonomisk aktör har den ett gemensamt ansvar för global hållbar utveckling, även i de arktiska regionerna, och för invånarnas försörjning, även urbefolkningar. EU har en betydande inverkan på Arktis genom sitt miljöavtryck och sin efterfrågan på resurser och produkter med ursprung i Arktis.

Klimatförändringar är det mest omfattande hotet mot Arktis och de har nått den hittills högsta krisnivån [1](#). Arktis är särskilt känsligt för den globala uppvärmningen – området har värmts upp tre gånger snabbare än jorden i genomsnitt har gjort under de senaste 50 åren. Det nuvarande arktiska havsistäcket ligger på sin lägsta nivå sedan åtminstone 1850 och området förväntas vara i princip isfritt vid sin lägsta sommarnivå minst en gång före sommaren 2050. Dessutom är Grönlands istäcke på tillbakagång och permafrosten över hela Arktis tinar i allt högre utsträckning. Dessa sammankopplade förändringar i Arktis leder till att havsnivåerna stiger, vädersystemen störs och till kusterosion, förlust av biologisk mångfald och förstörelse av tillhörande ekosystem. Minskningen av reflektion av solljus på grund av krympande havsisar – albedoeffekten – och utsläppen av växthusgaser till följd av permafrost som tinar, påskyndar klimatförändringarna ytterligare och skulle kunna bidra till att utlösa tröskleffekter i klimatsystemet. De ödesdiga konsekvenserna, som förvärras av miljöförstörelsen, sträcker sig över hela planeten och påverkar naturen och människorna på många sätt, och vissa av konsekvenserna har bara helt nyligen blivit uppenbara. Urbefolkningarna drabbas särskilt hårt och den försämrade situationen kommer att undergräva framtidsutsikterna för framtida generationer. I den nyligen framlagda rapporten från FN:s klimatpanel (IPCC) betonas än en gång hur brådskande det är att agera både omedelbart och beslutsamt [2](#).

Vi befinner oss i det avgörande årtiondet i kampen mot klimatkrisen och för biologisk mångfald. EU är världsledande i detta arbete och är redo att medverka fullt ut och inför COP26 ta sitt globala ansvar genom sin nya klimatlag och 55 %-paketet [3](#). Klimatåtgärder är särskilt viktiga i fråga om Arktis, med tanke på de enorma följdverkningarna av den arktiska uppvärmningen. Lagstiftningsförslagen inom ramen för den europeiska gröna given [4](#) kommer att stå i centrum för EU:s engagemang för Arktis, tillsammans med EU:s nya strategi för en hållbar blå ekonomi [5](#), med stöd av vetenskapen, innovation och regionala investeringar.

De arktiska staterna [6](#) har huvudansvaret för att åtgärda problem och utnyttja möjligheter inom sina territorier. Många problem är dock gemensamma över de nationella gränserna och regionens gränser och kan hanteras effektivare genom regionalt eller multilateralt samarbete.

I detta sammanhang måste man också beakta EU:s roll som lagstiftare för delar av det europeiska Arktis.

Ett ökat intresse för Arktis resurser och transportvägar skulle kunna omvandla regionen till en arena för lokal och geopolitisk konkurrens och eventuella spänningar, vilket skulle kunna hota EU:s intressen. Den globala efterfrågan på produkter med arktiskt ursprung visar att Arktis' utveckling inte enbart drivs av lokala politiska och ekonomiska krafter.

Dessa svårigheter och möjligheter är sammanlänkade och många av dem kan bäst hanteras på ett samordnat sätt och i nära samarbete med arktiska stater, regionala myndigheter och lokalsamhällen. EU:s fullständiga engagemang i arktiska frågor är geopolitiskt nödvändigt. EU:s åtgärder måste bygga på unionens värderingar och principer, inklusive rättsstatsprincipen, mänskliga rättigheter, hållbar utveckling, jämställdhet, mångfald och inkludering, stöd till regelbaserad multilateralism [7](#) och respekt för internationell rätt, i synnerhet Förenta nationernas havsrättskonvention (Unclos).

MÅL

Med utgångspunkt i sin politik i tidigare gemensamma meddelanden om arktiska frågor [8](#) [9](#) och på grundval av den globala strategin för Europeiska unionens utrikes- och säkerhetspolitik från 2016 samt kommissionens politiska prioriteringar, kommer EU att stärka sitt engagemang för Arktis genom att

- bidra till att upprätthålla en fredlig och konstruktiv dialog och ett fredligt och konstruktivt samarbete i ett föränderligt geopolitiskt landskap, bevara säkerheten och stabiliteten i Arktis genom att ta upp arktiska frågor i EU:s externa kontakter, intensifiera det regionala samarbetet och utveckla strategisk framsyn om nya säkerhetsproblem,
- ta itu med de ekologiska, sociala, ekonomiska och politiska svårigheter som uppstår till följd av klimatförändringarna och vidta kraftfulla åtgärder för att ta itu med klimatförändringar och miljöförstöring, göra Arktis mer resilient genom miljölagstiftning, samordnade åtgärder mot sot och upptining av permafrosten och genom att verka för att olja, kol och gas stannar kvar i marken, även i de arktiska regionerna,
- stödja en inkluderande och hållbar utveckling i de arktiska regionerna som gynnar dess invånare och framtida generationer, med fokus på behoven hos urbefolkningar, kvinnor och unga, och investeringar i framtidsorienterade arbetstillfällen och den blå ekonomin.

1. EN REGION MED FREDLIGT SAMARBETE I DEN NYA GEOPOLITISKA MILJÖN

EU kommer att förbättra sin strategiska framsyn, integrera arktiska frågor i sin externa diplomati och bygga vidare på regionalt samarbete. För att motverka säkerhetsproblem kommer EU att utöka civilskyddskapaciteten och samarbetet om sök- och räddningsinsatser och intensifiera forskningen om permafrostupptiningen.

Under de senaste åren har antalet länder som intresserar sig för de arktiska regionerna ökat kraftigt. Detta riskerar att omvandla Arktis till ett område präglat av geopolitisk konkurrens och skada EU:s intressen. Vid sidan av det växande intresset för arktiska resurser och transportvägar har den militära aktiviteten ökat markant i många delar av Arktis. EU är fast beslutet att upprätthålla ett säkert, stabilt, hållbart och välmående Arktis, som måste förbli en region utan större spänningar och med fredligt multilateralt samarbete. I sina slutsatser om klimat- och energidiplomati från januari 2021⁸ noterade Europeiska unionens råd miljöfrågornas och klimatförändringarnas betydelse för säkerhet och försvar, samt behovet av ett nära samarbete med partnerländer, internationella organisationer såsom FN-systemet och genom multilaterala partnerskap.

Den militära uppbyggnaden i det område av Arktis som tillhör Ryssland tycks återspegla både global strategisk positionering och inhemska prioriteringar, exempelvis dubbel användning av infrastruktur. Förutom att leda till en försämrad säkerhetssituation, skulle det också ytterligare kunna förvärra klimatförändringarnas konsekvenser. Detta sker sannolikt delvis på grund av att den långa norra kusten håller på att bli betydligt mer tillgänglig, men hänger också i hög grad samman med frågor som inte rör Arktis [10](#). Både många länder, som USA, Norge, Förenade kungariket, Danmark, Kanada och Island, och Nato, följer denna utveckling noga för att kunna reagera på Rysslands ökade beslutsamhet i arktiska vatten och i det arktiska luftrummet. Även andra aktörer, exempelvis Kina, har ökat sin verksamhet i området, och det finns ett ökat intresse på områden som ägande av kritisk infrastruktur, byggande av havskablar, global sjöfart, cyberrymden och desinformation.

Ökningen av antalet ansökningar om observatörsstatus i Arktiska rådet återspeglar den nya geopolitiska situationen. I syfte att ytterligare stärka sitt engagemang i Arktiska rådets arbets- och expertgrupper upprepar EU sin ansökan om officiell observatörsstatus. EU kommer att fortsätta att bidra till Arktiska rådets arbete i enlighet med Arktiska rådets förklaring i Kiruna i maj 2013 [11](#). EU kommer vid behov att samarbeta med observatörer, bland annat med EU:s medlemsstater.

Förbättrad strategisk framsyn

EU följer utvecklingen på säkerhetsområdet noga och, i vissa avseenden, med oro. Säkerheten i Arktis omfattar miljömässiga, ekonomiska och politisk-militära faktorer, som inte kan ses isolerat från varandra. Klimatförändringar och smältande isar leder till ett större geopolitiskt intresse med stor potential för ökad strategisk konkurrens. EU kommer att förbättra sin kapacitet i fråga om strategisk framsyn i linje med de olika åtgärdsområdena i den strategiska framsynsrapporten från 2021 [12](#) för att bättre förstå hur de klimatologiska förändringarna i den arktiska regionen påverkar säkerheten och den globala säkerhetsmiljön. EU kommer att samarbeta med sina partner, bland andra USA, Kanada, Norge och Island, men även med Nato om strategisk framsyn, undersöka hur klimatförändringarna på medellång till lång sikt påverkar säkerheten samt dela med sig av studier och data, som en del av det bredare pågående utbytet med Nato om klimatförändringar och säkerhet.

Mot bakgrund av att den ekonomiska och militära verksamheten ökar i regionen erbjuder EU:s satellitcentrum (SatCen) skyddad geospatial analys som kommer att stödja EU:s insatser för att övervaka säkerhetssituationen i den arktiska regionen, vilket förbättrar stabiliteten genom att man möjliggör förtroendeskapande åtgärder och förebygger oförutsedda händelser. Galileo erbjuder redan sök- och räddningstjänster och tjänsten kan även erbjuda andra säkerhetsrelaterade tjänster. Galileos offentliga reglerade tjänst kommer att ge obegränsad och oavbruten tillgång till stabila navigeringstjänster i Arktis för sina behöriga användare, vilket kommer att öka säkerheten vid verksamhet i regionen.

Att bygga vidare på EU:s ömsesidigt stödjande politik

EU:s politik bygger på principerna i Unclos, FN:s Agenda 2030 och målen för hållbar utveckling samt dess deltagande i arbetet i Arktiska rådet, Barentsrådet och den politiska ramen för den nordliga dimensionen (se fokusruta 1).

FOKUSOMRÅDE 1: EU och den nordliga dimensionen

Den nordliga dimensionen är en gemensam politik för EU, Ryssland, Norge och Island.

De fyra partnerskapen för den nordliga dimensionen handlar om följande: i) Miljö (inklusive kärnsäkerhet). ii) Folkhälsa och socialt välbefinnande. iii) Transport och logistik. iv) Kultur.

Genom miljöpartnerskapet för den nordliga dimensionen förbättras reningen av avloppsvatten i Östersjöns avrinningsområde och tar itu med sotutsläpp. Projekten genomförs genom stödfonden för miljöpartnerskapet för den nordliga dimensionen (totalt 350 miljoner euro) som förvaltas av Europeiska banken för återuppbyggnad och utveckling (EBRD). Fonden har förlängts till 2027. Kärnsäkerhetsdelen i stödfonden för miljöpartnerskapet för den nordliga dimensionen är en multilateral finansieringsmekanism som syftar till att hantera de risker som är förknippade med kärnkraftsarvet från Sovjettiden i nordvästra Ryssland. I Barents hav finns en av världens största ansamlingar av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall. Bidragsgivarna har sedan 2002 bidragit med 166,3 miljoner euro till kärnkraftsdelen. EU har bidragit med 44 miljoner euro till miljödelen och med 40 miljoner euro till kärnkraftsdelen. Projekten inom miljöpartnerskapet för den nordliga dimensionen har dramatiskt förbättrat miljön i Östersjön och minskat risken för radiologisk kontaminering i arktiska vatten.

EU har byggt upp starka internationella nätverk för arktisk forskning som ett diplomatiskt verktyg [13](#), exempelvis i form av bilaterala avtal om vetenskapligt och tekniskt samarbete med Kanada, Ryssland och USA. Sedan 2016 har EU stött vetenskapsdiplomati genom ministermöten om arktisk forskning [14](#). Den transatlantiska havsforskningsalliansen har mobiliserats för att stärka den arktiska forskningen, och EU kommer att arbeta för en transatlantisk havsforskningsallians från pol till pol. EU kommer att integrera arktiska frågor i sina dialoger med Arktis och andra aktörer såsom USA, Kanada, Norge, Island, Ryssland, Kina, Japan, Sydkorea och Indien samt regionala organ. Genom inrättandet av tjänsten som särskilt sändebud för arktiska frågor inom Europeiska utrikestjänsten skapar EU en kontaktpunkt för sin diplomatiska utåtriktade verksamhet i Arktis.

EU har viktiga förbindelser med Grönland och Färöarna. Båda är en del av Konungariket Danmark och båda eftersträvar närmare förbindelser med EU. För att ytterligare befästa och stärka det långvariga samarbetet mellan Europeiska kommissionen och Grönland kommer Europeiska kommissionen att inrätta ett kontor i Nuuk. Kontoret kommer att förvalta EU:s stöd till Grönland och underlätta ytterligare förstärkning och fördjupning av partnerskapet mellan Europeiska kommissionen och Grönlands regering, bland annat genom samarbete och dialog på områden av gemensamt intresse, i nära samarbete med det särskilda sändebudet för arktiska frågor.

FOKUSOMRÅDE 2: Grönland

Inom ramen för ULT-beslutet bedriver Grönland en bred politisk och strategisk dialog med EU, omfattas av förmånshandelsordningar för tillträde till EU:s marknad och är en av de största mottagarna av EU-stöd per capita i de utomeuropeiska länderna och territorierna (225 miljoner euro är avsatta för perioden 2021–2027). Detta stöder Grönlands hållbara utveckling och diversifiering av landets ekonomi. Hittills har det långsiktiga EU-samarbetet framförallt bidragit till att stärka utbildningssystemet och förbättra möjligheterna till lärande, eftersom kunskaper och färdigheter är avgörande för Grönlands socioekonomiska utveckling.

Det förnyade partnerskapsavtalet om hållbart fiske mellan EU och Grönland 2021 är en viktig milstolpe i det långvariga samarbetet mellan de båda parterna, som främjar en hållbar användning av marina resurser. EU strävar efter att fördjupa och bredda sitt partnerskap med Grönland, till exempel i form av ett eventuellt samarbete i frågor som rör grön tillväxt.

En permanent närvaro från EU:s sida i Grönland skulle vara en stark signal för att stärka vårt partnerskap och göra EU:s åtgärder mer synliga på fältet, till exempel genom inrättandet av ett EU-kommissionskontor på grönländskt territorium.

Samarbete om civilskydd, civil säkerhet och säkerhetsproblem i de arktiska regionerna

Det ökande intresset för vetenskap, resurser, infrastruktur, transport och turism med koppling till Arktis kräver förbättrade säkerhets- och skyddssystem, såsom satelliter, för att samla in data om miljö, väder, is, biologiska förhållanden, sjöfart och flygtrafik, samt för att förbättra kommunikationen. Skogsbränder och översvämningar blir också allt vanligare i de arktiska regionerna på grund av klimatförändringarnas effekter, och Arktiska rådet övervakar nu denna utveckling [15](#). Följaktligen finns det en allt större efterfrågan på insatskapacitet vid nödsituationer.

EU:s verktyg för och erfarenheter av krisinsatser vid miljökatastrofer kommer att vara till stor nytta i och utanför den europeiska delen av Arktis. EU kommer att samarbeta med viktiga partner genom unionens civilskyddsmekanism [16](#) och dess centrum för samordning av katastrofberedskap. Civilskyddsmekanismen finns redan i Arktis genom Danmark, Finland, Sverige, Island och Norge, och ett liknande samarbete förväntas med andra arktiska stater, bland annat genom Arktiska rådets arbetsgrupp för katastrofförebyggande, beredskap och insatser.

EU:s katastrofinsatstjänst Copernicus erbjuder redan övervakning, tidig varning och kartläggning, både före och omedelbart efter en katastrof. EU:s globala system för varning och samordning vid katastrofer (GDACS) [17](#) kommer att förbättra varningarna för och samordningen efter större plötsliga katastrofer. EU kommer att öka kapaciteten hos Copernicus och det europeiska nätverket för marina observationer och datainsamling (EMODNet) för att bättre kunna förutse effekterna av extrema väderhändelser, med särskilt fokus på Arktis. Det framtida varningssystemet vid krissituationer inom ramen för Galileo (Galileo Emergency Warning Service) kommer att användas för att direkt nå ut till och varna befolkningar som hotas av en annalkande katastrof, särskilt i avlägsna områden som inte omfattas av markbundna konnektivetsnät.

Omedelbara och effektiva sök- och räddningsinsatser är framförallt viktiga i Arktis på grund av områdets hårda klimat, oförutsägbara väder och enorma avstånd. Med Galileos sök- och räddningstjänst förkortas avsevärt den tid som behövs för att rädda människor till sjöss. Den nya tjänsten "Return Link Service", som är global och gratis, erbjuder nya funktioner för sjöfolk och piloter som är verksamma i fientliga miljöer och erbjuds för närvarande endast av Galileo.

Ytterligare arbete kommer att göras när det gäller sök- och räddningsinsatser till sjöss, med ökad användning av EU:s satellitsystem och de tjänster som tillhandahålls av EU-byråer. I linje med handlingsplanen för EU:s strategi för sjöfartsskydd [18](#) kommer samarbetet mellan kustbevakningarna att främjas, särskilt genom forumet för den arktiska kustbevakningen. För att förbättra fartygssäkerheten i Arktis stödde EU Internationella sjöfartsorganisationens (IMO) säkerhetsriktlinjer för fiskefartyg och fritidsbåtar i Arktis samt utvecklingen av obligatoriska åtgärder för ruttplanering och navigering – fas 2 i IMO:s polarkod.

FOKUSOMRÅDE 3: Den tinande permafrosten

Det finns ett akut behov av att ta itu med de negativa effekterna av upptining av permafrost och tillhörande gashydrater, som utgör en uppenbar fara för den arktiska miljön och dess befolkning och som har betydande återverkningar även utanför Arktis.

-Klimatförändringar: Växthusgaser som släpps ut när permafrosten tinar hotar att orsaka oåterkalleliga förändringar i Arktis och andra regioner. EU kommer att förbättra kunskapsläget om denna process med hjälp av satellitobservationer och satellitmätningar från luftfartyg, fartyg och markstationer.

-Infrastruktur: Upptiningen av permafrost gör att infrastrukturen försvagas och kusterosionen ökar. Över 70 % av den arktiska infrastrukturen och 45 % av oljefälten vilar på permafrost. Möjliga åtgärder kan bland andra vara utveckling av utrustning och metoder för lokal kylning och stabilisering, tillhandahållande av satellitdata om sättningar och erosion i permafrostområden och fastställande av strängare byggnormer.

-Hälsaspekter: Riskerna för människors, djurs och växters hälsa kommer att övervakas och utvärderas av nationella hälsomyndigheter. Dessa omfattar risker från patogener, som mjältbrand, eller föroreningar som kvicksilver lagrad i permafrost, skador på avloppsledningar och transport av patogener till permafrostområden på grund av arters migration och mänsklig verksamhet.

Ytterligare forskning behövs för att utveckla åtgärder för anpassning till och begränsning av upptiningen samt för att öka kunskapen om hur samhällen och den hållbara utvecklingen påverkas. EU stöder redan denna verksamhet inom ramen för Horisont 2020 i Nunatarykprojektet. Projektet "Arctic Passion" kommer att bygga vidare på detta arbete genom att övervaka och prognostisera upptiningen och kartlägga permafrostparametrar med hjälp av Copernicussatelliter och observationer på plats, inklusive uppgifter från urbefolkningar.

Ett viktigt mål kommer att vara ett närmare samarbete med de arktiska staterna, framförallt Ryssland, för att skapa data och tjänster för permafrostområdena för att förbättra miljö- och hälsosäkerheten och utveckla begränsningsåtgärder. Det finns också ett behov av att bättre förstå de möjliga kopplingarna mellan klimatförändringar, upptiningen och utsläpp av nya och gamla patogener som kan få epidemiska konsekvenser. Ett övervakningssystem skulle kunna inrättas som del av miljöpartnerskapet för den nordliga dimensionen i fråga om folkhälsa för att upptäcka sådana patogener och för modellering och tidig varning i regionen.

EU-myndigheten för beredskap och insatser vid hälsokriser (Hera) kommer att spela en viktig roll när det gäller att förutse kommande hälsorisker såsom risken för att bakterier som varit låsta i permafrost tinas upp och aktiveras. I en potentiell framtida hälsokris skulle Hera kunna förstärka den europeiska hälsosäkerhetsarkitekturen för att motverka hot, med deltagande av organ som t.ex. Europeiska centrumet för förebyggande och kontroll av sjukdomar.

EU kommer att

-förbättra sin strategiska framsyn i fråga om säkerhetsrisker i Arktis, särskilt när de har koppling till klimatförändringar, i samarbete med partnerländer och Nato,

-inrätta ett kommissionskontor i Nuuk, Grönland, för att stärka och utvidga samarbetet mellan EU och Grönland,

-öka EU:s deltagande i alla relevanta arbetsgrupper inom Arktiska rådet,

-verka för en transatlantisk havsforskningsallians från pol till pol,

-bidra till att förbättra sök- och räddningsinsatserna till sjöss, bredda användningen av EU:s satellitsystem och samarbetet mellan kustbevakningarna, särskilt forumet för den arktiska kustbevakningen,

-samarbeta med viktiga partner och regionala forum genom civilskyddsmekanismen för att stärka insatskapaciteten och samarbetet om civilskydd i regionen,

-främja forskning och insamling av data om de långsiktiga konsekvenserna av upptining av permafrost, för att bedöma de potentiella effekterna på samhällen, hälsa och hållbar utveckling samt utveckla begränsningsåtgärder,

-använda Hera för att förebygga framtida hälsorisker i Arktis, t.ex. risken för att bakterier som varit låsta i permafrost tinats upp och aktiveras.

2.GÖRA ARKTIS MER RESILIENT MOT KLIMATFÖRÄNDRINGAR OCH MILJÖFÖRSTÖRING

EU inser att unionen påverkar regionen och kommer att fortsätta bedöma denna påverkan [19](#) . Syftet är att ta itu med dessa effekter av påverkan på ett samordnat sätt, i nära samarbete med både nationella, regionala och lokala myndigheter och arktiska samhällen. EU kommer att agera mot de stora föroreningskällor som påverkar de arktiska regionerna i luften, på land och till havs, såsom plastavfall och marint skräp, sot, kemikalier och utsläpp från transporter samt det ohållbara utnyttjandet av naturresurser.

Klimatförändring och biologisk mångfald: två sidor av samma mynt

Klimatförändringarna och den biologiska mångfalden är intimt sammankopplade. EU är en ledande kraft i förhandlingarna inom ramen för Förenta nationernas ramkonvention om klimatförändringar (UNFCCC) och konventionen om biologisk mångfald (CBD). EU antog nyligen en klimatlag som fastställer målet att bli klimatneutral senast 2050 och stärka resiliensen mot och minska sårbarheten för klimatförändringar. Det föreslagna 55 %-paketet syftar till att se till att EU:s klimat-, energi-, markanvändnings-, transport- och skattepolitik kan minska nettoutsläppen av växthusgaser med minst 55 % fram till 2030, och kommer att omsättas i förnuftiga strategier och åtaganden som kommer att gynna Arktis. EU stöder också det globala målet "30 x 30" som innebär att man ska skydda 30 % av marken och 30 % av haven senast 2030 genom att inrätta ett nätverk av marina skyddsområden och andra effektiva bevarandeåtgärder. EU är också en stark förespråkare för ett avtal om genomförande av FN:s havsrättskonvention om bevarande och hållbar användning av marin biologisk mångfald i områden utanför nationell jurisdiktion.

Bevarande och hållbar användning av arktiska marina levande resurser, inklusive fiskbestånd, är av avgörande betydelse. EU är part i avtalet om att förebygga oreglerat fiske på det fria havet i centrala Norra ishavet [20](#) (se fokusruta 4).

FOKUSOMRÅDE 4: Att göra avtalet om att förebygga oreglerat fiske på det fria havet i centrala Norra ishavet till en framgång

Att detta avtal träder i kraft är en framgång för Arktis. Det skyddar de marina ekosystemen genom att tillämpa en försiktighetsbaserad och vetenskapligt baserad strategi för allt framtida fiske i centrala Norra ishavet. EU bidrog i stor utsträckning till förhandlingarna och det förberedande arbetet innan avtalet trädde i kraft. EU kommer att stödja ett snart genomförande, inbegripet inrättandet av det gemensamma vetenskapliga programmet, bevarande- och förvaltningsåtgärder för undersökande fiske och nödvändiga institutionella arrangemang. EU kommer också att bedriva forskning i centrala Norra ishavet som en del av sitt bidrag till det gemensamma vetenskapliga programmet.

För att skydda Arktis stöder EU också utnämningen av marina skyddsområden i Norra ishavet, inbegripet konventionen för skydd av den marina miljön i Nordostatlanten (Ospar).

EU:s gemensamma initiativ för geosystemvetenskap tillsammans med Europeiska rymdorganisationen har varit avgörande för att förstå klimatförändringarna. Copernicusprogrammet driver ett särskilt centrum för övervakning och prognostisering av Norra ishavet och specialiserar sig på observation och övervakning av havsis. EU kommer att utöka Copernicus arktiska tjänster ytterligare, och använda kunskap och data som samlats in genom projekt som Arctic Passion inom ramen för Horisont 2020. Man kommer att

undersöka inrättandet av ett tematiskt arktiskt nav för Copernicus som ska fungera som en enda kontaktpunkt för alla relevanta tjänster för övervakning av polerna, både på inre vattenvägar och till havs.

Åtgärder mot förorening av plastavfall och marint skräp

EU har som mål att senast 2030 minska plastavfall och mikroplast med 50 % respektive 30 % [21](#) . EU strävar efter att få till stånd ett globalt plastavtal för att bekämpa plastföroreningar, med hjälp av en strategi för den cirkulära ekonomin och genom att hantera plastens hela livscykel. Dessutom kommer EU genom handlingsplanen för nollförorening av luft, vatten och mark att verka för en giftfri miljö världen över. EU deltar aktivt i arbetet i Arktiska rådet och Ospar, som särskilt tar upp marint skräp, inklusive plast.

Främja gemensamma insatser för att minska sotförekomen i Arktis

Att minska de sotutsläpp som påverkar Arktis fortsätter att vara en stor utmaning. Sot är en kortlivad klimatförorening som leder till kraftig regional uppvärmning genom att den gör kraftigt reflekterande ytor mörkare och dessutom absorberar sotpartiklar i luften solstrålning. Det är också en hälsoskadlig luftförorening. EU står för omkring 36 % av nedfallet [22](#) av sot i Arktis, vilket leder till uppvärmning av både atmosfären samt jord- och isytan. EU främjar därför en övergripande politik för att ta itu med detta problem (se fokusruta 5).

FOKUSOMRÅDE 5: Sot

EU stöder Arktiska rådets vägledande mål att senast 2025 minska de sotutsläpp som når Arktis med så mycket som 33 % jämfört med 2013 års nivåer och kommer att sträva efter att bidra till detta mål.

EU uppmanar alla arktiska stater att se till att deras arktiska samhällen använder förnybar energi, minskar användningen av diesel (för elproduktion) och minskar sotutsläppen.

EU kommer att sträva efter att minska sotutsläppen genom en multilateral strategi med USA, Kanada och andra länder, med utgångspunkt i arbetet i Arktiska rådet [23](#) [24](#) , i linje med de åtgärder som aviserades i den nyligen antagna handlingsplanen för nollutsläpp.

EU kommer också att främja samarbete för att begränsa sot från bränder (skogar och torv), särskilt genom att föreslå att arktiska stater och andra överväger att bygga upp och dela resurser för luftburen och markbaserad skogsbrandsbekämpning, vilka skulle kunna inrättas genom regionalt samarbete som t.ex. unionens civilskyddsmekanism.

EU kommer att fortsätta sitt nära samarbete med Arktiska rådets övervaknings- och utvärderingsprogram för sot [22](#), med utgångspunkt i de åtgärder som finansierats genom det tidigare partnerskapsinstrumentet.

Miljöpartnerskapet för den nordliga dimensionen kommer också att stödja projekt rörande sot i Ryssland. Ett viktigt steg skulle vara att inrätta ett nätverk av mätstationer.

Kommissionen kommer att ytterligare undersöka minskningen av sotutsläpp som en del av översynen av direktiv (EU) 2016/2284 om nationella åtaganden om utsläppsminskning senast 2025.

Copernicus globala informationssystem för skogsbränder kommer att övervaka effekterna av bränder i Arktis och deras utsläpp, som har ökat dramatiskt under de senaste åren [25](#) .

EU kommer att fortsätta att stärka Copernicus atmosfärövervakningstjänst för att tillhandahålla globala prognoser för sotaerosolvärden [26](#) .

Stöd till Arktis potential för förnybar energi

Arktis har en enorm potential för förnybara energikällor (geotermisk energi, vindkraft, grön vätgas och vattenkraft). Utvecklingen av ren energiteknik ligger i Arktis och EU:s intresse. Därför kommer EU att stärka samarbetet om ren energi, öka utbytet på området och undersöka tillgången till ren energi och energiomställningen.

Begränsning av kemiska föroreningar

Lokalt, regionalt och multilateralt arbete för att uppnå nollutsläpp av kemikalier i miljön kommer att bidra till att minska föroreningarna i Arktis. EU är förmodligen ansvarigt för 6–8 % av det kvicksilver som deponeras norr om polcirkeln [27](#), och stöder kraftfulla åtgärder enligt Minamatakonventionen om kvicksilver för att ytterligare minska kvicksilverföroreningarna. Den kommande översynen av kvicksilverförordningen [28](#) kommer också att bidra till dessa mål.

Minska sjöfartens koldioxidavtryck

EU står för 31 % av koldioxidutsläppen och 16,5 % av sotutsläppen från sjötransporter i Arktis [29](#). Strategin för hållbar och smart mobilitet [30](#) stakar ut det europeiska transportsystemets väg mot en grön och digital omställning i linje med den europeiska gröna given och gör det möjligt för glesbefolkade områden i Arktis att förbli uppkopplade och bli mer resilienta.

EU kommer att leda arbetet i riktning mot nollutsläpp och nollförorening från sjöfarten i Norra ishavet, i linje med målen i den gröna given och 55 %-paketet [31](#). EU erkänner Internationella sjöfartsorganisationens (IMO) nyligen antagna förbud mot tungolja från den arktiska sjöfarten och kommer att verka för ett snart och fullständigt genomförande. EU och dess medlemsstater kommer att främja snarare och mer ambitiösa utsläppsminskningar för den arktiska sjöfarten både inom IMO och på EU-nivå.

Hållbar och ansvarsfull utvinning och bearbetning för klimatneutralitet

EU [32](#) konsumerar 20 % av världens mineraliska produkter, men producerar endast 3 % av dem. I fråga om flera kritiska mineraler är EU beroende av några få länder med råvarutillgångar respektive ett land med råvarutillgångar. Som exempel kan nämnas Kina som står för 98 % av sällsynta jordartsmetaller och 93 % av magnesium. De åtta arktiska staterna har potential att bli betydande leverantörer av råvaror av avgörande betydelse och andra råvaror, och det pågår redan betydande mineralutvinningsverksamhet i den europeiska delen av Arktis: Sverige planerar till exempel att senast 2035 producera järnmalm på ett koldioxidneutralt sätt. Sådan verksamhet kan vara en viktig ekonomisk drivkraft för att skapa lokala mervärdesprodukter och industrier i senare led i förädlingskedjan, vilket främjar tillväxt och sysselsättning.

EU kommer att främja miljömässiga, ekonomiska och sociala bedömningar och bästa praxis för gruvdrift, avfallshantering och insatser vid olyckor, samt stödja områdesbaserad förvaltning och genomförande av initiativ för den cirkulära ekonomin. EU:s handlingsplan för råvaror av avgörande betydelse [33](#) syftar till att säkerställa en hållbar och säker försörjning av råvaror av avgörande betydelse för EU:s industri, med full respekt för och medverkan av lokalsamhällen och urbefolkningar. EU:s principer för hållbara råvaror understryker vikten av sund miljöförvaltning och skydd av den biologiska mångfalden, främjar effektiv energianvändning, stöder begränsning av och anpassning till klimatförändringar och bidrar till ökad resiliens hos urbefolkningarna mot klimatförändringarnas effekter. Principerna innehåller krav på ökad cirkularitet genom säker användning, materialåtervinning, bortskaffande och återvinning av råvaror från gruv- och bearbetningsavfall och andra

sekundära resurser. De tar också upp sociala aspekter, såsom respekt för mänskliga rättigheter, lokala kulturer, sedvänjor och värderingar, samt en konstruktiv, öppen och aktiv dialog med lokalsamhället.

Att bygga resilienta värdekedjor i EU genom hållbar utvinning och bearbetning av råvaror kommer att hjälpa den arktiska regionen att utvecklas på ett hållbart sätt genom innovation och cirkularitet, säkerställa hälsa och säkerhet på arbetsplatser samt skapa framtidsinriktade arbetstillfällen med rimliga arbetsvillkor. Samtidigt som man uppnår renare och hållbarare utvinning och bearbetning krävs en större lokal och europeisk användning av returråvaror, som möjliggörs av ren miljövänlig teknik, för att öka cirkulariteten i regionen, fasa ut den nuvarande linjära modellen och i slutändan minimera utvinningsindustrins miljöpåverkan. Med tanke på den arktiska regionens unika, orörda karaktär och att den är så känslig för klimatförändringar, kommer EU tillsammans med globala partner att verka för att strängast möjliga normer fastställs för att minska miljöpåverkan från processer för utnyttjande och bearbetning – i linje med EU:s handlingsplan. I detta syfte kommer råvaruforskning och innovationsfrågor inom ramen för Horisont Europa att omfatta miljövänlig och hållbar anskaffning i linje med skyddet av den biologiska mångfalden, cirkularitet och användning av jordobservationsteknik för miljöövervakning.

Andra globala aktörer agerar redan nu skyndsamt för att trygga tillgången på råvaror. Tillgång till tillräckliga resurser är avgörande för att EU ska kunna vara strategiskt oberoende. EU måste också diversifiera råvaruanskaffningen i länder utanför EU för att möta den växande efterfrågan. Vi utvecklar strategiska partnerskap med resursrika länder som Kanada och erbjuder en närmare integration av våra respektive värdekedjor, samarbete kring forskning och innovation samt anpassning till ambitiösa miljömässiga, sociala och styrningsrelaterade standarder i utbyte mot rena och etiskt producerade råvaror.

EU importerar också olja och gas utvunnen i Arktis [34](#). Unionen är fast besluten att uppnå målen i Parisavtalet genom att genomföra den europeiska gröna given. Med utgångspunkt i de partiella moratorierna för kolväteprospektering i Arktis [35](#) har EU åtagit sig att se till att olja, kol och gas stannar kvar i marken, även i de arktiska regionerna. En viktig faktor i detta sammanhang är den särskilda svårigheten att vidta åtgärder och bedriva saneringsarbete i händelse av industriolyckor eller olyckor till havs på grund av väderförhållandena i området.

För att uppnå detta mål kommer kommissionen att samarbeta med partner för att fastställa en multilateral rättslig skyldighet att inte tillåta någon ytterligare utveckling av kolvätereserver i Arktis eller angränsande regioner, eller att köpa sådana kolväten om de skulle produceras.

Stärka förvaltningen av Norra ishavet

Norra ishavet och de angränsande subarktiska haven står i centrum för de globala omvandlingar som orsakas av klimatförändringarna [36](#). Den mest uppenbara förändringen av Norra ishavet är att havsisen blir allt mindre under sommarmånaderna jämfört med tidigare, och vissa modeller förutspår en isfri sommar i Norra ishavet inom ett årtionde. Temperaturförändringar påverkar havsströmmarna, även Golfströmmen. Försurningen av havsvatten och den snabba förändringen av temperaturzonerna kommer att kraftigt påverka de arktiska ekosystemen i hav och kustområden. Detta kan få katastrofala följder.

Unclos tillhandahåller en ram för förvaltningen av Norra ishavet, som även omfattar fredlig tvistlösning. EU kommer att bidra till att stärka den internationella världshavsförvaltningen och stödja partner för att se till att haven är rena, friska och förvaltas på ett hållbart sätt [37](#).

EU kommer att fortsätta att utveckla hållbara förbindelser med sina partner i regionen, såsom Island, Norge, Förenade kungariket, Grönland och Färöarna, bland annat genom fiskeavtal.

Den internationella lagstiftning som reglerar Svalbard och dess vatten måste respekteras fullt ut. Inom ramen för EU:s exklusiva befogenhet att bevara havets biologiska resurser företräder den 22 EU-medlemsstater som är parter i Parisfördraget om Spetsbergen från 1920 (Svalbard).

EU kommer att stärka Copernicus havsmiljöövervakningstjänst för att tillgodose de särskilda behoven i Norra ishavet.

EU kommer att

- främja hållbara och ansvarsfulla lösningar i den europeiska delen av Arktis när det gäller utvinning av råvaror av avgörande betydelse som är nödvändiga för den gröna omställningen och söka strategiska partnerskap med resursrika tredjeländer,

- tillsammans med globala partner främja fastställandet av strängast möjliga normer för att minska miljöpåverkan från processer för utnyttjande och bearbetning,

- verka för att olja, kol och gas stannar kvar i marken, även i de arktiska regionerna, med hjälp av partiella moratorier för prospektering av kolväten i Arktis,

- stödja och bidra till Arktiska rådets vägledande mål att senast 2025 minska mängden sotutsläpp som når Arktis med så mycket som 33 % jämfört med 2013 års nivåer,

- förhandla fram ett starkt avtal om marin biologisk mångfald i områden utanför nationell jurisdiktion och bidra till genomförandet av avtalet om förebyggande av oreglerat fiske på det fria havet i centrala Norra ishavet,

- stödja utnämningen av marina skyddsområden i Norra ishavet,

- främja jord- och havsobservationer, prognoser och klimatprognoser genom ökad kapacitet för Copernicus och EMODnet så att de bättre kan förutse effekterna av den globala uppvärmningen och extrema väderhändelser,

- stödja ett eventuellt genomförande av Copernicus tematiska nav för Arktis som en enda kontaktpunkt för alla relevanta tjänster för övervakning av polerna, både på inre vattenvägar och till havs,

- finansiera forskning för ökad förståelse av långväga transporter av plastavfall i Nordatlanten och lufttransporter av mikroplast,

- leda arbetet i riktning mot nollutsläpp och nollförorening från sjöfarten i Norra ishavet,

- främja snarare och mer ambitiösa utsläppsminskningar från sjöfarten i Arktis.

3.STIMULERA EN INNOVATIV GRÖN, BLÅ OCH DIGITAL OMSTÄLLNING

Genom att genomföra den gröna given, inbegripet den nya strategin för en hållbar blå ekonomi, och eftersträva prioriteringar på internationell nivå, strävar EU efter att mildra, anpassa sig till och återhämta sig från klimatförändringsrelaterade problem och erbjuda europeiska lösningar för att säkerställa en stabil grön och blå omställning.

Främja vetenskap, forskning och innovation till förmån för Arktis

Vetenskap, forskning, innovation och teknik står i centrum för EU:s politik och åtgärder i Arktis. EU:s strategi för vetenskap och innovation [38](#) är att föregå med gott exempel genom att främja multilateralism, öppenhet och ömsesidighet i sitt samarbete för gröna och digitala lösningar samt hälso- och innovationslösningar, men också en rättvis och inkluderande omställning. EU investerade omkring 200 miljoner euro i Arktisrelaterad forskning inom

ramen för Horisont 2020 mellan 2014 och 2020 och kommer att stödja arktisk vetenskap via Horisont Europa-programmet (2021–2027) [39](#).

Innovativ teknik som satelliter, stordata, AI och avancerad modellering kommer sannolikt att förändra den arktiska ekonomin. Den typen av teknik kan göra det möjligt för sektorer som sjöfart, fiske och turism att förbättra sin hållbarhet och göra dem mer cirkulära, samtidigt som framväxande sektorer som blå teknik, förnybar havsbaserad energi, väte och sjöfartsskydd också är beroende av innovation och teknik.

Horisont 2020-projektet EU-PolarNet 2 (2020–23), som är efterföljaren till EU-PolarNet 1 (2015–2019) om samordning och gemensam utformning av det europeiska området för polarforskning, kommer att stärka den europeiska polarforskningen.

De flesta arktiska projekt som finansieras inom ramen för Horisont 2020 bygger på samverkan med lokala befolkningar och urbefolkningar som har historiska och lokala kunskaper om de unika arktiska ekosystemen. Ytterligare arbete i denna riktning kommer att utvecklas genom särskilda workshoppar inom ramen för EU-PolarNet 2 (se fokusruta 6) och genom den transatlantiska havsforskningsalliansen.

FOKUSOMRÅDE 6: EU-PolarNet

EU-PolarNet samordnar EU Polar Cluster, som består av European Polar Board, Svalbard Integrated Arctic Earth Observing System och 21 EU-finansierade polarprojekt. I projekten undersöks följande: Drivkrafter bakom och förändringar i den arktiska biologiska mångfalden. Förändringar i de arktiska kustsystemen. Isplattor och prognoser för stigande havsnivåer. Anpassning och hållbar utveckling i Arktis. Kapacitetsuppbyggnad inom standardiseringsarbete beträffande Arktis.

Genom Marie Skłodowska-Curie-åtgärderna tillhandahålls stipendier för utbildning av forskare i början av karriären och för forskares rörlighet, även för Arktis, under alla skeden av forskarkarriären. Flera pågående Horisont 2020-finansierade projekt har också tillhandahållit utbildningsprogram för unga forskare i nära samarbete med Association of Polar Early Career Scientists (sammanslutningen för polarforskare som befinner sig i början av karriären).

Prioritera människor som lever i Arktis

Arktis förväntas i allt högre grad påverkas av både demografiska processer och migrationsprocesser beroende på de allt snabbare klimatmässiga påfrestningarna och socioekonomiska påfrestningar. Även om den totala arktiska befolkningen beräknas förbli relativt konstant förväntas betydande skillnader i tillväxttakt och migrationsprocesser mellan olika arktiska regioner. EU kommer att investera i framtiden för människor som lever i Arktis genom att stimulera bättre utbildning, hållbar tillväxt och sysselsättning, vilket omfattar ökat deltagande från unga, kvinnor och urbefolkningar när det gäller beslutsfattande om Arktis, i frågor som innovation och forskning, skapande av arbetstillfällen, digital kompetens och utbildning.

Människorna är nyckeln till hållbar utveckling och resilienta samhällen. Arktis skiljer sig åt ifråga om etnicitet, samhällsstyrning, ekonomi, demografi, migrationsmönster och sociala förhållanden. En hållbar väg framåt kräver en dialog där alla kan delta, mångfald och meningsfullt deltagande i beslutsfattandet på alla nivåer.

Arctic Stakeholders' Forum (Forumet för berörda parter i Arktis) och dialogen med Arktis urbefolkningar är nu en integrerad del av EU:s politik för Arktis. EU för regelbundna diskussioner med företagsgrupper som Arktiska ekonomiska rådet, organisationer som företräder kommuner, t.ex. Arctic Mayors' Forum (Forum för borgmästare i Arktis), och företrädare för hela Arktis, inklusive nätverket för glesbefolkade områden i norr. EU upprätthåller också regelbundna kontakter med Samerådet.

Covid-19-pandemin visade hur viktigt det är att förbättra förståelsen för hälsohot i Arktis som beror på klimatförändringarnas effekter (se fokusruta 7).

FOKUSOMRÅDE 7: Hälsa och resiliens

EU kommer att sträva efter att driva särskilda projekt tillsammans med Världshälsoorganisationen och myndigheterna i de hårdast drabbade arktiska regionerna för att förbättra och utbyta kunskap och bästa praxis om sjukdomsutbrott, naturkatastrofer och andra hot mot vilda djur, växter och människor till följd av klimatförändringar och miljöförstöring. Unionen kommer att stödja arbetet inom projektet "One Arctic, One Health", som leds av Arktiska rådets arbetsgrupp för hållbar utveckling. Arktiska rådet ägnar särskild uppmärksamhet åt situationen för urbefolkningar.

EU:s sammanhållningspolitiska program, särskilt Interregprogrammet Norra randområdet och Arktis (NPA), ger stöd till Sámi och inuitkultur, försörjningsmöjligheter och entreprenörskap. Interreg tillhandahåller en ram för personkontakter över gränserna som är anpassad till Arktis särdrag och som även omfattar samarbete med partner. Projektet för hantering av covid-19 (Core), som omfattar Ryssland, bygger på NPA:s långa erfarenhet inom e-hälsa.

FN:s förklaring om urbefolkningars rättigheter är en integrerad del av EU:s politik för mänskliga rättigheter. EU kommer att främja urbefolkningars rättigheter och friheter i linje med Internationella arbetsorganisationens (ILO) konvention nr 169 och uppmuntra till fullt samråd och samarbete med urbefolkningar, med beaktande av principen om fritt, på förhand inhämtat och informerat samtycke, innan man antar och genomför åtgärder som direkt kan påverka dem.

EU kommer att upprätthålla de nära kontakter som etablerats med unga över gränserna under det offentliga samrådet om sin politik för Arktis, och upprätta regelbundna samråd med ungdomsrepresentanter från Arktis. Ungdomsorganisationer i Arktis deltar redan i åtgärder som finansieras genom programmet Erasmus+ för att utveckla projekt och erbjuda information om arbets- och utbildningsmöjligheter, rörlighet i utbildningssyfte eller andra möjligheter att bli engagerade medborgare. Island och Norge är fullt associerade till programmet.

Verklig hållbar utveckling är inte möjlig utan jämställdhet. EU:s engagemang för arktisk vetenskap kan bidra till en bättre förståelse av könsrelaterad och människors känsla av otrygghet i samband med klimatförändringar, miljöförändringar, migrationsmönster och industriell utveckling. EU välkomnar att kvinnor är välrepresenterade i ledningen för Samerådet och, på grundval av Arktiska rådets arbete och EU:s grundläggande principer, kommer EU att se till att kvinnors åsikter tas till vara när politiska strategier för Arktis utarbetas. Inom ramen för instrumentet för grannskapspolitik, utvecklingssamarbete och internationellt samarbete kommer EU att finansiera program för unga och kvinnor i Arktis och bidra till samarbete mellan städer.

Främja hållbar regional utveckling

EU:s politik för Arktis syftar till att stimulera en innovativ grön omställning, där de arktiska regionerna kan visa hur man i innovativa sektorer kan skapa framtidsanpassade arbetstillfällen, bland annat följande: grön energi, väte, hållbar utvinningsindustri, e-baserat lärande, e-hälsa, konnektivitet och infrastruktur, hållbar turism, grön teknik, fiske och jordbruk (jfr fokusruta 8).

EU:s finansiering i fråga om Arktis betalas ut inom ramen för sammanhållnings- och landsbygdspolitiska program för norra Sverige och nordöstra Finland, medan Interregprogrammen utvidgar räckvidden för EU:s åtgärder genom att omfatta Färöarna, Island, Grönland, Norge och Ryssland. Dessa program är grundläggande instrument för att EU ska kunna styra utvecklingen i Arktis. I initiativet En långsiktig vision för landsbygdsområden utvecklas en gemensam europeisk vision för starkare, sammanlänkade, resilienta och välmående landsbygdsområden, som inbegriper de arktiska regionerna [40](#).

Under 2021–2027 kommer EU:s sammanhållningsprogram att inriktas på grön och digital omställning och tillhandahålla smart ekonomisk omvandling genom kontinuerliga strategier för smart specialisering, finansiering av entreprenörskap och initiativ för unga i Arktis. De norra delarna av Finland och Sverige är berättigade till stöd från den nya Fonden för en rättvis omställning, som syftar till att minska de sociala och ekonomiska kostnaderna till följd av omställningen till en klimatneutral ekonomi.

FOKUSOMRÅDE 8: InvestEU för Arktis

InvestEU-programmet består av fonden, rådgivningscentrumet samt webbportalen och gäller även Arktis. EIB-gruppen [41](#) kommer att spela en nyckelroll i genomförandet av InvestEU, tillsammans med andra genomförandepartner, däribland nationella utvecklingsbanker eller internationella finansinstitut, till exempel Nordiska investeringsbanken. Alla länder utanför EU kan associeras genom att bidra till InvestEU.

EU:s budgetgaranti som tillhandahålls genom InvestEU-fonden förväntas kunna mobilisera 370 miljarder euro i offentlig-privata investeringar för att finansiera projekt inom viktiga politikområden, inklusive den gröna och digitala omställningen, forskning och innovation, nya åtgärdsområden inom den europeiska hälso- och sjukvårdssektorn och strategisk teknik.

Befintliga och nya EU-program (t.ex. Interreg Aurora, NPA, Karelen och Kolarctic) och organisationer (Europeiska investeringsbanksgruppen) som kan stödja hållbar utveckling i den europeiska delen av Arktis kommer att göras synligare för stödmottagarna genom en särskild internetportal för investeringar och information: [https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-](https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/100774/arctic-funding/en)

[homepage/100774/arctic-funding/en](https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/100774/arctic-funding/en)

Smart specialisering kan stödja utvecklingen av innovativ teknik och innovativa lösningar för den gröna omställningen, vilket hjälper de europeiska arktiska regionerna att dra nytta av investeringar från EU:s återhämtningsplan, som betonar energieffektivitet, hållbar energi och industriella omvandlingar. Dessutom stöder EU:s innovationsfond för klimatåtgärder demonstrationsprojekt för koldioxidsnål teknik i havsmiljön.

EIB kommer att stödja grön energi i Arktis. Finansiering och investeringar är tillgängliga för projekt som genomför den cirkulära ekonomin genom att öka resurseffektiviteten och genom att gå vidare med hållbara produktionsprocesser samt andra cirkulära projekt under produkternas livscykel.

Sammanlänkning av Arktis

Rymdinfrastruktur tillhandahåller viktiga tjänster till företag och samhällen i en region med begränsad infrastruktur för markbunden konnektivitet.

I avsaknad av övergripande infrastruktur för markbunden konnektivitet i Arktis kommer EU genom sitt rymdbaserade initiativ för säker konnektivitet att erbjuda pålitliga och funktionella verktyg för att tillhandahålla

(I)statlig säker kommunikation och känsliga uppgifter, skydd av kritisk infrastruktur i den hårda arktiska miljön, krishantering, telemedicin, sjö- och flygövervakning,

(II)kommersiella säkra meddelanden för 5G/6G-integration, sakernas internet, e-hälsa, konnektivitet under flygning och till sjöss samt smart utbildning, och

(III)tillgång till höghastighetsbroadband för att avlägsna dödband och säkerställa sammanhållning mellan Arktis och medlemsstaterna, samt ta itu med den digitala obalansen för att stödja en fullt fungerande inre marknad även i de glesbefolkade områdena i norr.

Den digitala delen av Fonden för ett sammanlänkat Europa kommer att öppnas för de arktiska regionerna och erbjuda finansiering för olika projekt, bland andra gränsöverskridande 5G-korridorer, 5G-smarta samhällen, sammanlänkning av högpresterande datorcentrum, europeiska molnförbundet och undervattenskabelsystem.

Hamnarna i Luleå, Kemi, Uleåborg, Narvik och Hammerfest är TEN-T-hamnar och utgör viktiga förbindelser mellan sjö- och landtransporter. Förlängningarna av korridoren antogs inom ramen för Fonden för ett sammanlänkat Europa 2021–2027 i syfte att landvägen transportera gods med ursprung i de arktiska regionerna och eventuellt via norra havsrutten.

EU kommer att

- investera i arktisk forskning inom ramen för Horisont Europa, som även omfattar samarbete med personer med kunskaper om urbefolkningarna,

- öka kunskapen om hot mot hälsan i samband med klimatförändringar i Arktis och stödja projektet "One Arctic One Health", eventuellt via Europeiska observatoriet för klimat och hälsa,

- föregå med gott exempel när det gäller hållbara lösningar i den europeiska delen av Arktis och främja deras spridning till andra arktiska regioner och andra delar av världen med svåra klimatförhållanden,

- främja forskning om samhällskonsekvenserna av förändringar i Arktis,

- involvera kvinnor, unga och urbefolkningar mer i relevanta beslutsprocesser,

- främja digital konnektivitet i de arktiska regionerna genom EU:s rymdprogram och Fonden för ett sammanlänkat Europa,

- genom EU:s finansieringsprogram stimulera en innovativ grön omställning där de arktiska regionerna kan visa upp framtidsanpassade arbetstillfällen,

- göra EU:s finansieringsmöjligheter synligare genom en enda kontaktpunkt på nätet,

- förbättra transportförbindelserna genom utbyggnad av TEN-T-korridorer.

SLUTSATS

I detta gemensamma meddelande åtar sig EU att öka sitt engagemang i och omkring den arktiska regionen som svar på de geopolitiska, miljömässiga, ekonomiska, säkerhetsmässiga

och sociala problemen de står inför, och att samarbeta med andra för att hantera nya möjligheter i dessa områden. Meddelandet innehåller flera EU-åtgärder i Arktis, som bygger på pågående arbete och nya expertområden. Kommissionen och den höga representanten kommer att samarbeta med Europaparlamentet, rådet och andra institutioner för att genomföra dessa åtgärder och ser fram emot parlamentets betänkande om möjligheter, problem och säkerhetsutmaningar i Arktis. EU kommer att utvidga sitt samarbete med alla viktiga partner och intressenter i och utanför Arktis, med beaktande av det delade ansvaret att arbeta för en säker, hållbar, välmående och fredlig region, vilket ligger i hela världens intresse.

(1)

IPCC, klimatiförändringar 2021: den naturvetenskapliga grunden för klimatiförändringar. Bidrag från arbetsgrupp I till den sjätte utvärderingsrapporten från FN:s klimatpanel (<https://www.ipcc.ch/report/ar6/wg1/>)

(2)

Samma som föregående.

(3)

Förslagen inom 55 %-paketet kombinerar utsläppshandel, ökad användning av förnybar energi, ökad energieffektivitet, snabbare införande av transportsätt med låga utsläpp, anpassning av skattepolitiken, åtgärder för att förhindra koldioxidläckage och verktyg för att bevara och odla naturliga kolsänkor.

(4)

COM(2019) 640.

(5)

COM(2021) 240.

(6)

Kanada, Konungariket Danmark, Finland, Island, Norge, Ryssland, Sverige och USA.

(7)

JOIN(2021) 3.

(8)

KOM(2008) 763, JOIN(2012) 19 och JOIN(2016) 21.

(9)

Rådets slutsatser om klimat- och energidiplomati – att uppnå resultat för den europeiska gröna givenens yttre dimension, 25 januari 2021.

(10)

Se det gemensamma meddelandet om förbindelserna mellan EU och Ryssland, JOIN(2021) 20.

(11)

Arktiska rådets sekretariat, Kirunadeklarationen, Kiruna, 15 maj 2013.

[\(12\)](#)

COM (2021) 750 final, 8.9.2021, Strategic Foresight Report – EU:s kapacitet och frihet att agera 2021.

[\(13\)](#)

EU:s program för forskning och innovation erbjuder en unik grund för internationellt samarbete, där fem av de åtta arktiska länderna är EU-medlemsstater (Finland, Sverige, Konungariket Danmark) eller associerade länder (Norge, Island). Färöarna åtnjuter en särskild status och deltar som associerad stat, även om det är en del av Konungariket Danmark.

[\(14\)](#)

Ministermötena om arktisk forskning är mellanstatliga evenemang som anordnas vartannat år av länder med intresse för arktisk forskning.

[\(15\)](#)

Det finns belägg för att 83 % av alla naturkatastrofer under de senaste tio åren har orsakats av extrema väder- och klimatrelaterade händelser som översvämningar, stormar och värmeböljor. Internationella rödakors- och rödahalvmånefederationen, World Disaster Report 2020.

[\(16\)](#)

EU:s civilskyddsmekanism stärker samarbetet om civilskydd mellan EU:s medlemsstater och ytterligare sex stater som deltar i samarbetet (inklusive Island och Norge).

[\(17\)](#)

GDACS är en samarbetsram mellan FN, kommissionen och katastrofhanteringsfunktioner över hela världen för att förbättra larm, informationsutbyte och samordning under den första fasen efter större plötsliga katastrofer någonstans på jorden.

[\(18\)](#)

EU:s strategi för sjöfartsskydd och dess handlingsplan för genomförande antogs den 24 juni och den 16 december 2014.

[\(19\)](#)

Overview of EU actions in the Arctic and their impact, Office for Economic Policy and Regional Development, EPRD, Polen, juni 2021 (EPRD-rapporten). Rapport om studien som finansierats genom EU:s partnerskapsinstrument.

[\(20\)](#)

Rådets beslut (EU) 2019/407 av den 4 mars 2019 om ingående på Europeiska unionens vägnar av avtalet om att förebygga oreglerat fiske på det fria havet i centrala Norra ishavet (EUT L 73, 15.3.2019, s. 1).

[\(21\)](#)

COM/2021/400.

[\(22\)](#)

EPRD-rapporten, s. 5

(23)

Rapport från Arktiska rådets expertgrupp för sot och metan, sammanfattning av framsteg och rekommendationer 2021, Reykjavik (punkt 22).

(24)

<https://eua-bca.amap.no/>

(25)

<https://erccportal.jrc.ec.europa.eu/getdailyamap/docId/3662>

(26)

<https://atmosphere.copernicus.eu/global-forecast-plots>

(27)

EPRD-rapporten, s. 60.

(28)

Förordning (EU) 2017/852.

(29)

EPRD-rapporten, s. 94.

(30)

COM/2020/789.

(31)

COM(2021) 551. COM(2021) 559. COM(2021) 562.

(32)

EU plus Förenade kungariket, EPRD-rapport, s. 114.

(33)

COM (2020) 474.

(34)

EU importerar 87 % av den flytande naturgas som produceras i Ryssland (EPRD-rapporten, s. 104).

(35)

I delar av USA, Kanada och Grönland.

(36)

<https://www.ipcc.ch/srocc/>

(37)

JOIN(2016) 49.

(38)

COM(2021) 252.

[\(39\)](#)

Horisont Europa omfattar tre nya initiativ som kommer att bidra till att främja forskningens samhällseffekter i den arktiska regionen under de kommande 10 åren:

- uppdraget för friska oceaner, hav, kust- och inlandsvatten,
- uppdraget för anpassning till klimatförändringar, inbegripet samhällsomvandling, och
- ett samfinansierat partnerskap för en klimatneutral, hållbar och produktiv blå ekonomi.

[\(40\)](#)

COM(2021) 345.

[\(41\)](#)

Gruppen består av Europeiska investeringsbanken (EIB) och Europeiska investeringsfonden (EIF).

Förslag till beslut avseende årsuppföljning av internkontrollplan KS - kommunstyrelseförvaltningen 2025

Ärendenr 2026/269-1.3.2.2

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna årsuppföljningen av dess interna kontrollplan 2025 avseende verksamheten i kommunstyrelseförvaltningen.

Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen ansvarar för att den interna kontrollen är tillräcklig. Nämnden har, utifrån en riskanalys, fattat beslut om en internkontrollplan för år 2025.

Kommunstyrelsen har fyra kontrollmoment för kommunstyrelseförvaltningen år 2025.

Två av dem är klara med uppnått målvärde som planerat 2025.

- Kontrollera och säkerställ att kommunens rutiner för markanvisning är tillräckliga.
- Kontrollera och säkerställ att riktlinjer för rekryteringar är tillräcklig och efterlevs.

Ett av dem är klart och bedöms vara nära målvärde:

- Kontrollera och säkerställ att medborgare kan få insyn i kommunen.

Ett av dem är påbörjat och bedöms vara nära målvärde:

- Kontrollera och säkerställa att tillräckligt tekniskt skydd finns (IT-säkerhet).

Infrastruktur- och servicenämnden har ansvaret för IT-säkerhet från och med 1 januari 2026.

Dialog

Dialog har genomförts med kontrollansvariga i kommunstyrelseförvaltningen.

Beslutsunderlag

- Årsuppföljning av internkontrollplan KS - kommunstyrelseförvaltningen 2025

Nina Gotthold

Verksamhetscontroller

Beslutet skickas till

Kommunstyrelseförvaltningen, ledning och stöd

Årsuppföljning 2025 - intern kontroll

KS-Kommunstyrelseförvaltningen

Årsuppföljning 2025 - intern kontroll

*Status: Påbörjad Rapportperiod: 2025-12-31 Organisation: KS-
Kommunstyrelseförvaltningen*

Innehållsförteckning

1 Bedömning intern kontroll	3
2 Kontrollmoment.....	4
2.1 Välfärdsbrottslighet.....	4
2.2 IT- och informationssäkerhetsarbetet.....	5
2.3 Hantera information	5

1 Bedömning intern kontroll

Internkontrollen ska säkerställa att verksamheten efterlever lagar och författningar som gäller för verksamheten samt att den bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fastställts.

Nämnden genomförde en riskidentifiering i samband med ett sammanträde under hösten 2024 som syftade till att identifiera risker. En lista över nya och tidigare risker sattes samman till en bruttolista och riskanalys med riskvärdering gjordes. Även förvaltningens ledningsgrupp hade möjlighet att komplettera listan. Efter det gjorde förvaltningschef och sektorschef för sektor samhälle och demokrati gjort en sammanvägd bedömning och beslutat om förslag på internkontrollplan för 2025 till kommunstyrelsen.

Nämnden fattade beslut om den slutgiltiga kontrollplanen för året. Uppföljning av kontrollmomenten har sedan gjorts per delår och rapporteras till nämnden. All uppföljning dokumenteras i kommunens beslutsstödsystem Hypergene. Internkontrollplanen för 2025 har följts upp under året. Två av områdena återkommer delvis i internkontrollplanen 2026.

Under år 2025 har liknande arbetssätt funnits inför 2026.

Sammantagen bedömning är att kontrollsystemet fungerar tillfredsställande.

2 Kontrollmoment

2.1 Välfärdsbrottslighet

Kontrollmoment	Status	Bedömning	Kommentar
Kontrollera och säkerställ att kommunens rutiner för markanvisning är tillräckliga	✓ Klar	● Målvärde uppnått	Under året har riktlinje och rutiner för markanvisning granskats utifrån tillräcklighet och efterlevnad och ett behov av att granska nya, okända aktörer har identifierats. En checklista har därför börjat användas, som bygger på ekobrottsmyndighetens egen checklista för partsblandning. Under 2025 har fyra nya byggaktörer granskats enligt denna checklista. Bedömningen är att arbetssättet och checklistan är till hjälp för att upptäcka avvikelser. Under 2026 kommer arbetet fortsätta med att utveckla och säkerställa processen.

Kontrollmoment	Status	Bedömning	Kommentar
Kontrollera och säkerställ att riktlinjer för rekryteringar är tillräcklig och efterlevs	✓ Klar	● Målvärde uppnått	Kommunen har gemensamma riktlinjer för rekrytering, inklusive rutiner för bakgrundskontroll, identitetskontroll samt hantering av bisysslor. Dessa riktlinjer gäller för samtliga förvaltningar då riklinjen är fattade av KS. Utifrån internkontrollens syfte och funktion kan vi konstatera att riktlinjer för rekrytering, bakgrundskontroll och bisysslor finns och att de i de rekryteringar som hanteras centralt via KSF följs. För övriga förvaltningar har vi inte full insyn men vi har tagit del av deras egna bedömningar som visar att riktlinjerna är kända och används, även om vissa förbättringsbehov har identifierats (t.ex. ID-kontroller och tillgänglighet till material). En ny rekryteringsriktlinjen är förhandlad och klar i kommunövergripande samverkan KÖS. Nästa steg blir att den ska det upp till kommunstyrelsen för beslut i mars. En arbetsgrupp (HR och säkerhet) jobbar med ett uppdrag gällande bakgrundskontroller och arbetet fortsätter under 2026 inom internkontrollen.

2.2 IT- och informationssäkerhetsarbetet

Kontrollmoment	Status	Bedömning	Kommentar
Kontrollera och säkerställa att tillräckligt tekniskt skydd finns (IT-säkerhet)	 Påbörjad	 Nära målvärde	Kontroller sker löpande och att stärka skyddet är ett systematiskt arbete. Kommunen har ett avancerat tekniskt skydd som förbättras systematiskt. Större investeringar har gjorts de senaste åren och fortsätter i och med omvärldsläget och det ökade cyberhotet. Övervakning och kontroller av skyddet sker dagligen, dygnet runt och ingår i IT-verksamhets dagliga arbete. Vi följer rekommendationer från myndigheter. Under 2025 genomfördes en säkerhetsskyddsanalys för IT-verksamheten som visade på brister i IT-styrningen kopplade till otydlig ansvarsfördelning mellan verksamhetens inriktning och de resurser som ska realisera uppdraget. Mot denna genomfördes en översyn av kommunens IT-organisation. Kommunfullmäktige beslutade därefter att samla kommunens tekniska IT-förmåga och stärka IT-säkerheten genom att organisera kommunens IT-verksamheten inom infrastruktur- och servicenämnden från och med 1 januari 2026.

2.3 Hantera information

Kontrollmoment	Status	Bedömning	Kommentar
Kontrollera och säkerställ att medborgare kan få insyn i kommunen	 Klar	 Nära målvärde	Internkontrollmomentet har prövats och och hanteras i hög utsträckning väldigt bra. De stickprov som genomförts visar att det finns upparbetat rutiner hos de kontor som hanterar stor mängd begäran exempelvis Inköpskontoret. Det finns dock moment och rutiner som bör ses över för att säkerställa snabb och korrekt hantering av alla begäran som kommer in. En viktigt framgångsfaktor vid stora och komplexa begäran är att ha en löpande dialog med frågeställaren, för att möjliggöra det behöver förvaltningen förbättra den interna dialogen under handläggningen. Det behöver även finnas kapacitet för att säkerställa handläggning av begäran om allmän handling under sommarsemester och andra ledigheter, detta eftersom stickprov visar att handläggningen av begäran inte hanterades tillräckligt bra under sommaren. Åtgärd för 2026; För att säkerställa utlämnandet av allmänna handlingar under sommarsemestern och övriga ledigheter kommer förvaltningen säkerställa att kapacitet finns även under dessa perioder för att omhänderta och ge en bra handläggning av medborgarnas begäran.

Förslag på beslut avseende KS - kommunstyrelseförvaltningens årsuppföljning av verksamhetsplan 2025

Ärendenr 2026/267-1.3.3.1

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna årsuppföljning 2025 för KS -
kommunstyrelseförvaltningen.

Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Sammanfattning av ärendet

Måluppföljning

Följande mål är uppnådda så som planerat för 2025

- Utveckla arbetsmiljön
- Förbättra medarbetarupplevelsen i kommunen
- Öka takten i samhällsbyggnadsprocessen
- Stärka kommunstyrelsens och kommunstyrelseförvaltningens förmåga att hantera kris och krig

Följande mål är i hög grad uppnått så som planerat för 2025

- Accelerera innovation och AI-förmåga för ökad samhällsnytta
- Förbättrad styrning som möjliggör handlingsutrymme och samhällsomställning
- Stärkt servicekultur som genomsyrar hela förvaltningen och förstärker upplevelsen av oss som en förtroendegivande serviceorganisation
- Invånare är delaktiga i den pågående samhällsomställningen och omställningen upplevs positivt av invånare och potentiella luleåbor
- Minska klimatpåverkan och tillvarata naturvärden
- Förbättra företagsklimatet och öka nöjdheten med kommunens service

Fem av de sex utredningsuppdragen är klara och ett pågår.

Ekonomisk redovisning

Drift

Kommunstyrelseförvaltningen gör ett överskott på 2,0 miljoner kronor jämfört med budget. Överskottet beror till stor del på högre intäkter för tomträtter och arrenden samt vakanta tjänster inom förvaltningen.

Investeringar

Kommunstyrelseförvaltningen har ett utfall på 13,6 miljoner kronor mot budget 157,5 miljoner kronor. Avvikelsen mot budget 143,9 miljoner kronor beror främst på att reserv inom exploatering om 60 miljoner kronor för oförutsedda projekt inte behövt nyttjas samt tidsförskjutningar inom exploateringsprojekt.

Personalredovisning

Antalet tillsvidareanställda uppgick 2025 till 192 personer, vilket är en ökning jämfört med föregående år (187). Antalet visstidsanställda har samtidigt minskat till 10 personer (19 personer år 2024). Under 2025 minskade den totala sjukfrånvaron och förvaltningen har en normal frisknärvaro. Antalet medarbetare per chef varierar mellan 2 och 16 tillsvidareanställda, vilket visar både mindre och större arbetsgrupper inom organisationen. Pensionsprognosen visar avgångar med 1-3 personer/år fram till 2030 men en ökning därefter fram till 2036. Den externa personalomsättningen minskade 2025 jämfört med föregående år och uppgick till cirka 10 procent.

Dialog

Dialog har skett i kommunstyrelseförvaltningens sektorer ledning och stöd, samt samhällsbyggnad och demokrati.

Beslutsunderlag

- Årsuppföljning verksamhetsplan 2025, KS - kommunstyrelseförvaltningen

Nina Gotthold
Verksamhetscontroller

Beslutet skickas till

Kommunstyrelseförvaltningen, ledning och stöd

KS-Kommunstyrelseförvaltningen

Årsuppföljning 2025

*Status: Påbörjad Rapportperiod: 2025-12-31 Organisation: KS-
Kommunstyrelseförvaltningen*

Innehållsförteckning

1 Ordförande har ordet	3
2 Verksamhetsberättelse	4
3 Måluppföljning.....	8
3.1 Sammanställning måluppfyllelse.....	8
3.2 Kommunstyrelsens mål för kommunstyrelseförvaltningen	9
4 Personalredovisning	22
5 Ekonomisk redovisning.....	25
5.1 Driftsredovisning	25
5.2 Investeringsredovisning	26
6 Bilaga:	29

1 *Ordförande har ordet*

Hej! Som kommunstyrelsens ordförande är jag glad att kunna presentera årsuppföljningen för vårt arbete i kommunstyrelsens förvaltning under 2025. Det har varit ett aktivt år där vi både tagit oss an nya möjligheter och hanterat flera utmaningar:

Nya detaljplaner och markanvisningar har öppnat upp för fler bostäder och företagsetableringar. Vi har fortsatt utveckla arbetet med AI och innovation, och för en bättre service för invånare och företag. Säkerhetsfrågorna har stått i fokus genom planering och övning för beredskap och näringslivsarbetet har fortsatt med många aktiviteter med bred involvering även under 2025.

Samtidigt finns det utmaningar kvar: ekonomisk press, kompetensförsörjning och klimatomställningen kräver fortsatt engagemang. Klimatplanen har påbörjats och vi arbetar aktivt för att stärka demokratin och ungdomars inflytande.

Till sist kan nämnas att kommunstyrelseförvaltningen gör ett överskott på 2,0 miljoner kronor jämfört med budget år 2025 vilket till stor del beror på högre intäkter för tomträtter och arrenden samt vakanta tjänster inom förvaltningen.

Jag vill tacka alla medarbetare för ert engagemang under året. Nu fortsätter arbetet med att bygga förutsättningar för en välfungerande och framåtblickande kommun.

Om du har några frågor eller vill veta mer, är du välkommen att fråga!

/Carina Sammeli, kommunstyrelsens ordförande

2 Verksamhetsberättelse

Nämndens uppdrag

Kommunstyrelsen har uppsikt över kommunens verksamheter, bereder ärenden till fullmäktige och har hand om kommunens ekonomiska förvaltning. Kommunstyrelsen leder och samordnar kommunen i många olika frågor såsom exempelvis inköp, informationssäkerhet, folkhälsa, nationella minoriteter, naturvårdsarbete och näringslivsarbete.

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för kommunens samhällsplanering. Kommunstyrelsen är också krisledningsnämnd och har särskilt ansvar vid extraordinära händelser och höjd beredskap.

Nämnden har inte verksamhet som bedrivs med privata utförare eller genom avtalssamverkan enligt kommunallagens kapitel 9.

Kommunstyrelseförvaltningens inköp under 2025 avsåg tekniska konsulter inom detaljplan, konsulter för särskilda utredningar och konsulter för att förstärka vid större arbetsanhopningar inom mark och exploatering, upphandling och kommunikation. Andra större kostnader för inköp är kostnader för verksamhetssystem, IT-infrastruktur och även system för personalförmåner.

Året som gått

Den demografiska utvecklingen i Luleå tillsammans med industrins behov har kompetensförsörjning varit en fråga även under 2025. En kompetensförsörjningsstrategi togs fram under året som ett övergripande ramverk för att säkerställa rätt kompetens över tid. Utvecklingen har också påverkat kommunens ekonomiska förvaltning genom förändrat skatteunderlag och behov av investeringar. Kommunstyrelsen arbetade under året med införandet av en resultatreserv och nya mål för god ekonomisk hushållning i kommunen så att Luleå kommunkoncern ska ha goda förutsättningar att långsiktigt klara ekonomin och den kommunala verksamheten. Den digitala transformationen och utvecklingen av artificiell intelligens, AI, pågår. Under året har kommunstyrelseförvaltningen arbetat med att leda och samordna införande av AI i verksamheterna men också arbetat med en policy för AI-användning som säkerställer en etisk och ansvarsfull användning av tekniken i Luleå kommun.

Oroligheter i omvärlden har gjort att säkerhetsfrågorna har varit i fokus under året och bland annat har kommunstyrelsen beslutat att investera för att bygga om och anpassa stadshuset för att förbättra skyddet och säkerheten vid stadshuset. Under 2025 genomfördes en säkerhetsskyddsanalys för IT-verksamheten. Kommunfullmäktige

beslutade därefter att samla kommunens tekniska IT-förmåga och stärka IT-säkerheten genom att organisera kommunens IT-verksamheten inom infrastruktur- och servicenämnden från och med 1 januari 2026. Aktiviteter enligt ambitiös handlingsplan har pågått. Kommunstyrelsen har också arbetat för att stärka demokratin och ungas delaktighet och inflytande genom att bland annat förstärka valkansliet. Näringslivsarbetet har fortsatt med många aktiviteter med bred involvering.

De senaste årens utveckling för industrins gröna omställning har satt samhällsplaneringen i norra Sverige och Luleå kommun under hårt tryck. Industriomställningen innebär inte bara planering av industrimark. Kommunen ska också planera för det som krävs för ett hållbart och fungerande samhälle. Arbeten under året som kan nämnas är skolstruktur på Örnäset, en ny plan för Luleå skärgård 2035 samt flertalet markanvisningar, igångsättningstillstånd och antagande av detaljplaner. Försäljning av fastigheter i Svartöastaden, Hertsön och på landsbygden. I kommunen har också nya naturreservat Porsöberget, och Mjölkuddsberget bildats för att bevara värdefulla naturmiljöer med dess förutsättningar att hysa stor biologisk mångfald.

Flera områden inom nämndens ansvar har granskats och bedömts av kommunfullmäktiges revisorer under år 2025. Kommunens målstyrning och budgetprocess samt kommunstyrelsens översiktliga arbete av korruption, oegentligheter, jäv och arbetet med visselblåsning bedömdes i allt väsentligt ändamålsenligt och tillfredställande.

Områden som revisionen bedömde inte helt tillfredsställande eller ändamålsenligt var kommunens planering och beredskap för boendeplatser inom kommunens vård- och omsorgsverksamhet, styrning och intern kontroll av direktupphandlingar, informationssäkerhetsarbetet i Luleå kommun samt näringslivsverksamheten. Kommunstyrelsen har instämt i framförda rekommendationer och påbörjat åtgärder. Sammantaget är bedömningen att granskningarna uppmärksammat delar som omhändertas i kommunens utvecklingsarbete.

Framtiden

Följande megatrender kommer att fortsätta ge utmaningar för Luleå kommun, kommunstyrelsen och dess förvaltning de kommande åren.

- Demografisk vändpunkt – Befolkningens åldrande är den mest påtagliga förändringen. Samtidigt sjunker födelsetalen till historiskt låga nivåer och barnkullarna krymper. Detta kommer att fortsätta påverka kompetensförsörjning och de ekonomiska förutsättningarna.

- Digital transformation och AI-revolution fortsätter och IT säkerhet, digital kompetens och suveränitet är nödvändiga för att kunna utnyttja teknikens potential utan att äventyra medborgarnas integritet eller samhällsviktig drift.
- Klimat och ekosystem – utmaningarna fortsätter och kommunen behöver fortsätta att bidra till klimatarbetet där det är möjligt.
- Geopolitisk fragmentering och hybridhot - utmaningarna fortsätter och för kommunen innebär detta ett behov av robust beredskap.
- Velfärdens finansiering – kommer att fortsätta vara under press de kommande åren sett till demografins påverkan men också utifrån de stora ny- och reinvesteringsbehov som finns. Mer långsiktiga analyser kommer att behövas för god ekonomisk hushållning.

Utöver de enskilda megatrenderna finns fyra övergripande teman som genomsyrar alla enskilda trender.

- Samhällskontrakt och social sammanhållning – Hög tillit har varit en grundpelare för den svenska välfärden, men den hotas av ökad politisk polarisering, desinformation och minskad lokal journalistik.
- Migration och integration – Arbetskraftsinvandring har minskat, medan behovet av personal inom omsorg och vård kvarstår. Segregation i bostadsområden och i skolan förstärker skillnader i livschanser.
- Brottlighet och trygghet – Gängrelaterat våld, hot mot offentliga byggnader och cyberbrott har ökat. Detta belastar socialtjänst, skola och vård.
- Barn och ungas framtidsvillkor – Psykisk ohälsa bland unga är på historiskt höga nivåer, och den digitala uppväxten skapar både möjligheter och risker.

Internkontroll

Internkontrollen ska säkerställa att verksamheten efterlever lagar och författningar som gäller för verksamheten samt att den bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fastställts.

Nämnden genomförde en riskidentifiering i samband med ett sammanträde under hösten 2024 som syftade till att identifiera risker. En lista över nya och tidigare risker sattes samman till en bruttolista och riskanalys med riskvärdering gjordes. Även förvaltningens ledningsgrupp hade möjlighet att komplettera listan. Efter det gjorde förvaltningschef och sektorschef för sektor samhälle och demokrati gjort en sammanvägd bedömning och beslutat om förslag på internkontrollplan för 2025 till kommunstyrelsen.

Nämnden fattar beslut om den slutgiltiga kontrollplanen för året. Uppföljning av kontrollmomenten har sedan gjorts per delår och rapporteras till nämnden. All uppföljning dokumenteras i kommunens beslutsstödsystem Hypergene. Internkontrollplanen för 2025 har följts upp under året. Två av områdena återkommer delvis i internkontrollplanen 2026.

Under år 2025 har liknande arbetssätt funnits inför 2026.

Sammantagen bedömning är att kontrollsystemet fungerar tillfredsställande.

Ekonomisk redovisning

Drift

Kommunstyrelseförvaltningen gör ett överskott på 2,0 miljoner kronor jämfört med budget. Överskottet beror till stor del på högre intäkter för tomträtter och arrenden samt vakanta tjänster inom förvaltningen.

Investeringar

Kommunstyrelseförvaltningen har ett ufall på 13,6 miljoner kronor mot budget 157,5 miljoner kronor. Avvikelsen mot budget 143,9 miljoner kronor beror främst på att reserv inom exploatering om 60 miljoner kronor för oförutsedda projekt inte behövt nyttjas samt tidsförskjutningar inom exploateringsprojekt.

3 Måluppföljning

Definition av symboler:

- Ej uppfyllt – målet har inte uppnåtts
- Delvis uppfyllt – delar av målet har uppnåtts
- I hög grad uppfyllt – övervägande del har uppnåtts
- Helt uppfyllt – målet har uppnåtts

Trend ( ) avser hur utvecklingen skett jämfört med föregående rapporteringsperiod.

3.1 Sammanställning måluppfyllelse

Nämndsmål	Bedömning	Trend
Utveckla arbetsmiljön		
Förbättra medarbetarupplevelsen i kommunen		
Accelerera innovation och AI-förmåga för ökad samhällsnytta		
Förbättrad styrning som möjliggör handlingsutrymme och samhällsomställning		
Stärkt servicekultur som genomsyrar hela förvaltningen och förstärker upplevelsen av oss som en förtroendegivande serviceorganisation.		
Öka takten i samhällsbyggnadsprocessen		
Invånare är delaktiga i den pågående samhällsomställningen och omställningen upplevs positivt av invånare och potentiella luleåbor		
Stärka kommunstyrelsens och kommunstyrelseförvaltningens förmåga att hantera kris och krig		
Minska klimatpåverkan och tillvarata naturvärden		
Förbättra företagsklimatet och öka nöjdheten med kommunens service		

3.2 Kommunstyrelsens mål för kommunstyrelseförvaltningen

Välfungerande vardag för alla	
Utveckla arbetsmiljön	
Beskrivning: Under 2025 ska kommunstyrelseförvaltningen skapa förutsättningar för ett hållbart arbetsliv och genomföra insatser för att utveckla arbetsmiljön. Finansiering: Anslag för ett hållbart och växande Luleå kommer att användas till att genomföra insatser för att utveckla arbetsmiljön samt genomföra en översyn av kommunens HR-verksamhet i syfte att stärka kompetensförsörjningen.	
Senaste kommentar (2025-12-31): Målet för 2025 har nåtts tack vare årets arbeten. Medarbetarundersökning: Förstudien som färdigställdes i juni utgör ett viktigt underlag för införande av årliga undersökningar 2026 som ska stödja kommunen på övergripande nivå och enskilda chefer och medarbetare att tillsammans utveckla arbetsmiljön och friskfaktorer. Förlängt arbetsliv: Omvärldsbevakning kring förmåner har genomförts och kommunen har nu underlag för beslut om exempelvis lönepåslag för medarbetare efter riktålder samt tillämpning av 80-80-100-modellen som träder ikraft i avtalen 1/1 2027. Frågan om åldersmedvetet ledarskap och "jobcrafting" är identifierad och möjliga utbildningsinsatser har kartlagts och ska genomföras 2026. En exitenkät för dem som går i pension är framtagen och planeras börja användas under våren 2026. "Nollmätningstal" är framtaget för att kunna följa pensionsutvecklingen. Introduktion: har varit ett prioriterat utvecklingsområde under året. Arbetet har resulterat i en sammanhållen struktur för chefsintroduktion på kommunövergripande nivå, med tydlig ansvarsfördelning mellan central nivå och förvaltning. Varumärkesstrategi arbetsgivarvarumärke: Ett omtag gjordes under hösten. Mätetalet som kan jämföras med andra kommuner saknar utfall för 2025 men interna siffror visar att under 2025 uppgick antalet externa avgångar till 608 personer, vilket är en viss ökning jämfört med 2024 då motsvarande siffra var 584. Samtidigt ökade antalet externa rekryteringar från 284 till 337. Den externa personalomsättningen ökade något mellan åren, från 9,88 procent 2024 till 10,28 procent 2025. Sammantaget visar detta att rörligheten i organisationen har ökat något jämfört med föregående år.	
Förbättra medarbetarupplevelsen i kommunen	
Beskrivning: Säkra positiv medarbetarupplevelse hela vägen. Finansiering: Anslag för ett hållbart och växande Luleå kommer att användas till att genomföra insatser för att förbättra medarbetarupplevelsen samt genomföra en översyn av kommunens HR-verksamhet i syfte att stärka kompetensförsörjningen.	
Senaste kommentar (2025-12-31): Se uppföljningen av målet utveckla arbetsmiljön.	
Accelerera innovation och AI-förmåga för ökad samhällsnytta	
Beskrivning: Under 2025 ska kommunstyrelseförvaltningen arbeta med att accelerera innovation och tillämpningen av AI i hela kommunen för ökad samhällsnytta. Finansiering: Anslag för ett hållbart och växande Luleå kommer att användas till att: - finansiera och stödja AI- och innovationsinitiativ i kommunens verksamheter - ta fram och realisera plan för innovation och etablera innovationsplattform - accelerera tillämpningen och förmågan inom AI	
Senaste kommentar (2025-12-31):	

Målet är i hög grad uppnått så som planerat för år 2025. Under hösten har förvaltningen prioriterat arbetet med decentralisering av resurser för utveckling och innovation enligt beslut i budget vilket gjort att vissa aktiviteter för att accelerera innovation inte hunnits med som planerat. Dessa har i viss mån saktat ned tempot men verksamheterna får istället själva bygga upp kompetenser. Aktiviteter som pågått under året:

Innovation

- två partnerskapsdagar med LOFT. Den ena med tema kommunikation och den andra säkerhet.
- nya ledningsprinciper där förnyelse är en av fyra principer. Planering pågår för implementering i verksamheterna.
- ett sort kommunövergripande projekt, Sveriges bästa service, genomförs med innovativa metoder med fokus på användare.
- sju medarbetare har utbildats inom ramen för LOFT Masterclass
- tio tillfällen med Masterclassdeltagare från Luleå (drygt 20 st) med olika team kopplat till innovation och förnyelse.

**Stärkt AI förmåga **

- piloten för Copilot är genomförd och har nu gått till ett breddinförande.
- två tillfällen, AI Event med högt deltagande.
- etapp två av SVEA projektet, och planerat arbetet för etapp tre.
- utbildning för flera ledningsgrupper genom AI Sweden.

Användarinvolvering

Förvaltningen leder och samordnar projektet Sveriges bästa service som ett lärande projekt och har gjort en stor invånaranalys. Arbetet fortsätter 2026 med en intern medarbetaranalys.

Några aktiviteter som inte genomförts under året är enkät om digital mognad i offentlig sektor, projekt- och portföljhantering, eller arbete med nyttorealiserings.

Förbättrad styrning som möjliggör handlingsutrymme och samhällsomställning

Beskrivning:

Under 2025 ska kommunstyrelseförvaltningen förbättra kommunkoncernens styrning så att den möjliggör ett större handlingsutrymme i mötet med invånare och bidrar till att Luleå är en kommun med 100 000 invånare, 5 000 nya arbetstillfällen, 0 klimatpåverkan, 100 % välfungerade vardag.

Finansiering: inom ram

Senaste kommentar (2025-12-31):

Målet har i hög grad uppnåtts. En av aktiviteterna blev senare än planerat så det har inte ännu fått verkan som planerat. Aktiviteter som pågått under år 2025 har varit:

Styrning och ledning: En ny policy för styrning beslutades av fullmäktige i december. Tillsammans med visionen och ledningsprinciper ger policyn vägledning för styrning och ledning i Luleå kommun som ökar förståelsen kommunen som en politiskt styrd organisation. Beslutet om policy för styrning blev senare än planerat så det har inte ännu fått verkan som planerat. Kommunstyrelseförvaltningen har också arbetat fram nya långsiktiga finansiella mål som fullmäktige har beslutat om. Uppföljning av om effektmålen för ny styrmodell uppnåtts (dialog med intressenter) har därför inte genomförts under perioden.

Samordnad rekrytering/utveckla rekrytering: År 2025 har arbetet med samordnad rekrytering ännu inte startat operativt, utan förstudien Framtidens HR har identifierat behovet av en mer professionell rekryteringsfunktion för att möta chefers krav och säkra kompetensförsörjningen. Kartläggning av chefers erfarenheter har tydliggjort utvecklingsbehov, och nuvarande processer anses otillräckliga. Ett uppdragsdirektiv för våren 2026 är beslutat med syfte att ta fram ett förslag för en samordnad funktion som bättre stödjer chefer, säkerställer effektiva processer och stärker arbetsgivarvarumärket.

Utveckla lönesättningsprocessen: Arbetet med att utveckla lönesättningen vid nyanställning är slutfört under året och arbetssättet är nu en del av ordinarie verksamhet. Syftet har varit att göra processen snabbare och mer verksamhetsnära, samtidigt som den fortsatt vilar på en strategisk, sammanhållen och rättvis lönebildning i kommunen.

Stärkt servicekultur som genomsyrar hela förvaltningen och förstärker upplevelsen av oss som en förtroendegivande serviceorganisation.	
Beskrivning: I enlighet med det kommungemensamma uppdraget inom prioriterade området Välfungerande vardag för alla, förbättra förvaltningens service externt och internt.	
Senaste kommentar (2025-12-31): Målet är i hög grad uppfyllt. <i>*Kultur och struktur</i> *Under året har förvaltningen tagit fram och arbetat med gemensamma förhållningssätt och med de ledningsprinciper som kommunledningsgruppen beslutat om. Dessa är båda viktiga för att sätta kultur och struktur i relationen till dem vi finns till för. Översyn HR (se även uppföljningen av mål om förbättrad styrning) som ska bidra i att forma framtidens HR-funktion, där goda förutsättningar för kompetensförsörjning och ledarskap finns. Översynen har arbetat med förslag på hur HR som helhet inom kommunen bör organiseras för att vi ska kunna använda nuvarande resurser så effektivt som möjligt. Översyn kommunikation med syfte att stärka, förbättra, skapa gemensamma arbetsmetoder och bättre samverkan mellan förvaltningarnas kommunikationsresurser pågår. Målet följs bland annat upp genom förvaltningens telefonstatistik. Under perioden maj-december 2025 (då undersökningen genomförts) har totalt 9319 samtal kommit in till kommunstyrelseförvaltningen. I genomsnitt innebar det cirka 1300 samtal per månad (exklusive juli månad). I genomsnitt besvaras 43 procent av samtalen. 20 procent av samtalen kopplades till röstmeny (med information t.ex. vid möte eller semester) och i genomsnitt 37 procent av samtalen besvaras inte av förvaltningen. Av de samtal som ej besvaras kopplats i genomsnitt 81 procent vidare till kundcenter. I jämförelse med kommunen i sin helhet har kommunstyrelseförvaltningen lägre andel besvarade samtal.	

Mer Luleå för fler luleåbor	
Öka takten i samhällsbyggnadsprocessen	
Beskrivning: Beskrivning: Kommunstyrelseförvaltningen ska under 2025 öka takten i samhällsbyggnadsprocessen och skapa mer Luleå för fler luleåbor genom att • ta fram mark för bostäder och näringsliv i stadsbygd och på landsbygderna • bidra till den gröna omställningens behov - skapa förutsättningar för industrisatsningarna inom Luleå Industripark. • möjliggöra utbyggnad av järnvägsinfrastruktur • ta fram plan för utbyggnadsordning/genomförande av översiktsplan på vägen mot 2040 • säkerställa att exploateringsbudgeten fram till 2030 är i balans. Finansiering: Anslag för ett hållbart och växande Luleå 7 mkr under 2025 för att möjliggöra accelererad samhällsomställning (Luleå industripark, mark för näringsliv, mark för bostäder, stora infrastrukturer, tillväxt och hållbar utveckling) samt extra medel i ram för planläggning och exploatering 2,5 mkr samt för genomförandedelar utifrån Plan för kommunal service på landsbygd 1 mkr.	
Senaste kommentar (2025-12-31): Målet för 2025 har uppnåtts. Planberedskapen bedöms sammantaget som god både för planprogram och detaljplaner. Några exempel på arbeten som pågått under 2025 är fördjupad översiktsplan för Bensbyn-Björnsbyn, planprogram för Luleå industripark, samt andra detaljplaner som syftar till att möjliggöra industrisatsningarna på Svartön och Hertsöfältet. Gemensamt arbete med god framdrift pågår även kring strategiska järnvägsfrågor med industrier och statliga aktörer. Under året har viktiga steg tagits för att möjliggöra cirka 2 000 tillfälliga bostäder för industrins behov på Storporsön. Ytterligare mark för näringslivets behov har tillgängliggjorts, exempelvis på Hertsöfältet. Arbete med att konkretisera hur Luleå kan växa och byggas ut utifrån översiktsplanen har pågått under året tillsammans med förvaltningar och kommunala bolag. Analysen lägger grund för att kunna föreslå prioritering kring genomförande av t ex nya bostadsområden, mark för näringsliv och infrastrukturer. Parallellt med detta har arbetet med en exploateringsbudget i balans pågått, och vikten av långsiktighet och hållbarhet i projekten har fått särskilt fokus. En workshopserie om transportinfrastruktur har genomförts med Samhällsbyggnadsutskottet, som ett underlag för den trafikstrategi som ska tas fram. Inom samhällsbyggnadsområdet har även andra arbetssätt testats och utvecklats kring dialog, effektivitet och kvalitet.	
Invånare är delaktiga i den pågående samhällsomställningen och omställningen upplevs positivt av invånare och potentiella luleåbor	
Beskrivning: Beskrivning: Under 2025 ska kommunstyrelseförvaltningen arbeta för att invånare ska vara delaktiga i den pågående samhällsomställningen och att omställningen upplevs positivt av invånare och potentiella luleåbor genom att: • Genomföra beslutade utredningsuppdrag • Utveckla dialogformer - Luleåbor ska kunna vara med och forma samhällsomställningen och uppskatta utvecklingen av Luleå • Fler nya Luleåbor - Luleå och samhällsomställningen ska upplevas positivt av potentiella Luleåbor • Stärka Luleå som plats Finansiering: Anslag för ett hållbart och växande Luleå 3 mkr för att stärka marknadsföringen av Luleå som plats och lokal i shopping. Extern finansiering för att utveckla dialogformer, bland annat framtidsforum.	
Senaste kommentar (2025-12-31): Målet är uppnått för 2025.	

Under året har det förts dialog med medborgare kring omställningen i flera forum och sammanhang. I till exempel framtagandet av olika detaljplaner och i arbetet med att ta fram en fördjupad översiktsplan för Bensbyn-Björnsbyn har nya former för samråd och dialog med invånare använts, och det har kommit många viktiga inspel genom dem.

Under våren 2025 genomfördes Luleå framtidsforum. Där arbetade 40 Luleåbor tillsammans under totalt fyra dagar kring de utmaningar de såg kring samhällsomställningen. Urvalet av deltagare gjordes slumpmässigt och utifrån ett antal kriterier för att spegla Luleå kommuns befolkning. Deltagarna fördjupade sig i dessa utmaningar genom en särskild dialogform med hög delaktighet, vilket resulterade i rekommendationer för vad de anser att kommunen bör prioritera i det fortsatta arbetet med samhällsomställningen. Luleå framtidsforum har upplevts som mycket positiv bland deltagarna.

Under året har utställningslokal i Shopping färdigställt, invigts och haft planerade aktiviteter, som t ex Öppet Hus.

Flera insatser har också gjorts inom destinationsutveckling under året som bidrar till målet. Exempel på det är utvecklingen av processen för så kallade technical visits för att möjliggöra stora konferenser, utveckling av boendeanternativ och aktiviteter för att locka fler privatresenärer samt stärka friluftslivet och stödja utvecklingen av nya bokningsbara produkter.

Arbetet med varumärkesstrategi har pågått under året bidrar till målet.

Bland Luleåbor i allmänhet är drygt tre av fyra Luleåbor positivt inställda till samhällsomställningen, utifrån den senaste mätningen under våren 2025. Andelen som kan rekommendera andra att flytta till kommunen är i stort oförändrad medan andelen som anser att det är bra tillgång till service utanför centralorten har en svagt ökande trend.

Trygg i Luleå

Stärka kommunstyrelsens och kommunstyrelseförvaltningens förmåga att hantera kris och krig

Beskrivning:

Beskrivning: Kommunstyrelseförvaltningen ska stärka KS och KSF förmåga att hantera kris/krig genom att:

- fortsatt arbete för att utveckla förmåga att förebygga, förhindra och hantera välfärdsbrottslighet
- utveckling av organisation för allmänna val
- kontinuitetsplanering, beredskap
- utveckla arbetssätt kring IT-säkerhet, informationssäkerhet och cybersäkerhet
- fortsatt samverkan med civilsamhällesaktörer kring entreprenörsbostäder
- stärka skyddsfaktorer och förmågan att hantera otillåten påverkan, hot och infiltration

Finansiering: inom ram. Ramen är utökad 2025–2027 som ska användas till ovanstående

Senaste kommentar (2025-12-31):

Målet är uppnått för år 2025.

Mycket fokus under året har varit på **beredskap och kontinuitetsplanering**.

- Arbetet i enlighet med Handlingsplan för säkerhet och beredskapsarbetet 2025 har kommit långt och målsättningen för 2025 måste bedömas ha uppnåtts efter rådande omständigheter.
- Ny kris och krigsledningsorganisation är framtagen med tillhörande rollkort, mallar och rutiner. Den kommer att provas/övas 2026.
- Den kommunövergripande säkerhetsskyddsanalysen är uppdaterad och fastställd. Förvaltningarna har enligt tidigare rapport i olika omfattning genomfört säkerhetsskyddsarbete.
- Genomföra kontinuitetshantering i kommunens samhällsviktiga verksamhet: Även inom denna aktivitet så återspeglas förutsättningarna under 2025 arbetet har fortgått och fortgår. Inom nämndens egna verksamheter har kontinuitetshantering inom området ekonomi, pågått sedan i våras och endast någon mindre del återstår

Säkerhet

- Ny process är framtagen för Säkerhetsskyddade upphandlingar och workshops är genomförda tillsammans med säkerhetsansvariga. Återstår en bredare informationsinsats under 2026.
- Arbetet med att sammanställa kommunövergripande risk- och sårbarhetsanalys pågår men målsättningen att aggregera alla kritiska behov i syfte att kunna ta ett centralt ägandeskap för detta 2028 kommer att fortgå under 2026.

Krisberedskap

- År 2025 har varit ett planeringsår för aktörsgemensamma övningar med målbilden att genomförande av en större övning "världlandsstöd" v.43 2026.
- Inventering av Inköps kritiska behov och avtal är genomförd. Inköpskontoret samverkar med säkerhet- och beredskapskontoret för att få ett helhetsgrepp i vad övriga verksamheter har för kritiska avtal. Under 2026 förväntar vi oss få en klarare bild.
- En kommunikationsplan för kunskapsspridning om civilt försvar är framtagen och upphandlingen av utbildningar kommer att ske första halvåret 2026.
- Ett projekt ska starta hösten 2026 för att åstadkomma ett centralt ägande av de kritiska behoven.

Civilt försvar

- Länsstyrelsen håller ihop en regional utrymningsplan "dammhaveri och vid höjd beredskap" denna kommer att omfatta både rutiner för utrymning och inkvartering, målsättningen är att få denna klar under 2026.
- Samverkan och kunskapen om beredskap i samhällsplaneringen har utvecklats och resulterat bland annat i samverkan för trygghetspunkter och en gemensam workshop.
- Arbetet avseende krigsplacering planeras att tas efter att direktiv för personalförsörjning av totalförsvaret som kommer under 2026.

Ekonomikontoret stöttar nu löpande förvaltningarna i arbetet med analyser inom riskområden för **välfärdsbrott**

Förvaltningen har inrättat ett valkansli för de **allmänna valen**

Förvaltningen har också stärkt upp arbetet 2025 för att kunna stärka skyddsfaktorer och förmågan att hantera **otillåten påverkan, hot och infiltration**.

Under 2025 gjordes en översyn av kommunens IT-organisation. Kommunfullmäktige beslutade därefter att samla kommunens tekniska IT-förmåga och stärka IT-säkerheten genom att organisera kommunens IT-verksamheten inom infrastruktur- och servicenämnden från och med 1 januari 2026.

Övningsverksamhet i ledningsgrupper har genomförts under året. Övningsverksamhet för kommunens kris och krigsledningsorganisation som omfattar alla förvaltningar är planerade att genomföras under 2026 och 2027.

Medborgarundersökningens fråga om man upplever sig trygg utomhus där man bor när det är mörkt utomhus. En stor andel (85 procent) av de svarande har angett att de upplever att de är trygg utomhus där de bor när det är utomhus. Resultatet liknar resultaten i små kommuner med hög socioekonomi.

Klimatsmart och naturpositiv

Minska klimatpåverkan och tillvarata naturvärden

Beskrivning:

Kommunstyrelseförvaltningen ska under 2025 genomföra beslut efter genomförda utredningsuppdrag samt omhänderta Klimatplan mot 2040.

Finansiering: inom ram

Senaste kommentar (2025-12-31):

Målet är i hög grad uppfyllt. Klimatplanen är inte beslutad. Konsekvensen av förseningen kan bli att klimatplanens intentioner delvis försenas.

Under året har ett förslag till klimatplan tagits fram i samverkan inom kommunkoncernen.

Kommunfullmäktige återremitterade förslaget i december 2025, och arbetet med att omhänderta återremissen har inletts.

Under 2025 har också ett arbete med bedömning av kostnaderna för att nå klimatneutralitet påbörjats, och lämpliga system för att analysera konsekvenser av klimatpåverkan har identifierats.

Medborgarundersökningen - Bra utbud av friluftsområden i kommunen, andel (%) har en svagt nedgående/ oförändrad trend och något över rikets snittet 87,9 procent.

Kommunranking i tidskriften Aktuell hållbarhet, där Luleå kommun hamnar på plats 50 av 290 i årets kommunranking. Det är en förbättring jämfört med plats 141 i förra årets ranking.

Skyddad natur land, andel (%) Fyra procent av kommunens yta är skyddad natur (utfall 2024). Arbeta för att fastställa tio nya naturreservat pågår, varav fem stycken bedöms kunna fastställas under 2025 och resterande under 2026. Därmed bedöms mätetalet förbättras, även om statistiska centralbyråns SCB:s rapportering ännu inte visat det.

Medborgarundersökningen - Information från kommunen om vad enskilda kan göra för att minska sin miljö- och klimatpåverkan fungerar bra, andel (%) där vi har en positiv trend från 2021/22 med 54,7-56,9 procent ligger värdet något över rikssnittet på 62,4 procent.

Blomstrande näringsliv

Förbättra företagsklimatet och öka nöjdheten med kommunens service

Beskrivning:

Beskrivning: Under 2025 ska kommunstyrelseförvaltningen arbeta för att förbättra kommunens service till företagare.

Finansiering: Anslag för ett hållbart och växande Luleå 2 mkr som ska användas till att

- inrätta ett Näringslivsråd,
- insatser kring etableringsarbete för att behålla Luleå som attraktiv plats samt en god branschbalans.
- Kommunikationsstrategi för ett blomstrande näringsliv
- Genomföra insatser så att företag får återkoppling från alla kommunens verksamheter inom 24 timmar.

samt

- Förenkla de kommunala upphandlingarna för att fler lokala och mindre leverantörer får bättre förutsättningar att lämna anbud (sker inom ram)

Senaste kommentar (2025-12-31):

Målet är i hög grad uppnått under 2025 även om effekterna inte är synliga ännu.

Ett stort antal aktiviteter har genomförts under året:

Ett näringslivsråd har inrättats och fyra möten har genomförts under 2025. Syftet med rådet är att skapa goda relationer och samverkan mellan Luleå kommun och det lokala näringslivet. Näringslivsrådet är rådgivande och består av knappt 20 näringslivsrepresentanter, fem politiker och sex (6) tjänstepersoner. Minnesanteckningar från mötena finns tillgängliga på Luleå kommuns hemsida.

Skapa förutsättningar för mer mark till näringsliv: Detaljplanearbete pågår för mer mark till näringslivet i form av nya verksamhetsområden i t ex. östra Rutvik, Kyrkåkra samt Hertsön tillsammans med Svartön. Även arbete med planjusteringar i befintliga detaljplaner pågår för att möjliggöra utveckling och utökning inom befintliga verksamhetsområden.

Näringslivskontoret har initierat 3 kundresor (serveringstillstånd, bygglov och markupplåtelse), och resultaten har överlämnats till respektive kontor/förvaltning för vidare utveckling av arbetssätt och service.

Under hösten 2025 har Näringslivskontoret besökt ledningsgrupper inom arbetsmarknads- och utbildningsförvaltningen samt kultur- och fritidsförvaltningen för dialog om företagsklimat och förvaltningarnas roll. Besök hos övriga förvaltningars ledningsgrupper fortsätter under 2026.

Under 2025 har en kommunikationsstrategi tagits fram och använts mot utvalda grupper. Insatser har genomförts kring Luleås företagsklimat, företagastipendium och kommunens tillväxtberättelse. Flera strategier har skapats; för centrumutveckling, KOSA och Visit Luleå med digitala kampanjer och förbättrat innehåll på webben. Samarbete har skett med industrier, Almedalen och andra externa aktörer. Nya material har tagits fram till taxibolagen och en välkomstmonter öppnats på flygplatsen. Internationella pressbesök och riktade kampanjer har ökat kännedomen om Luleå som mötes- och kongresstad.

För att främja ökad försörjningsförmåga inom livsmedel har förstudien om samordnad varudistribution genomförts under 2025. Näringslivskontoret har också deltagit i utveckling och förbättring av upphandlingsmetoder för att främja lokal och småskalig mat. Arbetet med, livsmedelsmål och strategier för framtiden, har påbörjats och pågår tillsammans med politik, branschen och näringslivet. En analys av kommunens självförsörjningsgrad av livsmedel har tagits fram i samarbete med Hushållningssällskapet. Under året har även ett arbete genomförts för att ta om hand analysens resultat, med syfte att ta fram förslag på mål inom livsmedelsområdet och ge underlag för fortsatt arbete med att stärka kommunens självförsörjning.

Arbetet med leverantörsträffar, anbudsskolor, företagsfrukostar och företagsbesök mm har gått enligt plan. Syftet är att öka kontakterna med näringslivet och inköp har fått draghjälp att facilitera mötesarenorna.

Ytterligare insatser för ett blomstrande näringsliv

Under 2025 har kommunen beviljat medfinansiering till 20 näringslivsprojekt – totalt pågår 43 projekt för att stärka konkurrenskraft och tillväxt.

Landsbygdsgruppen, en intern samverkansgrupp, har bildats för att samordna, samverka, ge stöd och vägleda samt vara en väg in för frågor kopplat till landsbygd. Gruppen arbetar strategiskt för att inkludera landsbygdsperspektivet i kommunens olika processer, beslut och styrdokument. Under 2025 har gruppen i samverkan med kultur- och fritids förvaltningen samt infrastruktur- och service förvaltningen prioriterat insatser på landsbygden inom ramen för den så kallade landsbygdsmiljonen. Näringslivskontoret har arrangerat mötesplatser, forum och event enligt fastställda planer samt även deltagit vid externa mötesplatser och forum. Insatser för att underlätta tillgänglighet, dialog och samverkan har genomförts. Dialoger har även skett via företagsbesök, näringslivsrådet och det interna näringslivsnätverket. Flera workshops med fokus på kultur och näringsliv har genomförts.

Arbetet med att ta fram en näringslivsstrategi har påbörjats under hösten 2025. Arbetet fortsätter under Q1 2026.

Arbetet inom ramen för Luleå kommuns avsiktsförklaring och samverkansavtal med Luleå tekniska universitet har genomförts enligt plan. Under året har studentstadsgruppen utvecklats, och representanter från politiken ingår numera i forumet. Som ett resultat av dialogerna inom studentstadsgruppen har en särskild satsning med subventionerade busspriser för studenter inom LLT:s tätortstrafik implementerats.

Arbetet med utvecklingen av KOSA (Kultur och samhällsfond) har startats upp och finansiering har beviljats från Vinnova. Kulturkraft har genomförts som konferens och flera workshops har hållits under året med fokus på kulturens roll i samhällsomställningen. Näringslivskontoret har även initierat ett samarbete med Ung i Luleå för att starta upp KulturCrew, ett projekt som engagerar unga som arrangörer i kulturproduktion.

Insatser för att utveckla våra internationella samarbeten och involvera näringslivet, verksamheterna och medborgarna: har genomförts enligt plan.

Under 2025 har näringslivskontoret aktivt stöttat flera nationella och internationella kongresser som besökt staden exempelvis Fysikdagarna, Plandagarna och Mining Closure. Flertalet marknadsaktiviteter har också genomförts.

Under året har resultatet från Svenskt Näringslivs företagsklimatmätning Lokalt företagsklimat presenterats. Luleå hamnar plats 278, och tappar därmed tre placeringar från förra årets plats 275, av totalt 290 kommuner. Dock ökar det sammanfattande omdömet med fyra steg och Luleå kommun tar även kliv uppåt kring "tillgång till relevant kompetens", "tjänstepersoners attityder" och "kommunens service och bemötande". Ett av de områden Luleå kommun tappar i är "påverkan av brottslighet/otrygghet".

Resultatet från kommunens servicemätning Insikt mäter löpande vad kunderna tycker om kommunens service, resultatet från 2025 års mätning presenteras i april 2026. Preliminära siffror från det första halvåret indikerar att Luleå får ungefär samma resultat (NKI) som föregående år.

Från 2022 till 2023 ökade Luleås branschbredd från 60,3 till 61,5. En hög branschbredd indikerar att ett område inte är beroende av en enskild näring, vilket ger ökad motståndskraft för ekonomiska svängningar.

SCBs statistik gällande branschbredd är ett relativt stabilt mått. Vid en analys av ett annat mått, analys av Luleås aktiebolag, som baseras på utvecklingen 2019-2024 ser vi att branschbalansen förändras. I denna analys jämförs fördelningen mellan företagsstödjande branscher, tillverkande branscher och ortstjänster. För Luleås del växer samtliga i absoluta tal, vilket är bra. Företagsstödjande branscher har ökat mest och står idag för 38 procent jämfört med 34 procent år 2019. Ortstjänster står idag för 28 procent jämfört med 30 procent 2019. Ortstjänster omfattar verksamheter som främst betjänar den lokala befolkningen och det lokala näringslivet, såsom service, handel och lokala tjänster. Förändringen kan tolkas som att näringslivet exporterar företagsstödjande tjänster till andra kommuner och att det borde finnas tillväxtpotential inom ortstjänster.

Mätetal	Kön	Utfall Dec 2024	Utfall Dec 2025	Mål 2025
Utveckla arbetsmiljön				
Avgångna tillsvidareanställda under året, kommun, andel (%)	☹	9,3%	Se målkommentar	
Invånare är delaktiga i den pågående samhällsomställningen och omställningen upplevs positivt av invånare och potentiella luleåbor				
Medborgarundersökningen - Kan rekommendera andra att flytta till kommunen, andel (%)	☹	69,4%	74,2%	
Medborgarundersökningen - Bra tillgång till kommunal service utanför kommunens centralort, andel (%)	☹	69,8%	75,8%	
Stärka kommunstyrelsens och kommunstyrelseförvaltningens förmåga att hantera kris och krig				
Medborgarundersökningen - Trygg utomhus i området där du bor när det är mörkt ute, andel(%)	☹	83,2%	84,6%	
Minska klimatpåverkan och tillvarata naturvärden				
Medborgarundersökningen - Bra utbud av friluftsområden i kommunen, andel (%)	☹	90,4%	90,4%	
Kommunranking i tidskriften Aktuell hållbarhet		141	50	
Skyddad natur land, andel (%)		4,0%	Se målkommentar	
Medborgarundersökningen - Information från kommunen om vad enskilda kan göra för att minska sin miljö- klimatpåverkan fungerar bra, andel (%)	☹	59,5%	64,0%	
Förbättra företagsklimatet och öka nöjdheten med kommunens service				
Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Totalt - Bemötande, NKI		76	Se målkommentar	
Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Upphandling, NUI		61	Se målkommentar	
Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Markupplåtelse - Totalt, NKI		66	Se målkommentar	
Företagsklimat enl. Svenskt Näringsliv, ranking		275	278	
Branschbredd, andel (%)			Se målkommentar	
Förbättra medarbetarupplevelsen i kommunen				

Avgångna tillsvidareanställda under året, kommun, andel (%)	🔍	9,3%	Se målkommentar	
---	---	------	-----------------	--

Kvalitativt mått	Svar
Förbättrad styrning som möjliggör handlingsutrymme och samhällsomställning	
Uppföljning av effekterna av insatserna	Ej genomförd
Beskrivning: Under 2025 ska kommunstyrelseförvaltningen förbättra kommunkoncernens styrning så att den möjliggör ett större handlingsutrymme i mötet med invånare och bidrar till att Luleå är en kommun med 100 000 invånare, 5 000 nya arbetstillfällen, 0 klimatpåverkan, 100 % välfungerade vardag. Finansiering: inom ram	
Öka takten i samhällsbyggnadsprocessen	
Förbättrad planberedskap för bostäder, entreprenörsbostäder och verksamhetsområden i stads- och landsbygd.	Se målkommentar
Invånare är delaktiga i den pågående samhällsomställningen och omställningen upplevs positivt av invånare och potentiella luleåbor	
Invånares upplevelse av samhällsomställningen och delaktighet i samhällsomställningsfrågor	Se målkommentar
Beskrivning: Analys av resultat i Novusenkät	
Stärka kommunstyrelsens och kommunstyrelseförvaltningens förmåga att hantera kris och krig	
Övningsverksamhet i ledningsgrupper	Ja
Stärkt servicekultur som genomsyrar hela förvaltningen och förstärker upplevelsen av oss som en förtroendegivande serviceorganisation.	
Analys av resultat från telefoniundersökningen	4
Beskrivning: Kommunens kundcenter följer löpande upp telefonsamtal till kommunen. Under 2025 ska kommunstyrelseförvaltningen analysera och följa resultaten i undersökningen avseende samtal till egna förvaltningen.	

3.2.1 Utredningsuppdrag

Uppdrag	Status
Mer Luleå för fler luleåbor	
Underlätta för bostadsbyggandet på landsbygden genom försäljning av kommunala tomter och utbyggt VA	✓
Senaste kommentar (2025-12-31): Utredningsuppdraget är klart och under genomförande.	

Utredningsuppdraget "Underlätta för bostadsbyggandet på landsbygden genom försäljning av kommunala tomter och utbyggt VA", har utretts och resulterat i en utredning kring försäljning av tomter i Ängesbyn, en riktad försäljning av tomter i Niemisel samt ett förslag om att ta fram en fördjupad översiktsplan i Sunderbyn.	
Stärka ungdomars inflytande genom ett ungdomsfullmäktige	✓
Senaste kommentar (2025-12-31): Projektorganisation är på plats och har börjat arbeta. Ungdomsfullmäktige kommer att genomföras under våren 2026 samtidigt som former för omhändertagande av resultat arbetas fram i projektet.	
Klimatsmart och naturpositiv	
Öka medborgarna i Luleå kommuns möjligheter att välja hållbara transportmedel	✓
Senaste kommentar (2025-12-31): Utredningsuppdraget har processats med berörda förvaltningar och bolag under våren och ett antal förslag till åtgärder har presenterats till politiken. I den beslutade Mål och budget 2026-2028 har några av dessa förslag kommit med, såsom t ex utökade medel för utbyggnad av gång- och cykelvägar samt fortsatt arbete med sommarlovskort med gratis busskort till barn och ungdomar.	
Utreda att samordna kommunens varudistribution	▶
Senaste kommentar (2025-12-31): Kommunstyrelseförvaltningen har genomfört en förstudie om samordnad varudistribution under 2025 samt förslagen som presenterats för kommunstyrelsens arbetsutskott. Under kvartal 1 2026 kommer förvaltningen att presentera ett förslag till beslut i hur vi ska gå vidare.	
Blomstrande näringsliv	
Ta fram en gemensam näringslivsutvecklingsstrategi med Boden	✓
Senaste kommentar (2025-12-31): Utredningsuppdraget om att ta fram en gemensam näringslivsstrategi med Boden ska efter bedömning hanteras inom ramen för avsiktsförklaringen för utveckling genom samverkan Luleå och Boden. I avtalet finns fyra prioriterade samverkansområden	
Näringslivsfrämjande insatser för företagande på landsbygden	✓
Senaste kommentar (2025-12-31): Utredningsuppdraget har mynnat i ett styrdokument och drivs nu i ordinära linjearbete. Luleå kommun arbetar aktivt för att stärka landsbygdsutvecklingen genom att arrangera och delta i nätverksträffar, företagsbesök och dialogmöten med företagare, föreningar och boende i kommunens landsbygder. Kommunen jobbar på att förbättra informationsspridningen genom digitala anslagstavlor, nyhetsbrev och evenemangskalender. Dessutom är kontaktuppgifter till relevanta tjänstepersoner offentliga på kommunens webbplats, en samlingssida för landsbygdsutveckling är uppdaterad och en funktionsbrevlåda för landsbygdsfrågor (landsbygd@lulea.se) upprättad för att underlätta ökad tillgänglighet, dialog och samverkan. En intern samverkansgrupp Landsbygdsgruppen har bildats för att samordna, samverka, ge stöd och vägleda samt vara en väg in för frågor kopplat till landsbygd. Landsbygdsgruppen arbetar strategiskt för att inkludera landsbygdsperspektivet i kommunens olika processer, beslut och styrdokument. Exempel på genomförda aktiviteter under 2025; • Näringslivsträff med landsbygdsfokus i Ersnäs, Sörbyarna • Landsbygdsforum med tema beredskap i Sundom, Mittbyarna • Näringslivsträff med landsbygdsfokus i Melderstein, Norrbyarna • Deltagande vid företagsfrukost i Unbyn/Avan samt Sörbyn (Bodens kommun) • Företagsbesök Niemisels Livs, FourM, Strömsundshemmet, Vikagården, Brändögruppen, Bothnia SledDog Adventures, Ralph Lundstengården	

- I det nystartade Näringslivsrådet är två landsbygdsföretag representerade.
- Artiklar: Hela Luleå ska växa - Vårt Luleå, Just Nu Råne älvdal nr 75 Vår 2025 (sida 9)

4 Personalredovisning

Organisation (fördelad): 10 - KS/ KOMMUNSTYRELSEFÖRVALTNING Sysselsättningsgrad: Heltid/Deltid Vilande:
Ej vilande

Mått nyckeltal sjukfrånvaro	2025	2024
Sjukfrånvaro	2.92%	3.25%
Sjukfrånvaro (Kv)	3.27%	3.59%
Sjukfrånvaro (M)	1.93%	2.29%
Sjukfrånvaro dag 1-14	1.16%	1.27%
Sjukfrånvaro dag 1-14 (Kv)	1.20%	1.36%
Sjukfrånvaro dag 1-14 (M)	1.06%	1.01%
Sjukfrånvaro dag 15+	1.76%	2.01%
Sjukfrånvaro dag 15+ (Kv)	2.07%	2.26%
Sjukfrånvaro dag 15+ (M)	0.87%	1.28%
Sjukfrånvaro fr o m dag 60	1.28%	1.20%
Sjukfrånvaro fr o m dag 60 (Kv)	1.59%	1.40%
Sjukfrånvaro fr o m dag 60 (M)	0.42%	0.64%
Sjukfrånvaro (<= 29 år)	1.11%	1.36%
Sjukfrånvaro (30-49 år)	3.15%	3.49%
Sjukfrånvaro (>= 50 år)	2.83%	3.10%

Under 2025 minskade den totala sjukfrånvaron till 2,92 procent (3,25 procent 2024). Minskningen gäller både kvinnor (3,27 procent) och män (1,93 procent), men kvinnor har fortsatt högre sjukfrånvaro än män. Samtidigt ses en mindre ökning av sjukfrånvaro från dag 60 totalt, där ökningen framför allt återfinns bland kvinnor.

Sjukfrånvaron minskade i samtliga åldersgrupper, men är fortsatt högst i gruppen 30–49 år (3,15 procent), följt av 50+ (2,83 procent), medan gruppen ≤29 år har lägst sjukfrånvaro (1,11 procent). Sammantaget visar resultaten en positiv utveckling, men indikerar ett behov av fortsatt fokus på långvarig frånvaro som drivs av ett begränsat antal ärenden med större varaktighet snarare än en generell försämring. Enskilda långvariga sjukfall får stort genomslag i statik vid en relativt liten organisation.

Organisation: 10 - KS/ KOMMUNSTYRELSEFÖRVALTNING **Sysselsättningsgrad:** Heltid/Deltid **Vilande:** Ej vilande

Mått frisknärvaro	2025	2024
Andel med 0-7 sjukdagar (%)	81.08%	84.00%
Andel kvinnor med 0-7 sjukdagar (%)	81.16%	80.62%
Andel män med 0-7 sjukdagar (%)	80.85%	93.48%
Andel med 0 sjukdagar (%)	53.51%	57.71%

Under 2025 uppgår andelen med 0–7 sjukdagar till 81,08 %, jämfört med 84,00 % år 2024. Andelen med 0 sjukdagar minskar till 53,51 % (57,71 % år 2024). Andel män med 0–7 sjukdagar minskar (93,48 % → 80,85 %). Det kan bero på litet antal män i organisationen och därför större utslag om några individer ändrar mönster. Samtidigt minskar den totala sjukfrånvaron. Sammantaget indikerar detta att fler medarbetare haft någon sjukfrånvaro under året, men att frånvaron i högre grad består av kortare episodiska sjukfall snarare än längre sammanhängande perioder vilket är en normal frisknärvaro.

Organisation: 10 - KS/ KOMMUNSTYRELSEFÖRVALTNING **Sysselsättningsgrad:** Heltid/Deltid **Vilande:** Ej vilande

Mått antal anställda	2025	2024	2023
Tillsvidareanställda totalt	192	187	175
Tv-anställda (Kv) %	74.48%	74.87%	75.43%
Tv-anställda (M) %	25.52%	25.13%	24.57%
Tv-anställda (<=34 år)	11.46%	16.04%	16.57%
Tv-anställda (35-54 år)	62.50%	60.43%	61.71%
Tv-anställda (>=55 år)	26.04%	23.53%	21.71%
Visstidsanställda totalt	10	19	11
Visstidsanställda (Kv) %	70.00%	57.89%	54.55%
Visstidsanställda (M) %	30.00%	42.11%	45.45%
Visstidsanställda (<=34 år)	20.00%	26.32%	45.45%
Visstidsanställda (35-54 år)	40.00%	57.89%	27.27%
Visstidsanställda (>=55 år)	40.00%	15.79%	27.27%
Chefer totalt	23	21	16
Chefer (Kv) %	65.22%	66.67%	68.75%
Chefer (M) %	34.78%	33.33%	31.25%

Antalet tillsvidareanställda uppgår 2025 till 192 personer, vilket är en ökning jämfört med föregående år (187). Antalet visstidsanställda har samtidigt minskat till 10 personer (19 personer år 2024).

Åldersfördelningen visar en minskande andel yngre tillsvidareanställda (>34 år) och en ökande andel medarbetare i åldersgruppen 55 år och äldre, som 2025 uppgår till cirka 26 procent av personalstyrkan. Utvecklingen innebär både tillgång till omfattande erfarenhet och ett behov av fortsatt fokus på kompetensöverföring, senior arbetsmiljö och långsiktig kompetensförsörjning.

Under 2025 har antalet chefer blivit något fler jmf med 2024. Ökningen har bestått av ny enhet på Näringslivskontoret. Drygt hälften av cheferna (54,5%) har 0–9 tillsvidareanställda medan 45,5% har 10–20. Spannet varierar mellan 2 och 16 tillsvidareanställda, vilket visar både mindre och större arbetsgrupper inom organisationen.

Pensionsprognos

Pensionen är svår att förutspå då uttaget av pension varierar mellan individer. Nedan använder vi riktålder 66 år för pensionsprognosen.

Pensionsprognosen (pensionsålder 66 år) visar totalt 47 förväntade pensionsavgångar fram till 2036. Prognosen visar avgångar med 1-3 personer/år fram till 2030 men ökar år 2031-2036. Prognosen visar en topp år 2034 med 10 avgångar. Då förvaltningen innehar många specialistroller där erfarenhet och verksamhetskunskap byggs över tid så kan en pensionväg leda till kunskapsförlust om inte kompetensväxling sker i god tid.

Personalomsättning

Under 2025 minskade den externa personalomsättningen vid Kommunstyrelseförvaltningen jämfört med föregående år och uppgick till cirka 10 procent, samtidigt som personalstyrkan ökade något. Exit-enkäten visar dock att merparten av avgångarna sker till andra arbetsgivare, vilket innebär ett tapp av kompetens. De vanligaste skälen till att medarbetare slutar är mer attraktiva jobberbjudanden, högre lön samt privata skäl, men även någon med bristande förtroende för ledning och behov av tydligare kommunikation lyfts. Sammantaget indikerar resultaten att personalomsättningen är hanterbar, men att det finns organisatoriska förbättringsområden som är viktiga för att stärka långsiktig kompetensförsörjning.

5 Ekonomisk redovisning

5.1 Driftsredovisning

Driftsredovisning, mkr	Utfall 2025	Budget 2025	Avvikelse 2025	Utfall 2024
Nettoresultat	-289,1	-291,0	1,9	-284,8

Kontor	Utfall 2025	Budget 2025	Avvikelse 2025	Utfall 2024
1011 KC Säkerhet & beredskap	-8,0	-8,5	0,5	-7,9
1020 Sektorchef Ledning & stöd	-10,4	-9,5	-0,9	-11,3
1030 KC Samhällsomställning	-12,2	-11,7	-0,5	-13,7
1060 KC Mark & exploatering	1,1	-4,7	3,6	-2,9
1070 KC Detaljplan	-25,0	-20,9	-4,1	-18,5
1101 FC Kommunstyrelsens förvaltnin	-19,4	-21,0	1,6	-20,4
1110 KC Ekonomi	-34,3	-34,3	0,0	-29,5
1120 KC Näringsliv & omvärld	-36,3	-39,8	3,5	-38,9
1201 Kommunstyrelsens ordförande	-6,1	-7,1	1,0	-11,2
1202 Kommunfullmäktiges ordförande	-17,0	-17,3	0,3	-15,1
1203 Kommundirektör	-8,7	-8,6	-0,1	-8,7
1210 SC Samhällsbyggnad & demokrati	-7,1	-6,7	-0,4	-9,4
1211 KC Kansli	-11,8	-12,3	0,5	-11,7
1310 KC HR	-43,7	-40,8	-2,9	-42,4
1410 KC Inköp & upphandling	-12,8	-10,4	-2,4	-10,0
1510 KC IT & digitalisering	-4,7	-3,7	-1,0	-1,4
1515 KC Innovation & utveckling	-12,2	-13,0	0,8	-15,3
1610 KC Kommunikation	-18,3	-20,6	2,4	-16,5
	-289,1	-291,0	1,9	-284,8

År: 2025 Period: December Ansvar: 10 - KS/ KOMMUNSTYRELSEFÖRVALTNING Motpart: Alla Enhet: Mkr, vänt tecken Konto anpassat ÅR: Årets resultat

Driftsredovisning, mkr	Utfall 2025	Budget 2025	Avvikelse 2025	Utfall 2024
KS/ KOMMUNSTYRELSE-FÖRVALTNING	-284	-287	3	-283
Total Summa	-284	-287	3	-283

5.1.1 Kommentar till driftsredovisningen

Kommentar utfall

Kommunstyrelseförvaltningen gör ett överskott på 1,9 mkr jämfört med budget.

På sektornivå är det positiva och negativa avvikelser inom båda sektorerna. Den största avvikelsen finns inom sektor Samhällsbyggnad och demokrati, där kontor Detaljplan gör ett underskott på 4,1 mkr. Underskottet beror på lägre intäkter än budgeterat, samt högre konsultkostnader kopplade till detaljplaner där utredningsbehoven varit större än förväntat.

Andra negativa avvikelser finns inom kontor Inköp & Upphandling som gör ett underskott på 2,4 mkr där underskottet beror på konsultkostnader för upphandlingar. Kontor HR gör ett underskott på 2,9 mkr som avser friskvårdsbidraget samt 25-års jubilarer.

Kontor som gör positiva avvikelser är Mark & Exploatering med ett överskott på 3,6 mkr som beror på högre intäkter än budgeterat samt vissa budgeterade konsultkostnader tagits via investeringsredovisningen. Kontor Näringsliv gör ett överskott på 3,4 mkr som beror på vakanta tjänster samt medfinansiering för haparandabanan som budgeterats under kontoret men kostnaden tas av kollektivtrafiken. Kontor Kommunikation gör ett överskott på 2,4 mkr som till stor del beror på vakanta tjänster som inte blivit tillsatta under året.

5.2 Investeringsredovisning

Investeringsredovisning, mkr	Utfall 2025	Budget 2025	Avvikelse 2025	Utfall 2024
KS/kommunstyrelseförvaltningen exkl exploatering	-0,7	-13,7	13,0	-15,3
KS/kommunstyrelseförvaltningen exploatering	-12,9	-117,8	104,9	220,4
KS/kommunstyrelseförvaltningen VA-exploatering		-26,0	26,0	
	-13,6	-157,5	143,9	205,1*

*Från 2025 tillämpas bruttoinvesteringsredovisning enligt beslut KF 2024-12-16 §202

År: 2025 Period: December Ansvar: 10 - KS/ KOMMUNSTYRELSEFÖRVALTNING Projekt: Alla Verksamhet: Verksamhetsstruktur Enhet: Mkr, vänt tecken, en decimal

Investeringsredovisning, mkr	Utfall 2025	Budget 2025	Avvikelse 2025	Utfall 2024
KS/ KOMMUNSTYRELSEFÖRVALTNING	-13.6	-151.0	137.3	205.1
	-13.6	-151.0	137.3	205.1

5.2.1 Kommentar till investeringsredovisningen

Utfallet 2025 uppgår till 13,6 mkr. Det stora överskottet mot budget beror främst på att det finns en reserv (60mkr) för igångsättning av oförutsedda projekt, som inte behövt nyttjas under året.

Genomförda investeringar inom kommunstyrelseförvaltningen exklusive exploatering uppgår till 0,7 mkr och avser inventarier och strategiska markförvärv.

Igångsättningsbeslut för ny Luleå-skyllt, Luleåförslaget samt säkerhetsanpassning vån 7 är tagna under 2025 och budget om 3,8 miljoner kronor har flyttats.

Budget för exploatering finns hos Kommunstyrelseförvaltningen som efter igångsättningsbeslut överför medel till Infrastruktur- och servicenämnden, under 2025 har 122,7 miljoner kronor överförts avseende Kronandalen, Rutvik Södra, Hertsöheden, Hertsöfältet och Kronanvägen.

Avvikelse inom Exploatering förklaras av att det finns en reserv (60 mkr) för igångsättning av oförutsedda projekt som inte nyttjats 2025. Dessutom har tidplanerna för vissa projekt förändrats, bland annat Trekanten, Rutvik Östra och Björkskatan Vårvägen. För VA-exploatering har kommunstyrelseförvaltningen inga utgifter utan endast budget tills igångsättningsbeslut. Där beror avvikelsen på ändrade tidplaner i projekten, bland annat Storporsön, Riga och Kronandalen.

Förslag till beslut gällande bolagsordning för Luleå Science Park AB

Ärendenr 2025/1862-1.4.1.1

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna ny bolagsordning för Luleå Science Park AB.

Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige har 2026-01-26 § 6 beslutat att godkänna bolagsordning för Luleå Science Park AB. Kommunfullmäktige har även 2026-01-26 § 7 beslutat att utse styrelse inklusive ordförande bestående av fem ledamöter, revisor och revisorsersättare.

I den av kommunfullmäktige godkända bolagsordningen anges det att styrelsen ska bestå av fem ledamöter och att minst en ska utses utan hänsyn till partitillhörighet. Eftersom fem ledamöter med partitillhörighet valdes av kommunfullmäktige behöver bolagsordningen justeras till sex ledamöter för att göra plats för en extern ledamot utan partitillhörighet.

Därutöver behöver antalet aktier och aktiekapital justeras för att vara korrekt mot de antalet aktier och kapital som idag finns i det avvecklade bolaget, Nordiskt Flygteknikcentrum AB, som kommer att användas för Luleå Science Park AB.

Dialog

Luleå kommun och Luleå kommunföretag AB har fört dialog inom kommun-koncernen.

Beslutsunderlag

- Förslag - Bolagsordning – Luleå Science Park AB
- Protokoll Luleå kommunföretag AB:s styrelsemöte 2026-02-04, KLF Hid: 2026.1708

Rickard Lundmark
Direktör Kommunägda bolag

Beslutet skickas till

Luleå kommunföretag AB

Bolagsordning

LULEÅ SCIENCE PARK AB

Dokumentnamn	Kategori	Publicerad	
Bolagsordning	Normerande styrdokument	Lulea.se	
Ärendenummer	Beslutad av	Beslutsdatum, §	Giltighetstid
2025/1862-1.4.1.1	Kommunfullmäktige	2026-01-26, §6	Tills vidare
Dokumentägare		Dokumentet gäller för	
Vd Luleå Kommunföretag AB		Luleå Science Park AB	

Bolagsordning för Luleå Science Park AB

Organisationsnummer xxxxxx-xxxx

§ 1. Företagsnamn

Aktiebolagets företagsnamn är Luleå Science Park AB.

§ 2. Säte

Styrelsen ska ha sitt säte i Norrbotten, Luleå kommun.

§ 3. Verksamhet

Bolaget har till föremål för sin verksamhet att främja utvecklingen av Science Park i Luleå med det vidare syftet att stärka näringsliv och sysselsättning med fokus kunskapsintensiva bolag och organisationer i Luleå kommun.

§ 4. Kommunal ändamålet med bolagets verksamhet

Bolagets primära syfte är inte att bereda vinst åt aktieägarna. Luleå Science Park AB syftar till att, i samverkan med näringsliv, universitet och andra aktörer verka för en hållbar tillväxt i Luleå.

Ändamålet med bolagets verksamhet är att med iakttagande av kommunala likställighets och självkostnadsprincip främja ekonomisk utveckling i kommunen genom att marknadsföra Luleå Science Park, stärka och utveckla nätverk mellan Luleå Tekniska Universitet och näringslivet samt stimulera utvecklingen av kunskapsintensiva företag och därigenom bidra till att företag och nya invånare attraheras till kommunen.

Bolaget ska följa de kommunalrättsliga principerna i 2 kap. kommunallagen, innebärande att verksamheten ska vara förenlig med den kommunala kompetensen och lokaliseringsprincipen, såvida inte lag eller rättspraxis för viss verksamhet eller åtgärd medger undantag.

Likvideras bolaget ska dess behållna tillgångar tillfalla aktieinnehavarna i förhållande till sitt aktieinnehav.

§ 5. Kommunfullmäktiges rätt att ta ställning

Bolaget skall bereda kommunfullmäktige i Luleå kommun möjlighet att ta ställning innan sådana beslut i verksamheten som är av principiell betydelse eller annars av större vikt fattas.

Beslut som alltid ska underställas fullmäktiges beslut är bland annat

- borgensbeslut
- förvärv, försäljning, bildande eller avveckling av bolag
- förvärv av aktier i annat företag
- större/strategiska försäljningar eller köp av fastigheter om inte annat anges i bolagets ägardirektiv
- större investeringar enligt den beslutstrappa som beskrivs i bolagens ägardirektiv eller annars är av strategisk betydelse för kommunen
- förändringar i det fastställda kommunala ändamålet för bolagets verksamhet

- ägardirektiv för såväl helägda som delägda bolag där kommunen har ett bestämmande eller väsentligt inflytande av varaktig karaktär. Det gäller både Luleå Kommunföretag AB, dess dotterbolag och bolag inom underliggande koncerner.
- kapitaltillskott (förlusttäckning, driftsbidrag) mellan kommun och bolag med undantag för det som följer av kommunens finanspolicy
- aktieägaravtal för delägda bolag.

§ 6. Aktiekapital

Aktiekapitalet ska vara lägst 50 000 kronor och högst 200 000 kronor.

§ 7. Antal aktier

Antalet aktier ska vara lägst 500 och högst 2000.

§ 8. Styrelse

Styrelsen ska bestå av ~~sex fem~~ (5) ledamöter. Minst en (1) ska utses utan hänsyn till partitillhörighet. Inga suppleanter utses.

Styrelsen utses av kommunfullmäktige i Luleå kommun för tiden från den årsstämma som följer närmast efter det val till kommunfullmäktige förrättats intill slutet av den årsstämma som följer efter nästa val till kommunfullmäktige. Utsedd styrelse ska anmälas på bolagsstämma.

Moderbolagets styrelse nominerar till kommunfullmäktige de ledamöter som avser tillsättning utan partitillhörighet.

Kommunfullmäktige utser ordförande.

§ 9. Revisorer

För granskning av bolagets årsredovisning jämte räkenskaper samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning utses av bolagsstämman ett auktoriserat revisionsbolag samt en auktoriserad revisor.

§ 10. Lekmannarevisor

Lekmannarevisor och en suppleant utses av Luleå kommunfullmäktige. Valet sker för tiden från den bolagsstämma som inträffar närmast efter det att val till kommunfullmäktige ägt rum till och med den bolagsstämma som inträffar närmast efter följande val till kommunfullmäktige.

§ 11. Kallelse

Kallelse till bolagsstämma ska ske genom e-post med svarskvitto till aktieägarna tidigast fyra veckor och senast två veckor före stämman.

§ 12 Utomståendes närvarorätt vid bolagsstämman

Bolagsstämman kan vara öppen för allmänheten.

§ 13. Ärenden på årsstämma

På årsstämman skall följande ärenden förekomma till behandling:

- 1) Stämmans öppnande
- 2) Val av ordförande vid stämman
- 3) Upprättande och godkännande av röstlängd

- 4) Val av en eller två justerare
- 5) Godkännande av dagordning
- 6) Prövning av om stämman blivit behörigen sammankallad
- 7) Framläggande av årsredovisningen, revisionsberättelsen och lekmannarevisorns granskningsrapport
- 8) Beslut om
 - a) fastställelse av resultat- och balansräkningen
 - b) dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust enligt den fastställd balansräkningen
 - c) ansvarsfrihet för styrelseledamöterna och verkställande direktören
- 9) Fastställelse av arvode åt styrelsen, revisorn och lekmannarevisorn
- 10) Val av revisor
- 11) Annat ärende som ankommer på bolagsstämman enligt aktiebolagslagen eller Bolagsordningen

§ 14. Räkenskapsår

Aktiebolagets räkenskapsår ska vara kalenderår

§ 15. Firmateckning

Styrelsen får ej bemyndiga annan än styrelseledamot eller VD att teckna bolagets firma. Sådant bemyndigande får endast avse två personer i förening.

§ 16 Hembud

Har aktie övergått till person som icke förut är aktieägare i bolaget, skall aktien genast hembjudas aktieägarna till inlösen genom skriftlig anmälan hos bolagets styrelse. Åtkomsten av aktien skall därvid styrkas samt, där aktien övergått genom köp, uppgift lämnas om den betingade köpeskillingen. Hembudet ska ej kunna utnyttjas för ett mindre antal aktier än erbjudandet omfattar.

När anmälan gjorts om akties övergång, skall styrelsen genast skriftligen meddela detta till varje lösningsberättigad, vars postadress är införd i aktieboken eller eljest känd för bolaget, med anmodan till den, som önskar begagna sig av lösningsrätten, att skriftligen framställa lösningsanspråk hos bolaget inom två månader, räknat från anmälan hos styrelsen om akties övergång.

Anmäler sig flera lösningsberättigade, skall företrädesrätten dem emellan bestämmas genom lottning, verkställd av notarius publicus, dock att, om samtidigt flera aktier hembjudits, aktierna först, så långt kan ske, skall jämnt fördelas bland dem, som framställt lösningsanspråk. Under tiden hembudsförfarande pågår äger innehavaren före överlåtelsen rätt att rösta för aktien.

När äganderätten övergått genom köp skall köpeskillingen utgöra lösenbelopp. Om parterna i övriga fall inte komma överens angående lösenbeloppet för hembjudna aktier, skall det bestämmas i den ordning lagen (1999:116) om skiljeförfarande stadgar. Även annan tvist än om lösenbeloppet prövas i den ordning lagen (199:116) om skiljeförfarande stadgar.

Kommer förvärvaren och den som har begärt att få lösa in aktierna inte överens i frågan om inlösen, får den som har begärt inlösen väcka talan inom två månader från det att lösningsanspråket framställdes hos bolaget.

Om inte inom stadgad tid någon lösningsberättigad framställer lösningsanspråk eller lösen inte erlagges inom föreskriven tid, äger den som gjort hembudet, att bli registrerad för aktien.

§ 17 Inspektionsrätt

Kommunstyrelsen i Luleå äger rätt att ta del av bolagets handlingar och räkenskaper samt i övrigt inspektera bolaget och dess verksamhet. Detta gäller dock endast i den mån hinder ej möter på grund av författningsreglerad sekretess.

§ 18 Ändring av bolagsordning

Ändringar till denna bolagsordning ska godkännas av kommunfullmäktige i Luleå kommun. Av bolagsstämma antagen bolagsordning ska efter registrering på Bolagsverket delges kommunens kansli för diarieföring.

Protokoll styrelsen per capsulam för Luleå Kommunföretag AB
Nr: 2:2026

Tid 2026-02-04

Plats Per capsulam

Sammankallande Carina Sammeli, Ordförande

1. Tjänstgörande ledamöter:
 Fredrik Hansson (S), vice ordförande
 Bodil Wennerbrandt Sevastik (S)
 Mathias Karvonen (V)
 Arne Nykänen (C)
 Anders Hermanson (M)
 Samuel Ek (KD)

Övriga ersättare:
 Daniel Smirat (S)
 Evelina Rydeker (MP)
 Jens Lundqvist (S)
 Thomas Söderström (L)
 Sana Suljanovic (M)

Per capsulam styrelsemöte innebär att alla tjänstgörande ledamöter och ordförande skriver under protokollet

3. Beslut Antagna bolagsordningen för Luleå Science Park AB i *Bilaga*
 Ny kommunfullmäktige 2026-01-26 behöver justeras för att *1*
 Bolagsordning korrekt beskriva antalet aktier och aktiekapital och antalet styrelseledamöter.

Styrelsen för Luleå Kommunföretag AB beslutar att besluta att rekommendera att kommunfullmäktige fastställer bolagsordningen för Luleå Science Park AB.

4. Beslut Nominering av extern styrelseledamot för dotterbolaget, Luleå Science Park AB.
 Nominering styrelseledamot

Styrelsen för Luleå Kommunföretag AB beslutar att till styrelsen för Luleå Science Park AB nominera Peter Larsson som extern ledamot, utan hänsyn till partitillhörighet enligt bolagsordning för beslut i kommunfullmäktige.

Vid protokollet

*Rickard
Lundmark*
Justeras

Carina Sammeli

Mathias Karvonen

Fredrik Hansson

Anders Hermanson

*Bodil
Wennerbrandt
Sevastik*

Samuel Ek

Arne Nykänen

Förslag till beslut gällande verksamhetsbidrag till Luleå Science Park 2026

Ärendenr 2026/315-3.5.1.1

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att 750 000 kronor i verksamhetsbidrag för 2026 till Luleå Science Park AB. Medel tas från KS utvecklingsmedel.

Sammanfattning av ärendet

Luleå Science Park är en strategisk satsning för att stärka Luleås och regionens innovationskraft, konkurrenskraft och attraktionskraft. Syftet är att skapa en neutral, samverkande och affärsmässig plattform för innovation, tillväxt och kompetensförsörjning tillsammans med kommunen, näringslivet, Luleå tekniska universitet, regionen och civilsamhället.

Luleå Science Park bedöms viktig för Luleå kommun genom att den:

- Skapar en neutral arena för samverkan och innovation.
- Accelererar framtidens kompetensförsörjning och arbetsmarknad.
- Attraherar investeringar och arbetstillfällen.
- Profilerar Luleå som en framtidsinriktad kommun.
- Stärker kommunens utvecklings- och innovationsförmåga.
- Kan etablera och driva en accelerator för scale-ups, vilket idag saknas.

Vid kommunfullmäktige 26 januari 2026 togs beslutet att starta upp Luleå Science Park som nytt aktieföretag inom Luleå kommunföretagskoncernen. Luleå Science Park har som del av Luleå Business Region sedan 1 september 2024 varit en del av näringslivskontoret i kommunstyrelseförvaltningen och har där haft en finansiering inom ett internt projektupplägg - med extern medfinansiering.

I kommunens budgetprocess inför år 2026-2028 var en av förutsättningarna att Luleå Science Park skulle övergå från förvaltningsform till att drivas i bolagsform från halvårsskiftet 2026. Utifrån det antagandet fick kommunstyrelseförvaltningen budget motsvarande första halvåret 2026.

I arbetet med att formera bolaget har det dock blivit tydligt att en kommunal finansiering av bolaget kommer behövas även för andra halvåret 2026. Som del av att säkra en stabil grundfinansiering under uppstarten av bolaget och de resultat som Luleå kommun enligt ägardirektivet vill uppnå, föreslås därför ett verksamhetsbidrag från Luleå kommun för andra halvan av 2026,

motsvarande den tid som Luleå Science Park kommer verka som aktiebolag under återstoden av året.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag är att den summan, det vill säga 750 tkr, tas från KS utvecklingsmedel som en lösning för att finansiera det nya bolagets första tid. Eftersom verksamheten övergår till bolagsform redan 1 maj, det vill säga tidigare än planerat, bör eventuellt resterande medel från kommunstyrelseförvaltningens ram för första halvåret 2026 också överföras till bolaget genom ordinarie ombudgeteringsärende.

För att hantera budgetarbetet under 2026, innan bolaget formellt inlett sin verksamhet, föreslås att kommunstyrelseförvaltningen tar fram förslag på grundfinansiering. För 2027 är utgångspunkten den projektbudget Luleå Science Park hade 2025, 1,5 miljoner kr/år.

Under de närmaste åren kommer det nya bolaget Luleå Science Park AB utveckla sin verksamhet samt sina förutsättningar för finansiering från andra parter, utifrån exempelvis extern finansiering, nya delägare eller andra möjliga finansieringsformer.

En startfinansiering kommer även att komma från att bolaget tar över det befintliga aktiebolaget, Nordiskt Flygteknikcentrum AB (NFTC) som sedan 1 januari 2026 inte har någon verksamhet efter flytt av verksamhet till förvaltning, vilket innebär att Luleå Kommunföretag AB som ägare har möjlighet att använda nuvarande likvida medel om ca 900 tkr som finns kvar i NFTC till Luleå Science Park AB.

Dialog

Dialog har förts inom kommunstyrelseförvaltningen och med Luleå Kommunföretag AB.

Rickard Lundmark
Direktör Kommunägda bolag

Beslutet skickas till

Luleå kommunföretag AB
Luleå Science Park AB
Kommunstyrelseförvaltningen, ekonomikontoret

Förslag till beslut avseende ägardirektiv Luleå kommunföretag AB 2026

Ärendenr 2025/1166-1.3.1.4

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att fastställa ägardirektiv 2026 för Luleå kommunföretag AB.

Sammanfattning av ärendet

Luleå kommun har valt att organisera en del av sin verksamhet i kommunala bolag. Kommunfullmäktige styr bolagens genom bolagsordningar och ägardirektiv.

Ägardirektivet kompletterar bolagsordningens beskrivning av det kommunala ändamålet för verksamheten och innehåller en konkretisering av verksamhetsmålen. Ärendet om ägardirektiv lyfts upp när ägaren vill ändra inriktning, ekonomiska mål, generella eller särskilda direktiv för bolagen, vanligtvis en gång om året.

Ägardirektivet 2026 har förtydligat områdena säkerhetsskydd, krisberedskap/höjd beredskap och allmänt säkerhetsarbete. Säkerhetsskydd är ett särskilt reglerat område och ska bedrivas enligt säkerhetsskyddslagen (2018:585), säkerhetsskyddsförordningen och tillämpliga föreskrifter.

För att säkerställa rättssäkerhet och efterlevnad behöver säkerhetsskyddstexten därför renodlas och tydliggöras:

- Bolagens ansvar som verksamhetsutövare (säkerhetsskyddsanalys, organisation, SUA m.m.).
- Beslut om placering i säkerhetsklass 2 och 3 fattas av säkerhetsskyddsorganisationen i kommunen i de fall kommunen har rättsligt bestämmande inflytande över bolaget.

Syftet med ändringen är att få en kort och tydlig kravställning som följer gällande regelverk och minskar risken för otydlighet i ansvarsfördelning, arbete och incidenthantering.

Nya ekonomiska mål baserat på dotterbolagens reviderade ekonomiska mål, och prognosen för dotterbolagens investeringar föreslås för perioden 2026–2028 som innebär:

- lägre avkastning på kapital (4 procent för perioden) samt
- lägre soliditet (29 procent under perioden).

Direktiv om styrning och uppföljning har uppdaterats så att det motsvarar den nya policy för styrning.

Dialog

Dialog har skett inom kommunstyrelseförvaltningen samt med Luleå kommunföretag AB.

Beslutsunderlag

- Förslag - Ägardirektiv 2026 Luleå kommunföretag AB
- Ägardirektiv 2026 Luleå Kommunföretag AB med läshänvisningar

Nina Gotthold
Verksamhetscontroller

Beslutet skickas till

Luleå kommunföretag AB
Ägarombud för Luleå kommunföretag AB

Ägardirektiv

FÖR LULEÅ KOMMUNFÖRETAG AB

Beslutad av	Kommunfullmäktige
Fastställd den	XXXX-XX-XX
Diarium och ärendenummer	KLF xxx
Giltig till	XXXX-XX-XX
Dokumentägare	Kommundirektör
Dokumentet gäller för	Luleå kommunföretag AB
Ersätter tidigare beslutat styrdokument, diarium och ärendenummer	KLF 2024/1527

Allmänt

Luleå kommunföretag AB ägs till 100 % av Luleå Kommun. Bolaget är en del av kommunens verksamhet och ska i sin verksamhet beakta detta. Bolagets verksamhet styrs utöver av lag och av bolagsordning av direktiv utfärdade av kommunfullmäktige eller kommunstyrelsen, fastställda av bolagsstämma.

Bolaget ska följa de relevanta styrande dokument för kommunkoncernen som kommunfullmäktige eller kommunstyrelse beslutar även om särskilda ägardirektiv inte anmäls vid bolagsstämma.

Verksamheten ska verka för en långsiktig ekonomisk, ekologisk och social hållbarhet och ska inom ramen för sin verksamhet beakta och stödja uppfyllandet av vision Luleå 2040 som omhändertar Agenda 2030.

Bolaget har även att för kommunkoncernens räkning omhänderta kommunfullmäktiges prioriterade områden som anges i mål- och budget med plan.

Bolaget ska bidra till en ökad samverkan inom kommunkoncernen som ska präglas av affärsmässig samhällsnytta så att både kompetens och utrustning kan tas tillvara och nyttjas mer resurseffektivt för största möjliga nytta.

Kommunens motiv till att äga bolaget och verksamhetens inriktning

Enligt bolagsordningen har bolaget till föremål för sin verksamhet att vara moderbolag för merparten av Luleå kommuns aktiebolag. Bolagets syfte är att optimera resultatnivån inom koncernen och tydliggöra kommunens ägarroll i den egna företagsverksamheten samt samordna verksamheten inom koncernen Luleå Kommunföretag, biträda företagen med utvecklings och ledningstjänster och biträda med finansieringsfrågor.

Bolaget ska bidra till samordnad och kommunkoncernövergripande samhällsnytta i riktning till vision Luleå 2040, stödja hållbara affärsmodeller i samtliga dotterbolag samt optimera effekten av bolagskoncernens ekonomiska resultat, optimera resultatnivån inom koncernen och tydliggöra kommunens ägarroll i den egna företagsverksamheten. Motivet för detta är dels möjligheten att nyttja skattelagstiftningens regler om koncernbidrag, dels att skapa goda förutsättningar för samordning av kommunala koncern- och bolagsfrågor.

Luleå Kommunföretag AB ska svara för operativ och strategisk ägarstyrning i enlighet med kommunens mål och riktlinjer samt medverka till att verksamheten mellan kommunens bolag organiseras med tydligt kundfokus och i en ändamålsenlig struktur. Bolaget ansvarar för löpande översyn och omprövning av ägandet av dotterbolagen och dess verksamhetsområden.

Bolaget ska även svara för beredning och samordning av ärenden som kräver ägarens godkännande, exempelvis ägardirektiv. Förslag till ägardirektiv för dotterbolagen ska utarbetas av moderbolaget med stöd av kommundirektören.

Bolaget ska genomföra ägardialoger med dotterbolagens ledningar om mål och resultat samt strategiska utvecklingsfrågor för bolagen. Syftet är att bland annat uppnå samordning och optimalt resursutnyttjande i de kommunägda bolagen, samt säkerställa att de kommunägda bolagen verkar för koncernnytta och att helhetssyn genomsyrar kommunkoncernen.

Bolaget ska vidare medverka till att säkerställa kostnadseffektiva finansieringslösningar i bolagskoncernen och genomföra skattemässiga dispositioner mellan bolagen för att göra det möjligt med resultatutjämning och skatteutjämning inom koncernen Luleå Kommunföretag.

Bolaget ska ha en ekonomisk ställning som medger att utdelning kan lämnas till ägaren.

Bolaget ska i koncernen eftersträva öppenhet och verka för att koncernens bolag, inom sina respektive verksamhetsområden, bidrar i marknadsföringen av varumärket Luleå.

Kommunens direktivrätt

Bolagets styrelse och verkställande direktör har att följa utfärdade direktiv, såvida dessa inte strider mot bolagsordningen, mot tvingande bestämmelser i lag eller annan författning, exempelvis aktiebolagslagen och offentlighets- och sekretesslagen, eller strider mot bolagets intresse.

Detta ägardirektiv är ett komplement till bolagsordningen.

Kommunens ledningsfunktion

Utgångspunkten i kommunallagen är att kommunfullmäktige är det organ i kommunen som utövar ägarfunktionen över de kommunala bolagen. Det är kommunfullmäktige som beslutar om ägardirektiv som sedan fastställs av bolagsstämman och därmed blir bindande stämmodirektiv.

Kommunfullmäktige har fastställt en policy för ägarstyrning som bland annat reglerar relationen mellan LKF som ägare och de helägda bolagens styrelser.

Bolaget står enligt 6 kap. 1 § kommunallagen under uppsikt av kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsen utövar kommunens lednings- och samordningsfunktion över bolagen i enlighet med vad som anges i kommunstyrelsens reglemente. Kommunstyrelsen har rätt att ta del av bolagets handlingar och räkenskaper samt i övrigt inspektera bolaget och dess verksamhet. Bolaget ska lämna kommunstyrelsen den information om verksamheten som den begär. Den närmare omfattningen av informationen fastställs i samråd med bolagets styrelse.

Bolaget erinras om att kommunstyrelsen enligt 6 kap. 1 a § kommunallagen har att fatta årliga beslut huruvida verksamheten varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Fullmäktiges ställningstagande

Bolaget ansvarar för att kommunfullmäktige får ta ställning innan sådana beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas. Av bolagsordningen framgår att vissa beslut i bolaget fattas av bolagsstämman. En fråga som faller utanför uppräkningsen i bolagsordningen kan trots detta vara en sådan fråga som kräver ställningstagande enligt denna punkt. Uppstår tveksamhet huruvida ställningstagande krävs, ska bolaget samråda med kommunstyrelsen i ägarkommunen.

Ägardirektiv ska fastställas minst en gång per mandatperiod, annars årligen.

Information och ägardialog

Information

Kommunstyrelsen ska, på begäran, utan oskäligt dröjsmål få ta del av:

- protokoll från styrelsemöten
- protokoll från bolagsstämma
- årsredovisning med revisionsberättelse och granskningsrapport

Bolagen ska i övrigt lämna de uppgifter och handlingar som kommunstyrelsen begär.

Ägardialog

Utöver bolagsstämman ska bolaget under året föra en dialog med ägaren. Bolagets styrelse, VD och andra nyckelpersoner i bolaget ska delta vid möte med företrädare för kommunen minst en gång per år. Bolaget ska därutöver initiera möten med ägaren om omständigheterna så påkallar.

Ekonomiska mål

Verksamheten ska bedrivas utifrån ekonomiska grundkrav som mäter koncernens lönsamhet och finansiella styrka. För precisering av de ekonomiska grundkraven fastställs följande ägarkrav för perioden 2026–2028:

- Avkastning på eget kapital: i genomsnitt 4 procent för perioden med långsiktig ambition att uppnå 6 procent.
- Soliditet: I genomsnitt perioden 29% med långsiktig ambition att komma tillbaka till >40%

Definitioner:

Avkastning eget kapital = Resultat efter finansiella poster/ Eget kapital + 78,6 % av obeskattade reserver

Soliditet = Eget kapital + 78,6 % av obeskattade reserver/ Totalt kapital

Budget

Bolagets resultatbudget/resultatprognos inklusive rullande investeringsplan för var tid gällande anvisningar/rutin samt i förekommande fall prognos för balansräkning, som fastställts av bolagets styrelse inför nytt räkenskapsår ska inrapporteras till moderbolaget i enlighet med kommunstyrelsens tidplan.

Redovisning och rapportering

Delårs- och årsuppföljning

Utöver den redovisning som lagstiftningen kräver ska ägaren fortlöpande hållas informerad av bolaget om dess verksamhet. Bolagets ska till kommunstyrelsen redovisa bolagets ställning och resultat per tertiäl. Bolaget ska därvid uppmärksamma ägarkommunen på viktigare omständigheter och förändringar som kan inverka på bolagets verksamhet. Rapporterna ska innefatta redovisning av utvecklingen inom de prioriterade områdena som upptagits i mål och budget med plan samt det som i detta dokument redogörs för under punkten Särskilt ägardirektiv.

Bolagets ska lämna rapporter i enlighet med den tidplan som fastställs av kommunstyrelsen.

Utvärdering av styrelsearbetet

Styrelsen ska årligen utvärdera sitt eget och verkställande direktörens arbete under året. Ordförande ska till kommunstyrelsens ordförande delge slutsatser, samt eventuella åtgärder som med anledning av utvärderingen bör vidtas eller har vidtagits.

Bolagsstyrningsrapport

Styrelsen ska årligen i rapporten redogöra för sitt eget och verkställande direktörens arbete under året samt redogöra för hur verksamheten bedrivits och utvecklats mot bakgrund av kommunens motiv till att äga bolaget, verksamhetens inriktning samt de kommunalrättsliga principerna i kommunallagen kapitel 2. Rapporten ska redogöra för eventuella beslut som under året lämnats till fullmäktige för ställningstagande. Uttalandet ska vara utformat att det kan läggas till grund för kommunstyrelsens uppsikt och beslut enligt 6 kap. 1 och 1 a § kommunallagen samt till lekmanarevisorns granskning.

Kontroll och granskning

Internkontroll

Bolagets styrelse ansvarar för bolagets internkontroll vars övergripande syfte är att skydda ägarnas investering och bolagets tillgångar.

Styrelsen ska tillse att bolaget har god intern kontroll och fortlöpande hålla sig informerad om och utvärdera hur bolagets system för intern kontroll fungerar.

Arbete med internkontrollplan och riskbedömning ska ske i enlighet med av kommunstyrelsen beslutade riktlinjer för intern kontroll.

Lekmannarevisionens granskning

Bolagets lekmannarevisorer ska årligen i sin granskningsrapport yttra sig om huruvida bolaget bedrivits på ett ändamålsenligt sätt utifrån det syfte som angivits i bolagsordningen och i detta ägardirektiv, samt de kommunala befogenheter som utgör ram för verksamheten.

Samråd med ägare samt rekrytering av VD

Bolaget ska samråda med kommunstyrelsen i frågor som är av särskild vikt för verksamheten.

Inför tillsättande eller entledigande av VD ska samråd ske med kommunstyrelsens ordförande.

Säkerhetsskydd/Beredskap

Bolaget ska, i den utsträckning bolaget bedriver eller kan komma att bedriva säkerhetskänslig verksamhet eller hantera säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter, bedriva säkerhetsskydd i enlighet med säkerhetsskyddslagen (2018:585) och tillämpliga föreskrifter.

Bolaget ska:

- genomföra och vid behov uppdatera säkerhetsskyddsanalys samt vidta nödvändiga säkerhetsskyddsåtgärder inom ramarna för tvåårscyklar.
- säkerställa att säkerhetsskyddet är integrerat i bolagets ledning och styrning samt att det finns en ändamålsenlig organisation och ansvarsfördelning.
- utse säkerhetsskyddschef om bolaget bedriver säkerhetskänslig verksamhet. Säkerhetsskyddschefen ska vara direkt underställd VD/verkställande ledning.
- genomföra lämpliga moment enligt säkerhetsskyddslagen innan bolaget ingår avtal eller genomför upphandling/samverkan som exponerar säkerhetskänslig verksamhet eller säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter.
- ta fram och delge kommunen underlag för beslut om placering i säkerhetsklass 2 och 3 i de fall kommunen utövar rättsligt bestämmande inflytande över bolaget.
- utan dröjsmål informera kommunens säkerhetsskyddschef om väsentliga förhållanden, brister eller incidenter som rör säkerhetsskyddet samt lämna de uppgifter som kommunen behöver för koncernsamordning och uppföljning.
- skyndsamt göra anmälan om säkerhetshotande händelser i enlighet med gällande regelverk samt informera kommunens säkerhetsskyddschef.
- Bolagen ska integrera säkerhetsskyddsarbetet i bolagets relevanta kvalitetsledningssystem om behov av säkerhetsskydd fastställts.
- Samverka med kommunen i frågor om förberedelser inför fredstida krissituationer och höjd beredskap.
- Vid fredstida krissituationer och höjd beredskap samordna sina åtgärder med kommunen.

Offentlighet

Bolaget ska eftersträva största möjliga öppenhet i arbetet. Allmänheten har rätt att ta del av handlingar hos bolaget enligt de grunder som gäller för allmänna handlingars offentlighet i 2 kap. tryckfrihetsförordningen och offentlighet- och sekretesslagen (2009:400). Bolaget ska tillämpa den för Luleå kommun vid var tid gällande taxan för utlämnande av allmänna handlingar.

Särskilt ägardirektiv

Bolaget ska planera för att kommunen och andra aktörer ska kunna upprätthålla sin samhällsviktiga verksamhet enligt nytt riktmärke minst två veckor.

För bolagskoncernen omhänderta nyttillkomna styrande dokument:

- Policy för styrning KLF 2024/1983
- Policy för god ekonomisk hushållning KLF 2024/2083.
- Policy för inköp KLF 2024/347

Ägardirektiv

FÖR LULEÅ KOMMUNFÖRETAG AB

Beslutad av	Kommunfullmäktige
Fastställd den	XXXX-XX-XX
Diarium och ärendenummer	KLF xxx
Giltig till	XXXX-XX-XX
Dokumentägare	Kommundirektör
Dokumentet gäller för	Luleå kommunföretag AB
Ersätter tidigare beslutat styrdokument, diarium och ärendenummer	KLF 2024/1527

Allmänt

Luleå kommunföretag AB ägs till 100 % av Luleå Kommun. Bolaget är en del av kommunens verksamhet och ska i sin verksamhet beakta detta. Bolagets verksamhet styrs utöver av lag och av bolagsordning av direktiv utfärdade av kommunfullmäktige eller kommunstyrelsen, fastställda av bolagsstämma.

Bolaget ska följa de relevanta policies och riktlinjer styrande dokument för kommunkoncernen som kommunfullmäktige eller kommunstyrelse beslutar även om särskilda ägardirektiv inte anmäls vid bolagsstämma. Bolaget ska särskilt beakta ägardirektiv, Luleå kommuns företagspolicy, Luleå kommuns översiktsplan samt Finanspolicy för Luleå kommun.

Verksamheten ska verka för en långsiktig ekonomisk, ekologisk och social hållbarhet och ska inom ramen för sin verksamhet beakta och stödja uppfyllandet av vision Luleå kommuns vision-2040 med nio övergripande mål som omhändertar Agenda 2030.

Bolaget har även att för kommunkoncernens räkning omhänderta kommunfullmäktiges prioriterade områden som anges i planeringsförutsättningarnas mål- och budget med plan.

Bolaget ska bidra till en ökad samverkan inom kommunkoncernen som ska präglas av affärsmässig samhällsnytta så att både kompetens och utrustning kan tas tillvara och nyttjas mer resurseffektivt för största möjliga nytta.

Kommunens motiv till att äga bolaget och verksamhetens inriktning

Enligt bolagsordningen har bolaget till föremål för sin verksamhet att vara holdingbolag moderbolag för merparten av Luleå kommuns aktiebolag. Bolagets syfte är att optimera resultatnivån inom koncernen och tydliggöra kommunens ägarroll i den egna företagsverksamheten samt samordna verksamheten inom koncernen Luleå Kommunföretag, biträda företagen med utvecklings och ledningstjänster och biträda med finansieringsfrågor.

Bolagets skärfte är att bidra till samordnad och kommunkoncernövergripande samhällsnytta i riktning till vision Luleå 2040, att stödja hållbara affärsmodeller i samtliga dotterbolag samt att optimera effekten av bolagskoncernens ekonomiska resultat, optimera resultatnivån inom koncernen och tydliggöra kommunens ägarroll i den egna företagsverksamheten. Motivet för detta är dels möjligheten att nyttja skattelagstiftningens regler om koncernbidrag, men också dels för att skapa goda förutsättningar för samordning av kommunala koncern- och bolagsfrågor.

Luleå Kommunföretag AB ska svara för operativ och strategisk ägarstyrning i enlighet med kommunens övergripande mål och riktlinjer samt medverka till att verksamheten mellan kommunens bolag organiseras med tydligt kundfokus och i en ändamålsenlig struktur. Bolaget ansvarar för löpande översyn och omprövning av ägandet av dotterbolagen och dess verksamhetsområden.

Bolaget ska även svara för beredning och samordning av ärenden som kräver ägarens godkännande, exempelvis ägardirektiv. Förslag till ägardirektiv för dotterbolagen ska utarbetas av moderbolaget med stöd av kommundirektören.

Bolaget ska genomföra ägardialoger med dotterbolagens ledningar om mål och resultat samt strategiska utvecklingsfrågor för bolagen. Syftet är att bland annat uppnå samordning och optimalt resursutnyttjande i de kommunägda bolagen, samt säkerställa att de kommunägda bolagen verkar för koncernnytta och att helhetssyn genomsyrar bolagen hela kommunkoncernen.

Bolaget ska vidare medverka till att säkerställa kostnadseffektiva finansieringslösningar i bolagskoncernen och genomföra skattemässiga dispositioner mellan bolagen för att göra det möjligt med resultatutjämning och skatteutjämning inom koncernen Luleå Kommunföretag.

Bolaget ska ha en ekonomisk ställning som medger att utdelning kan lämnas till ägaren.

Bolaget ska i koncernen eftersträva öppenhet och verka för att koncernens bolag, inom sina respektive verksamhetsområden, bidrar i marknadsföringen av varumärket Luleå.

Kommunens direktivrätt

Bolagets styrelse och verkställande direktör har att följa utfärdade direktiv, såvida dessa inte strider mot bolagsordningen, mot tvingande bestämmelser i lag eller annan författning, exempelvis aktiebolagslagen och offentlighets- och sekretesslagen, eller strider mot bolagets intresse.

Detta ägardirektiv är ett komplement till bolagsordningen.

Kommunens ledningsfunktion

Utgångspunkten i kommunallagen är att kommunfullmäktige är det organ i kommunen som utövar ägarfunktionen över de kommunala bolagen. Det är kommunfullmäktige som beslutar om ägardirektiv som sedan fastställs av bolagsstämman och därmed blir bindande stämmodirektiv.

Kommunfullmäktige har fastställt en företagspolicy för LKF-koncernen ägarstyrning som bland annat reglerar relationen mellan LKF som ägare och de helägda bolagens styrelser.

Bolaget står enligt 6 kap. 1 § kommunallagen under uppsikt av kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsen utöver-utövar kommunens lednings- och samordningsfunktion över bolagen i enlighet med vad som anges i kommunstyrelsens reglemente. Kommunstyrelsen har rätt att ta del av bolagets handlingar och räkenskaper samt i övrigt inspektera bolaget och dess verksamhet. Bolaget ska lämna kommunstyrelsen den information om verksamheten som den begär. Den närmare omfattningen av informationen fastställs i samråd med bolagets styrelse.

Bolaget erinras om att kommunstyrelsen enligt 6 kap. 1 a § kommunallagen har att fatta årliga beslut huruvida verksamheten varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Fullmäktiges ställningstagande

Bolaget ansvarar för att kommunfullmäktige får ta ställning innan sådana beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas. Av bolagsordningen framgår att vissa beslut i bolaget fattas av bolagsstämman. En fråga som faller utanför uppräknningen i bolagsordningen kan trots detta vara en sådan fråga som kräver ställningstagande enligt denna punkt. Uppstår tveksamhet huruvida ställningstagande krävs, ska bolaget samråda med kommunstyrelsen i ägarkommunen.

Ägardirektiv ska fastställas minst en gång per mandatperiod, annars årligen.

Information och ägardialog

Information

~~Ägaren ska fortlöpande hållas informerad av bolaget om dess verksamhet. Bolaget ska initiera möten med ägaren om omständigheterna så påkallar. Bolagets ska till kommunstyrelsen redovisa bolagets ställning och resultat per tertiäl. Bolaget ska därvid uppmärksamma ägarkommunen på viktigare omständigheter och förändringar som kan inverka på bolagets verksamhet.~~

Kommunstyrelsen ska, på begäran, utan oskäligt dröjsmål få ta del av:

- protokoll från styrelsemöten
- protokoll från bolagsstämma
- årsredovisning med revisionsberättelse och granskningsrapport

Bolagen ska i övrigt lämna de uppgifter och handlingar som ~~LKF eller~~ kommunstyrelsen begär.

Ägardialog

Utöver bolagsstämman ska bolaget under året föra en dialog med ägaren. Bolagets styrelse, VD och andra nyckelpersoner i bolaget ska delta vid möte med företrädare för kommunen minst en gång per år. Bolaget ska därutöver initiera möten med ägaren om omständigheterna så påkallar.

Ekonomiska mål

Verksamheten ska bedrivas utifrån ekonomiska grundkrav som mäter koncernens lönsamhet och finansiella styrka. För precisering av de ekonomiska grundkraven fastställs följande ägarkrav för perioden 2023–2028:

- Avkastning på eget kapital: i genomsnitt 4 procent för perioden med långsiktig ambition att uppnå 6 procent. i koncernen bör under perioden överstiga 10 procent.
- Soliditet: I genomsnitt perioden 29% med långsiktig ambition att komma tillbaka till >40% Soliditeten i koncernen bör under perioden uppgå till minst 40 procent.

Definitioner:

Avkastning eget kapital = Resultat efter finansiella poster/ Eget kapital + 78,6 % av obeskattade reserver

Soliditet = Eget kapital + 78,6 % av obeskattade reserver/ Totalt kapital

Kommentar [NG1]: Skriv dessa efter att de olika bolagens ekonomiska mål tagits fram.

Budget

Bolagets resultatbudget/resultatprognos inklusive rullande investeringsplan för var tid gällande anvisningar/rutin samt i förekommande fall prognos för balansräkning, som fastställts av bolagets styrelse inför nytt räkenskapsår ska inrapporteras till moderbolaget i enlighet med kommunstyrelsens tidplan.

Redovisning och rapportering

Årsredovisning

Bolagets styrelse ska årligen i sin årsredovisning, utöver vad aktiebolagslagen stadgar, redogöra för hur verksamheten bedrivits och utvecklats mot bakgrund av det i bolagsordningen och dessa direktiv angivna syftet och ramarna med densamma.

Årsredovisningen ska också redogöra för eventuella beslut som under året lämnats till fullmäktige för ställningstagande.

Uttalandet ska vara utformat att det kan läggas till grund för kommunstyrelsens uppsikt och beslut enligt 6 kap. 1 och 1 a § kommunallagen samt till lekmannarevisorns granskning.

Hållbarhetsredovisning

Bolaget ska, om man i enlighet med ÅRL så blir skyldig, årligen upprätta en hållbarhetsredovisning. Detta kan ske antingen i fristående rapport eller ingå som en integrerad del i årsredovisningen och ska i samband med offentliggörande av bolagets årsredovisning offentliggöras på bolagets webbplats.

Delårs- och årsuppföljning Rapporter

Utöver den redovisning som lagstiftningen kräver ska Ägaren ska-fortlöpande hållas informerad av bolaget om dess verksamhet. Bolagets ska till kommunstyrelsen redovisa bolagets ställning och resultat per tertiäl. Bolaget ska därvid uppmärksamma ägarkommunen på viktigare omständigheter och förändringar som kan inverka på bolagets verksamhet. Rapporterna ska innefatta redovisning av utvecklingen inom de prioriterade områdena de mål som upptagits i målplan och budget med plan samt det mål som i detta dokument redogörs för under punkten Särskilt ägardirektiv.

Bolagets ska lämna rapporter i enlighet med den tidplan som fastställs av kommunstyrelsen.

Uttalandet ska vara utformat att det kan läggas till grund för kommunstyrelsens uppsikt och beslut enligt 6 kap. 1 och 1 a § kommunallagen samt till lekmanrevisionens granskning.

Utvärdering av styrelsearbetet

Styrelsen ska årligen utvärdera sitt eget och verkställande direktörens arbete under året. Ordförande ska till kommunstyrelsens ordförande delge slutsatser, samt eventuella åtgärder som med anledning av utvärderingen bör vidtas eller har vidtagits.

Bolagsstyrningsrapport

Styrelsen ska årligen i rapporten redogöra för sitt eget och verkställande direktörens arbete under året samt redogöra för hur verksamheten bedrivits och utvecklats mot bakgrund av kommunens motiv till att äga bolaget, verksamhetens inriktning samt de kommunalrättsliga principerna i kommunallagen kapitel 2. Rapporten ska redogöra för eventuella beslut som under året lämnats till fullmäktige för ställningstagande. Uttalandet ska vara utformat att det kan läggas till grund för kommunstyrelsens uppsikt och beslut enligt 6 kap. 1 och 1 a § kommunallagen samt till lekmanrevisionens granskning.

Kontroll och granskning

Internkontroll

Bolagets styrelse ansvarar för bolagets internkontroll vars övergripande syfte är att skydda ägarnas investering och bolagets tillgångar.

Styrelsen ska tillse att bolaget har god intern kontroll och fortlöpande hålla sig informerad om och utvärdera hur bolagets system för intern kontroll fungerar.

Arbete med internkontrollplan och riskbedömning ska ske i enlighet med av kommunstyrelsen beslutade riktlinjer för intern kontroll.

Lekmanrevisionens granskning

Bolagets lekmanrevisorer ska årligen i sin granskningsrapport yttra sig om huruvida bolaget bedrivits på ett ändamålsenligt sätt utifrån det syfte som angivits i bolagsordningen och i detta ägardirektiv, samt de kommunala befogenheter som utgör ram för verksamheten.

Utvärdering av styrelsearbetet

~~Styrelsen ska årligen utvärdera sitt eget och verkställande direktörens arbete under året. Ordförande ska till kommunstyrelsens ordförande delge slutsatser, samt eventuella åtgärder som med anledning av utvärderingen bör vidtas eller har vidtagits.~~

Samråd med ägare samt rekrytering av VD

Bolaget ska samråda med kommunstyrelsen i frågor som är av särskild vikt för verksamheten.

Inför tillsättande eller entledigande av VD ska samråd ske med kommunstyrelsens ordförande.

Säkerhetsskydd/Beredskap

Bolaget ska, i den utsträckning bolaget bedriver eller kan komma att bedriva säkerhetskänslig verksamhet eller hantera säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter, bedriva säkerhetsskydd i enlighet med säkerhetsskyddslagen (2018:585) och tillämpliga föreskrifter.

Bolaget ska:

- genomföra och vid behov uppdatera säkerhetsskyddsanalys samt vidta nödvändiga säkerhetsskyddsåtgärder inom ramarna för tvåårscyklar.
- säkerställa att säkerhetsskyddet är integrerat i bolagets ledning och styrning samt att det finns en ändamålsenlig organisation och ansvarsfördelning.
- utse säkerhetsskyddschef om bolaget bedriver säkerhetskänslig verksamhet. Säkerhetsskyddschefen ska vara direkt underställd VD/verkställande ledning.
- genomföra lämpliga moment enligt säkerhetsskyddslagen innan bolaget ingår avtal eller genomför upphandling/samverkan som exponerar säkerhetskänslig verksamhet eller säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter.
- ta fram och delge kommunen underlag för beslut om placering i säkerhetsklass 2 och 3 i de fall kommunen utövar rättsligt bestämmande inflytande över bolaget.
- utan dröjsmål informera kommunens säkerhetsskyddschef om väsentliga förhållanden, brister eller incidenter som rör säkerhetsskyddet samt lämna de uppgifter som kommunen behöver för koncernsamordning och uppföljning.
- skyndsamt göra anmälan om säkerhetshotande händelser i enlighet med gällande regelverk samt informera kommunens säkerhetsskyddschef.
- Bolagen ska integrera säkerhetsskyddsarbetet i bolagets relevanta kvalitetsledningssystem om behov av säkerhetsskydd fastställts.
- Samverka med kommunen i frågor om förberedelser inför fredstida krissituationer och höjd beredskap.
- Vid fredstida krissituationer och höjd beredskap samordna sina åtgärder med kommunen.

Säkerhetsarbete/Krisledningsplanering

Bolaget ska arbeta för att efterleva och upprätthålla ett systematiskt säkerhetsskyddsarbete i enlighet med Säkerhetsskyddslag 2018:585 samt tillämpliga förordningar, föreskrifter och vägledningar. Kommunens säkerhetsskyddschef utför tillsyn inom hela kommunkoncernen och bolagen ska därför dessutom:

1. Rapportera avvikelser och händelser som berör säkerhetsskydd till Luleå kommun för kännedom, stöttning (om det erfordras) och lägesbildsupprättande på samma sätt som till Säkerhetspolisen enligt lagkrav
2. Samverka och samråda med tillsynsmyndigheter i enlighet med lagkrav. Möjliggöra och vara behjälpliga vid tillsyn av säkerhetsskydd i den omfattning Luleå kommun eller tillsynsmyndigheter erfordrar.
3. Upprätthålla sin verksamhet och ha en ledningsförmåga vid fredstida krissituationer och under höjd beredskap.
4. Samverka med kommunen i frågor om förberedelser inför fredstida krissituationer och höjd beredskap.

5. Vid fredstida krissituationer och höjd beredskap samordna sina åtgärder med kommunen.

Bolaget ska bedöma hur säkerhetsskyddsarbetet lämpligast bör organiseras, struktureras och anpassas efter den egna verksamhetens behov. Detta ska ske i samråd och samförstånd mellan respektive bolag och Luleå kommun.

För de bolag som bedriver säkerhetskänslig verksamhet och i egen regi avser att bedriva säkerhetsskyddsarbetet erfordras egen säkerhetsskyddsorganisation, med säkerhetsskyddschef direkt underställd verkställande ledning. För bolag som avser att bedriva säkerhetskänslig verksamhet utan Luleå kommuns insyn erfordras ytterligare krav.

Offentlighet

Bolaget ska eftersträva största möjliga öppenhet i arbetet. Allmänheten har rätt att ta del av handlingar hos bolaget enligt de grunder som gäller för allmänna handlingars offentlighet i 2 kap. tryckfrihetsförordningen och offentlighet- och sekretesslagen (2009:400). Bolaget ska tillämpa den för Luleå kommun vid var tid gällande taxan för utlämnande av allmänna handlingar.

Särskilt ägardirektiv

Bolaget ska planera för att kommunen och andra aktörer ska kunna upprätthålla sin samhällsviktiga verksamhet enligt nytt riktmärke minst två veckor.

För bolagskoncernen omhänderta nytillkomna styrande dokument:

- Policy för styrning KLF 2024/1983
- Policy för god ekonomisk hushållning KLF 2024/2083.
- Policy för inköp KLF 2024/347

Förslag till beslut gällande medfinansiering av Flygprojekt FAIR

Ärendenr 2026/294-2.4.3.3

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

1. Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar att medfinansiera projektet med maximalt 40 tkr (år 2026). Summan kan bli lägre beroende på antal partner i projektet.
2. Medel anvisas från kommunstyrelsens utvecklingsmedel.
3. Som villkor gäller Luleå kommuns allmänna villkor för projektfinansiering.

Sammanfattning av ärendet

Tidigare elflygsprojekt, FAIR och FAIR2, har visat att Kvarkenregionen har goda förutsättningar för elektriskt flyg. Projekten pekar också på att det finns ett behov av regionala flygförbindelser, men att efterfrågan inte är tillräcklig för att bära en helt kommersiell verksamhet. Med dessa erfarenheter som utgångspunkt skiftar FAIR3 fokus från tekniska och marknadsmässiga analyser till att utveckla praktiska lösningar för styrning, upphandling och finansiering.

Projektet syftar till att ta fram en gemensam upphandlingsram och en modell för rättvis kostnadsfördelning så att kommuner, regionala myndigheter ska kunna upphandla regionala flygtjänster tillsammans.

Kvarkenrådet är projektägare och projektperioden är 2026-06-01 till 2027-11-30. Den totala budgeten uppgår till 363 903 euro. Från Luleå kommun söks 3 500 euro. Från Interreg Aurora söks 236 537 euro, från nationell finsk finansiering 89 156 euro, övrig medfinansiering från partners uppgår till 38 210 euro (BusinessOulu, FAB Kronoby Flyghangar, Vaasa Region Development Company (VASEK), Into Seinäjoki, Luleå kommun, Skellefteå Airport, Umeå kommun, Storuman kommun/Hemavan Tärnaby Airport, Lycksele kommun, Örnsköldsvik Airport, Region Västerbotten, Länsstyrelsen Västerbotten och Polarsirkelen Lufthavnutvikling).

Kommunstyrelseförvaltningen menar att projektet ligger i linje med beslutade mål och på sikt kan skapa förutsättningar för näringslivsutveckling i regionen och i Luleå. Medfinansierarna av projektet kan dra nytta av projektets resultat. Vidare kan Luleå kommuns deltagande i projektet innebära att Luleå kan positionera sig som en nod för elflyg och hållbara regionala transporter.

Dialog

Dialog har förts med Kvarkenrådet som i sin tur fört dialog med tilltänkta finansiärer.

Beslutsunderlag

- Ansökan om medfinansiering till Flygprojektet FAIR, KLF Hid: 2026.2004
- Projektbeskrivning - Flygprojektet FAIR, KLF Hid: 2026.2000
- Budget- Flygprojektet FAIR, KLF Hid: 2026.2003

Maria Bergman
Samhällsstrateg, näringsliv

Beslutet skickas till

Kvarkenrådet
Kommunstyrelseförvaltningen, ekonomikontoret
Kommunstyrelseförvaltningen, samhällsomställningskontoret
Kommunstyrelseförvaltningen, näringslivskontoret

FAIR 3 – draft application

Project information

Project title

FAIR 3

Specific objective

4.1 Cross-border capacity building

Project type

Regular project

Project start date

2026-06-01

Project end date

2027-12-31

Programme sub-area

Aurora

Project relevance and context

What are the common territorial challenge(s) that will be tackled by the project? (max 2 000 characters) (2000 / 2000)

How does the project tackle identified common challenges and/or opportunities and what is new about the approach the project takes? How does the project build on available knowledge?

The project addresses the territorial challenge of weak regional connectivity in sparsely populated northern Nordics, where long distances and limited transport alternatives hinder mobility, access to services, and economic development. Regional aviation could provide major time savings and enable cross-border labour mobility, business exchange and public sector cooperation, but municipalities lack knowledge and capacity to procure such services. In addition, differing national regulations in Sweden, Finland and Norway, and the absence of models for cost and benefit allocation for local actors, make cross-border aviation procurement highly complex. Without coordinated frameworks, municipalities risk fragmented

solutions, missed opportunities for sustainable development, and dependency on ad hoc decisions.

The project tackles these challenges by developing a contractual and conceptual framework for cross-border procurement of regional aviation services. It will create a cost allocation model reflecting benefit distribution between municipalities and test how procurement frameworks can comply with differing legal systems in Sweden, Finland and Norway. This systematic approach is new: while regional aviation demand has been documented, no model currently enables Nordic municipalities or regions to jointly procure and finance cross-border aviation services in a legally robust and equitable way.

FAIR 3 builds on knowledge and networks from FAIR and FAIR 2, which identified the Kvarken region as optimal for electric aviation and demonstrated demand for regional flights, albeit insufficient for purely commercial operations on most routes. These insights provide a strong empirical base for the new project, which shifts focus from technical and demand assessments to governance and procurement solutions. The project will also draw on competence networks established in FAIR and New North, ensuring continuity, knowledge transfer, and wider application across the northern Nordics.

Why is cross-border cooperation needed to achieve project objectives and results? (max 2 000 characters) (1996/ 2000)

Explain why the project objectives cannot be efficiently reached acting only on a national level. Describe the benefits of working cross-border.

Cross-border cooperation is essential as the challenges the project addresses do not stop at national borders. Cross-border travel demand and accessibility challenges are particularly pressing in the Kvarken region, around the Bothnian Bay and northern Norway. Cross-border regional aviation is of limited value if it cannot be sustained and financed jointly with neighbouring municipalities. Acting only on a national level risks fragmented planning, duplicated efforts, and continuation of regulatory barriers that make cross-border aviation procurement unfeasible.

A key example of a regulatory barrier is the different national interpretations of EU Regulation 1008/2008 on air transport. While all three countries implement the regulation in line with EU requirements, variations in interpretation and administrative procedures create legal uncertainty for municipalities attempting to jointly procure cross-border aviation services. The project will address these differences and provide guidance on how municipalities can comply with national regulations while working together.

Additionally, the Swedish Transport Administration is developing proposals to increase regional influence over public service obligation (PSO) routes. This initiative underscores the importance of coordinated planning and shows that the regulatory environment is evolving.

Cross-border cooperation allows municipalities to pool knowledge, share risks and costs, and create procurement models reflecting benefit distribution. It also enhances bargaining power vis-à-vis airlines and increases route attractiveness by broadening the passenger base. Furthermore, cooperation ensures that solutions developed in the Kvarken region, around the Bothnian Bay and in northern Norway can be adapted to other sparsely populated areas

in the Nordics. By anchoring results in all three countries from the outset, the project avoids one-sided solutions and lays the foundation for long-term, sustainable regional connectivity.

Select the project's main target group

Public sector

Specification of the target group and their involvement in project planning (max 2 000 characters) (1931 / 2000)

Specify the chosen main target group and how they will benefit from your project outputs. Explain the dialogue with the target group during the development of the project idea. The needs of the target group shall be clear.

The main target group for the project is municipal authorities, airports and regional development actors in the Kvarken region, around the Bothnian Bay and northern Norway. These actors will benefit from the project outputs, including the contractual framework, cost allocation model, and benchmarking knowledge, as they provide practical tools to support joint procurement of regional aviation services. By using these outputs, municipalities can improve cross-border connectivity, increase access to services and employment, and make informed decisions on sustainable regional aviation. The project's financiers, i.e. acting partners, are key stakeholders here. Municipalities and local airports will be pilot organizations in the implementation of new air routes. The project outputs will give them the necessary basis for decision-makers. By giving them time to develop the materials needed, the project will shorten the time to implementation.

During the development of the project idea, the project's acting partners have been in active dialogue with key stakeholders and target group organisations to ensure that the project responds to their needs and expectations. This includes BusinessOulu, FAB Kronoby Flyghangar, Vaasa Region Development Company (VASEK), Into Seinäjoki, Luleå Municipality, Skellefteå Airport, Storuman Municipality, Lycksele Municipality, Umeå Municipality, Örnsköldsvik Airport, Region Västerbotten, Länsstyrelsen Västerbotten and Polarsirkelen Lufthavnutvikling.

This early engagement has helped identify needs, validate the relevance of project outputs, and ensure that the frameworks, models, and tools developed will be functional and applicable for the target group. Stakeholders will continue to be involved throughout the project through workshops, webinars, and consultation meetings, ensuring that outputs are anchored in practice and increase the likelihood of uptake and long-term impact.

Which synergies with past or current EU and other projects, initiatives, strategies and/or policies will the project make use of? (max 2000 characters) (1994/ 2000)

In the application you shall describe any synergies with other projects, strategies, policies and initiatives. Most importantly, be concrete when describing how the project will make use of results from past or current EU or other projects. Be clear on what is new in this project. Finally, you can also shortly describe any synergies with other initiatives and/or policies.

The project builds on results from Interreg projects FAIR and FAIR 2. FAIR identified the Kvarken region as highly suitable for electric aviation and mapped potential routes, while FAIR 2 studied travel demand and developed operational knowledge on regional flights. FAIR 2 also showed demand is insufficient for purely commercial services on most routes, highlighting need for procurement. (Finnair has recently announced new operations between Umeå-Vaasa, which showed the strongest demand in FAIR 2.) These results provide a solid empirical and strategic basis. FAIR 3 takes the next step by addressing governance and procurement, identified earlier as a key bottleneck by local actors: contractual frameworks, cost allocation models and benchmarking with airlines. These tools have not been developed before and will allow municipalities to move from analysis to action.

The project will synergize with the ongoing SKARP project, where a data-driven framework is developed for Trafikverket to provide insights aligned with actual mobility needs in northern Sweden, improving the statistical basis for PSO-decisions. FAIR 3 will also deliver regional air service planning tools for the partners in the New North project, which aims to strengthen cross-border connectivity in the northern Nordics.

Beyond projects, the work aligns with several strategies and policies. At EU level, it supports the Green Deal and the Sustainable and Smart Mobility Strategy by enabling low-emission regional aviation through structured procurement. It also responds to TEN-T policy goals by improving peripheral and cross-border connectivity. At the Nordic level, FAIR 3 aligns with the Nordic Council of Ministers' vision for a green and competitive Nordic region. Regionally, it supports strategies for growth and accessibility in Västernorrland, Västerbotten, Norrbotten, the Ostrobothnian regions and Nordland county, where improved cross-border transport is crucial for competitiveness and quality of life.

Project description

Project overall objective (max 1 000 characters) (999 / 1000)

Describe the project's main objective - what do you aim to achieve by the end of your project? Remember that the project needs to contribute to the chosen programme specific objective.

FAIR 3's overall objective is to strengthen cross-border cooperation and improve regional connectivity in the sparsely populated northern Nordics, contributing to Interreg Aurora's objective of better and more sustainable cooperation. By the end of the project, municipalities in the Kvarken region, around the Bothnian Bay and northern Norway will have access to a contractual framework and cost allocation model enabling joint procurement of regional aviation services across borders. The project will also deliver benchmarking knowledge on operator conditions, provide guidance for navigating national legal frameworks, and build capacity among municipal authorities. In this way, the project stimulates mutual understanding, reduces administrative and legal obstacles, and lays the foundation for coherent and sustainable planning. Improved connectivity will support citizens, businesses, and public services, reinforcing institutional capacity and cooperation in line with programme priorities.

Output indicators

The output indicators capture results that occur directly during the execution of an activity.

Solutions for legal or administrative obstacles across border identified: 1

Hur många lösningar på gränsöverskridande rättsliga och administrativa hinder förväntas projektet ta fram? Räkna antalet lösningar på gränsöverskridande rättsliga eller administrativa hinder. Rättsliga och administrativa hinder avser regler, lagar eller administrativa förfaranden som hindrar vardagen och utvecklingen av en gränsregion. En lösning ska också inkludera möjliga åtgärder för att lösningen ska kunna genomföras. Förtydliga i kommentarsfältet hur målvärdet, och vid rapporteringen utfallet, har räknats fram. Vid rapportering ska det totala ackumulerade värdet rapporteras. Comment (max 2 000 characters)

The project expects to identify one key solution to a cross-border legal or administrative obstacle related to the procurement of regional aviation services. This will be developed during WP1 and WP2. The solution will include both a proposed approach and guidance on how it can be implemented in practice, ensuring it is relevant and actionable for the project's acting partners in Sweden, Finland and Norway. The target value reflects a realistic outcome given the project's scope and resources.

Strategies and action plans jointly developed: 1

Hur många gemensamt utarbetade strategier eller handlingsplaner förväntas projektet ta fram? Räkna antalet strategier/handlingsplaner som tas fram i projektet. Organisationer från minst två deltagande länder ska vara involverade i utarbetandet av strategin eller handlingsplanen. Förtydliga i kommentarsfältet hur målvärdet, och vid rapportering utfallet, har räknats fram och vilka strategier/handlingsplaner som avses. Vid rapportering ska det totala ackumulerade värdet rapporteras. Comment (max 2 000 characters)

The project will jointly develop one main strategy/action plan, comprising a procurement framework and a cost-allocation model for cross-border regional aviation services. The strategy will be co-created by project's acting partners from both participating countries, validated through workshops, and refined iteratively to ensure practical applicability. The indicator counts this single, jointly developed strategy as it encompasses the core outcome of WP1 and WP2.

Organisations cooperating across borders: 16

Hur många organisationer samarbetar över gränserna genom att delta i projektets partnerskap? Räkna samtliga organisationer som aktivt deltar i projektets partnerskap. Förtydliga i kommentarsfältet hur målvärdet, och vid rapporteringen utfallet, har räknats. Indikatorn mäts genom att samla in organisationsnummer. Comment (max 2 000 characters)

Sixteen organizations are expected to actively cooperate across borders within the project. This includes the Kvarken Council EGTC as the single beneficiary and the acting partners, who actively participate in workshops and validation. It also includes the Swedish Transport Administration and the Finnish Transport and Communications Agency, who are in the

project's reference group. The number is based on all organizations formally engaged in the project and contributing to activities.

Result indicators

The result indicators capture the long term results of several activities.

Joint strategies and action plans taken up by organisation: 1

Hur många gemensamma strategier/handlingsplaner förväntas ha antagits och genomförts när projektet är slut? Räkna antalet antagna och genomförda strategier/handlingsplaner. Genomförandet ska ha påbörjats men behöver inte ha slutförts. Organisationer som genomför strategin/handlingsplanen behöver inte ha deltagit i projektet. Förtydliga i kommentarsfältet hur målvärdet, och vid rapporteringen utfallet, har räknats fram och vilka strategier/handlingsplaner som avses. Comment (max 2 000 characters)

It is anticipated that at least one organization (municipality or regional authority) will adopt and begin implementing the jointly developed procurement framework and cost-allocation model. Adoption is expected to start after the project's completion, with the strategy providing a practical tool for cross-border cooperation. The target reflects a conservative estimate given the need for each organization to assess its own conditions before implementation.

Legal or administrative obstacles addressed or alleviated: 1

Hur många gränsöverskridande rättsliga och administrativa hinder förväntas projektet sänka/lösa? Räkna antalet rättsliga eller administrativa hinder som ska minskas eller lösas. Rättsliga eller administrativa hinder avser regler, lagar eller administrativa förfaranden som hindrar vardagen och utvecklingen av en gränsregion. Implementeringen av lösningar bör ske under genomförandet av projektet eller i direkt anslutning till projektavslut. Förtydliga i kommentarsfältet hur målvärdet, och vid rapporteringen utfallet, har räknats fram och vilka rättsliga och administrativa hinder som avses. Comment (max 2 000 characters)

One identified cross-border legal or administrative obstacle is expected to be addressed or alleviated through the project. This will result from the development of the procurement framework and the recommendations for implementation. Implementation or alleviation may begin during the project or immediately after completion.

Organisations cooperating across borders after project completion: 5

How many organisations will continue to cooperate across borders after the project? The indicator counts the organisations cooperating across borders after the completion of the supported projects. The cooperation concept should be interpreted as having a statement that the entities have a formal agreement to continue cooperation, after the end of the supported project. The cooperation agreements may be established during the implementation of the project or within one year after the project completion. Comment (max 2 000 characters)

Five organisations are expected to continue cross-border cooperation following the end of the project. This includes municipalities and regional authorities that have actively engaged in the project and committed to ongoing collaboration, e.g., through the Kvarken Council

EGTC network. The cooperation may be formalised via statements or agreements during or within one year after project completion.

Sustainable development

Summarize how the three horizontal principles will be integrated in the project.

Ecological sustainable development (max 1 000 characters) (849 / 1000)

Ecological sustainable development is about long-term preserving the earth's ecosystems, limiting negative environmental impacts and conserving natural resources so that they are sufficient for future generations. It is about using our collective resources in a way that maintains the state of nature, promotes human health now and in the future, and adapts consumption to environmental constraints.

The project promotes ecological sustainability by guiding municipalities to jointly procure regional aviation services with environmental responsibility as a core principle. Contractual frameworks and benchmarking tools will include preferential criteria for low-emission aircraft, route efficiency, and electric or hybrid aviation where feasible. While increased flights could have environmental impacts, these are minimized through the focus on sustainable technology adoption. By integrating environmental criteria into procurement and operational planning, the project contributes to SDG 13 (Climate Action) and supports the long-term preservation of natural resources in the sparsely populated northern Nordics. Sustainability is a driving force in all project activities, ensuring ecological considerations are embedded from planning to implementation.

Social sustainable development (max 1 000 characters) (851 / 1000)

Social sustainability means promoting a society that respects the fundamental rights of all people and fostering a fair, equal, and inclusive society. It is a society with a high level of tolerance and a focus on the equal value of people, which means that people trust each other and are involved in the development of society.

The project advances social sustainability by improving accessibility, inclusion, and equal opportunities in cross-border regions. Municipalities will gain the tools to jointly organize regional aviation services, ensuring citizens in remote areas can reach healthcare, education, and employment across borders. Cross-border collaboration strengthens trust between communities, fosters dialogue, and builds institutional capacity, addressing barriers identified in previous Interreg Aurora analyses. The project contributes to SDG 11 (Sustainable Cities and Communities) and SDG 8 (Decent Work and Economic Growth), enhancing quality of life and equitable access to services. Social sustainability is embedded in the project design through active stakeholder involvement, joint planning, and knowledge transfer, ensuring the benefits are long-lasting.

Economical sustainable development (max 1 000 characters) (822 / 1000)

Economic sustainability means using, caring for and maintaining resources to create long-term sustainable economic value in society. It means more sustainable and competitive businesses and more jobs, where growth goes hand in hand with sustainable development.

Economic sustainability is about managing and developing human and material resources, without causing negative impacts on ecological or social sustainability.

The project supports economic sustainability by enabling municipalities to use public resources efficiently while enabling reliable regional air services that stimulate business, trade, and tourism. Cost allocation models and cross-border procurement frameworks create scalable, long-term solutions that reduce duplication and financial risks. By linking economic growth to sustainable aviation technologies, the project promotes SDG 9 (Industry, Innovation, and Infrastructure) and SDG 8 (Decent Work and Economic Growth). Potential risks, such as financial or operational uncertainties, are mitigated through benchmarking, shared risk, and robust legal frameworks. Economic sustainability is a guiding principle in all project activities, ensuring that growth goes hand in hand with social and ecological responsibility.

Exit strategy (max 2 000 characters) (1480 / 2000)

Describe what you will do to ensure long-lasting results. How will the project secure ownership, durability and transferability? Despite the limited life-span of a project, it is crucial to consider the sustainability of the project activities and achievements. A successful project creates practices, models, solutions, networks and/or knowledge that live on after the project ends even without project funding. The sustainability of results must already be taken into account when planning a project.

To ensure long-lasting results, the project will focus on creating tools, frameworks, and guidance that municipalities can use to support cross-border procurement of regional aviation services. This includes a contractual framework, cost allocation models, benchmarking data, and practical guidance on navigating national regulations. All outputs will be fully documented and disseminated through workshops, webinars, and online resources, ensuring accessibility to all relevant authorities in the northern Nordics.

While the project cannot guarantee that all municipalities will implement the framework, it will provide them with the information, examples, and decision-making tools necessary to evaluate whether and how to apply the solutions in their local context. The project will actively engage municipalities during its activities to ensure ownership and understanding, increasing the likelihood that interested parties will adopt the frameworks after the project ends.

The durability and transferability of results are further supported by collaboration with existing competence networks established in FAIR, FAIR 2 and New North, which can act as platforms for knowledge exchange and guidance beyond the project duration. By embedding sustainable practices, clear guidance, and flexible tools, the project ensures that municipalities are well-equipped to make informed decisions, thereby promoting long-term cross-border cooperation even without continued project funding.

Project summary (1513/2 000 characters) (1460 / 2000)

Summarize the project briefly including the overall objective of the project. The summary will be used to inform about the project in various situations.

The project addresses the challenge of maintaining and developing sustainable regional air connectivity across the Kvarken region, around the Bothnian Bay and northern Norway, linking northern Sweden, Finland and Norway. Reliable and cost-efficient regional aviation is essential for citizens, businesses, and public services in this sparsely populated cross-border area. However, legal, administrative, and financial barriers make it difficult for municipalities and regions to jointly procure aviation.

The overall objective of the project is to develop a common framework that enables cross-border cooperation on the procurement and financing of regional aviation services. This includes clarifying legal and administrative conditions, creating models for fair cost-sharing, and identifying feasible procurement solutions. By doing so, the project will strengthen accessibility, integration, and long-term sustainability in the region.

The project is organised into two work packages: one focused on knowledge building and information gathering, including European good practices, regional analysis, and a Request for Information (RFI) to operators; and one focused on developing practical solutions, such as procurement frameworks and cost allocation models, in close cooperation with municipalities and supported by external expertise. Continuous involvement of stakeholders through workshops ensures cost-effective results that are both well-anchored and ready to be applied directly after project completion.

Project management

How will the project partnership be structured? (max 2 000 characters) (1958 / 2000)

Describe how you will organize and coordinate the partnership in order to ensure quality in your project implementation.

The project will be coordinated by Kvarken Council EGTC, which will serve and represent its partnership as a single beneficiary. The Kvarken Council will coordinate and manage the cooperation within the partnership as well as the project's procured external experts. As the single beneficiary, the Kvarken Council holds the formal responsibility towards Interreg Aurora, including financial reporting, compliance, and overall coordination. This structure ensures clear accountability, while enabling active involvement and ownership by all acting partners in the project.

The project's acting partners and the municipalities they represent will actively participate in the project by contributing their local knowledge and data, providing input to ensure outputs are functional and relevant, and facilitating the transfer of knowledge from the project into their respective organizations. This ensures that the contractual frameworks and cost allocation models are aligned with the operational needs of municipalities.

In addition, a reference group will be established, including the Swedish Transport Administration (Trafikverket), the Finnish Transport and Communications Agency (Traficom), and relevant regional authorities. The reference group will provide expert guidance, validate outputs, and ensure that results are well-anchored within existing national and regional

frameworks. Regular consultations will guarantee alignment with legal, administrative, and strategic requirements, enhancing the quality and uptake of project results.

Coordination will be facilitated through structured project management meetings, online collaboration platforms, and periodic workshops with acting partners/municipalities and the reference group. This approach balances centralized leadership with active local participation and expert oversight, ensuring efficient implementation and supporting sustainable cross-border cooperation throughout the project lifecycle.

How will the financial management of the project be handled? (max 2 000 characters) (678 / 2000)

Describe responsibilities, plans for financial flows, reporting flows, project-related transfers, reclaims, within the partnership and towards the programme.

The Kvarken Council EGTC, as the single beneficiary, will be responsible for the overall financial management of the project, including coordination of budget use, documentation of expenditures, and compliance with Interreg Aurora rules. Kvarken Council member organizations will have the opportunity to invoice Kvarken Council as the single beneficiary for their costs related to the project.

The acting partners in the project are also project financiers. Their financial contribution is collected and paid by the Kvarken Council as the project's single beneficiary. Financial processes will be coordinated through agreed procedures, ensuring transparency, traceability, and compliance. Reclaims and corrections will be handled according to Interreg Aurora requirements, with Kvarken Council serving as the contact with the Interreg Aurora Secretariat.

How will you communicate your project? (max 2 000 characters) (1221 / 2000)

Describe the general approach to communicate the project. Detailed information on communication activities should be specified in each work package.

The project will adopt a structured communication approach to ensure visibility, stakeholder engagement, and dissemination of results. Communication will be coordinated through Kvarken Council's existing channels, including its newsletter and social media platforms, ensuring that information reaches relevant municipal, regional, and national stakeholders. In addition, a dedicated project webpage will be created on kvarken.org to host project updates, deliverables, and guidance materials, making outputs accessible to all target groups.

Communication will emphasize the practical relevance and benefits of project outputs, such as the procurement framework, cost allocation models, and benchmarking results. Tailored information will be provided to municipal authorities, regional agencies, and other relevant actors to support the adoption and practical use of results.

By integrating communication activities with project work packages, the project ensures that updates, guidance, and outputs are systematically shared throughout the implementation. This approach strengthens stakeholder engagement, supports knowledge transfer, and promotes the long-term visibility and impact of the project across the northern Nordics.

Project activities

WP1 Knowledge building and regulatory analysis

2024-10-01 – 2025-06-30

Description (max 2 000 characters)

The objective of WP1 is to establish a solid knowledge base on the legal, regulatory, and practical conditions for cross-border regional aviation procurement. This includes analysing EU PSO regulations and national procurement rules, reviewing European good practices, and collecting market information through a structured Request for Information (RFI) from selected operators. The combination of regulatory analysis, good practice review, and market input ensures that the project's acting partners have a comprehensive understanding of both legal and operational realities before moving on to designing practical frameworks. WP1 activities are designed to actively involve the project's acting partners by providing data and input, through workshops, discussion of preliminary results, and validation of findings, ensuring that the knowledge produced is contextualised for the Kvarken region, the Bothnian Bay area and northern Norway.

1.1. Project management

WP 1 has a share of the lead partner's project management work, which will be done by a part-time (30 %) project leader and the Kvarken Council director (10 %), who offers legal knowledge and support to the project. This activity includes costs for physical project group meetings and steering group meetings.

1.2. Financial administration

WP 1 has a share of the lead partner's economic administration work, which consists of a 15 % resource responsible for economy functions related to the project including economy reporting, budget follow up, requisition of fundings, invoicing of co-financing portions, the financial flows with transfers of paid financing from the program, regional and national funding to project partner.

1.3 Communication and dissemination

Description (max 2 000 characters)

WP 1 has a share of the lead partner's communication work, which consists of a 20 % resource responsible for the general communication of the project. Communication is integrated into all WP activities but the costs for the lead partner's communication work is allocated under this activity. The project results, RFI summaries, draft frameworks, and cost models will be shared via Kvarken Council channels, including the project webpage, newsletter, and social media. This ensures early stakeholder engagement and practical use of project outputs immediately after completion.

All communication is done according to rules of Interreg Aurora and the other main financiers. External expertise communication costs are included, like the procurement of the

development of the graphic appearance for the project including profile, elements and instructions etc.

1.4 Mapping and analysis of regulations

Description (max 2 000 characters)

WP1 begins with an in-depth analysis of EU Regulation 1008/2008 and relevant national procurement rules. External experts will identify differences, potential legal obstacles, and possible approaches to overcome them. The project's acting partners contribute local experience and validate findings through workshops, ensuring that the results are relevant and contextualized for regional actors.

1.5 Request for Information (RFI) and meetings with operators

Description (max 2 000 characters)

As part of the knowledge-building phase, a structured RFI will be conducted with selected, mainly Nordic and European, operators, complemented by targeted meetings and dialogue where relevant. The purpose is to assess market capacity and feasibility in relation to proposed traffic concepts, including operational conditions, costs, fleet suitability, and regulatory considerations. Where relevant, the RFI may also assess whether limited cargo or logistics flows could complement passenger services and contribute to route viability, without changing the primary purpose of publicly procured traffic.

The RFI will focus on operators' ability to deliver the envisaged traffic in terms of passenger volumes, frequencies, timetables, and geography, and on identifying key preconditions or constraints (e.g. regarding aircraft access, AOC arrangements, ticket distribution, maintenance, and airport infrastructure). External experts will support the design and analysis of the RFI, while the project's acting partners will contribute local context and discuss findings in workshops, ensuring that subsequent procurement and cost-sharing frameworks are based on realistic and implementable assumptions.

1.6 Collecting European good practices

Description (max 2 000 characters)

In addition to regulatory analysis and RFI, the project will gather and review European examples of procurement for regional aviation services. External experts will analyse these examples, while the project's acting partners will evaluate their relevance and applicability. Lessons learned will be synthesized into a coherent knowledge base and communicated through Kvarken Council channels, including the project webpage, newsletter, and social media, providing a strong foundation for WP2.

WP2 Framework and cost-sharing model development

2024-10-01 – 2025-06-30

Description (max 2 000 characters)

The objective of WP2 is to transform the knowledge generated in WP1 into practical, implementable tools for municipalities and regional authorities. This includes the development of a procurement framework for cross-border regional aviation services, models for cost allocation between municipalities and regions, and scenario benchmarking to compare alternative operational and financial approaches. External experts will deliver the technical analyses and draft frameworks, while the project's acting partners will provide iterative feedback, contextualisation, pilot data, and validation through workshops and reference group meetings with key stakeholders such as Trafikverket, Traficom, and regional authorities. Communication and dissemination are integrated throughout WP2 to ensure early engagement and ownership, with results shared via Kvarken Council channels including the project webpage, newsletter, and social media.

2.1 Project management

WP 2 has a share of the lead partner's project management work, which will be done by a part-time (30 %) project leader and the Kvarken Council director (10 %), who offers legal knowledge and support to the project. This activity includes costs for physical project group meetings and steering group meetings as well as the arrangements for a final conference.

2.2 Financial administration

WP 2 has a share of the lead partner's economic administration work, which consists of a 15 % resource responsible for economy functions related to the project including economy reporting, budget follow up, requisition of fundings, invoicing of co-financing portions, the financial flows with transfers of paid financing from the program, regional and national funding to project partner.

2.3 Communication and dissemination

Description (max 2 000 characters)

WP 2 has a share of the lead partner's communication work, which consists of a 20 % resource responsible for the general communication of the project. Communication is integrated into all WP activities but the costs for the lead partner's communication work is allocated under this activity. The project results, RFI summaries, draft frameworks, and cost models will be shared via Kvarken Council channels, including the project webpage, newsletter, and social media. This ensures early stakeholder engagement and practical use of project outputs immediately after completion.

All communication is done according to rules of Interreg Aurora and the other main financiers. External expertise communication costs are included, like the procurement of the development of the graphic appearance for the project including profile, elements and instructions etc.

2.4 Development of procurement framework

Description (max 2 000 characters)

Building on WP1, external experts will draft a joint procurement framework for cross-border regional aviation services. The project's acting partners will provide pilot data and iterative

feedback in workshops, ensuring the framework is functional, practical, and adapted to both local and cross-border requirements.

2.5 Development of cost-sharing models

Description (max 2 000 characters)

External consultants will develop models for allocating costs among municipalities, regions, and other stakeholders. These models will be refined in collaboration with the project's acting partners to ensure they are economically sustainable, transparent, and legitimate. The models may also consider complementary or alternative financing mechanisms, such as public support schemes or market-based arrangements that could reduce operational costs over time, particularly in relation to the introduction of more sustainable aviation technologies.

The models will not only address isolated point-to-point routes but may also consider network-based traffic concepts linking multiple cities and airports in the project geography. Such network structures can affect both demand patterns and cost-allocation principles and will be reflected in the development of alternative scenarios.

2.6 Scenario creation / alternative solutions

Description (max 2 000 characters)

Using data from WP1 and the RFI, external experts will analyze and compare alternative operational and financial scenarios for the acting partners' pilot routes and the network-based traffic concept. The project's acting partners will contribute local data and priorities, ensuring the scenarios reflect real-world conditions in the region and support decision-making.

2.7 Validation and ownership

Description (max 2 000 characters)

All WP2 activities will include workshops and reference group meetings with key stakeholders, such as Trafikverket, Traficom, and regional authorities, to validate outputs and ensure practical applicability.

Flygprojektet FAIR 3

Projektiden i korthet: FAIR 3 skapar gemensamma modeller och ramar som gör det möjligt för kommuner i Sverige, Finland och Norge att tillsammans upphandla regionala flygtjänster (s.k. PSO-flygtrafik) över gräns.

Projekttid: 1.6.2026-30.11.2027

Uppskattad totalbudget: 363 903 €

Huvudfinansiärer: Interreg Aurora, Lapplands förbund

Medfinansiering / acting partner:

Max 3 500 € + moms

Projektet leds av: Kvarkenrådet EGTS, ensam stödmottagare

Preliminära acting partners / medfinansiärer:

BusinessOulu, FAB Kronoby Flyghangar, Vaasa Region Development Company (VASEK), Into Seinäjoki, Luleå kommun, Skellefteå Airport, Umeå kommun, Storuman kommun / Hemavan Tärnaby Airport, Lycksele kommun, Örnköldsvik Airport, Region Västerbotten, Länsstyrelsen Västerbotten och Polarsirkelen Lufthavnutvikling.

Bakgrund: Långa avstånd och få transportalternativ försvårar rörligheten och den regionala utvecklingen i norra Norden. Kommunerna runt Bottenviken och i Kvarkenregionen ser ett tydligt behov av pålitlig och hållbar flygtrafik inom regionen, men saknar idag de verktyg som krävs för att gemensamt kunna upphandla gränsöverskridande flygtjänster (s.k. PSO-flygtrafik). Skillnader mellan nationella regelverk och avsaknad av rättvisa sätt att fördela kostnader försvårar samordnad upphandling.

Projektets syfte: FAIR 3-projektets syfte är att ta fram en gemensam upphandlingsram och en modell för rättvis kostnadsfördelning, så att kommuner och regionala myndigheter i Sverige, Finland och Norge kan upphandla regionala flygtjänster tillsammans på ett juridiskt och ekonomiskt hållbart sätt. Projektet tillhandahåller också jämförelser, vägledning genom olika nationella rättssystem samt praktiska redskap som hjälper lokala myndigheter att gå från analys till konkret genomförande.

Projektets aktiviteter: Projektet är indelat i två arbetspaket (WP). WP1 fokuserar på kunskapsuppbyggnad och analys av regelverk, där kartläggning av EU:s och nationella regler, genomförande av en strukturerad Request for Information (RFI) med nordiska och europeiska aktörer, samt insamling av goda exempel från Europa ingår. WP2 omvandlar dessa insikter till

praktiska tillämpningar genom att utveckla en gränsöverskridande upphandlingsram, modeller för kostnadsfördelning för kommuner och regioner samt operativa och ekonomiska scenarier för pilotlinjer och nätverksbaserade trafikkoncept (dvs. flyglinjer som går mellan fler orter än två). Bägge arbetspaketen präglas av nära dialog med intressenter genom workshops, konsultationer i referensgrupper och löpande validering.

Förväntade resultat: Förväntade resultat är bland annat en färdig och användbar upphandlingsram, en transparent och legitim modell för kostnadsfördelning, lösningar på identifierade juridiska och administrativa hinder över landsgräns, samt stärkt organisatorisk förmåga hos kommunerna.

Partnerskapet: Projektet leds av Kvarkenrådet EGTS som agerar ensam stödmottagare i projektet. De övriga parterna i projektet, s.k. acting partners, fungerar som medfinansierare av projektet och är de som drar nytta av projektets resultat. De orter som dessa acting partners representerar utgör pilotdestinationer i projektet, vilket betyder att materialet som projektet tar fram kan varje destination använda för att främja gränsöverskridande flygtrafik på sin ort. Bland projektets samarbetspartners finns kommunala och regionala myndigheter, regionala utvecklingsbolag och lokala flygplatser. En referensgrupp med Trafikverket, Traficom och regionala myndigheter ser till att juridisk och strategisk samordning upprätthålls.

Av projektets acting partners förväntas följande:

Organisationen bidrar med sin kunskap och erfarenhet i utvecklingen av projektets material som en av projektets pilotdestinationer (detta arbete sker på egen bekostnad).

Organisationen deltar i projektets workshops och seminarier: vissa hålls fysiskt, andra digitalt (även detta sker på egen bekostnad).

Organisationen bidrar till projektets medfinansiering med max 3 500 € + moms.

FAIR 3 cost overview

WP1: Knowledge building and regulatory analysis	55 000 €
WP2: Framework and cost-sharing model development	95 000 €
Project management (procurement work, steering group etc.)	65 000 €
Project stakeholder communication by lead partner	20 000 €
External expertise, total	235 000 €
Staff cost, total	99 156 €
Office and admin, flatrate 15%	14 873 €
Travel & accomodation, flatrate 15%	14 873 €
Total budget	363 903 €

WP1-5, exkl. aktiviteter 1-4 (delat på 7 partners; 1/7 av totalkostnaderna)

Budget specification - cost categories excl. staff costs		
All amounts entered in EUR		
External expertise and service costs (insert type of purchase)	Total cost minimum, €	Further clarification and specifications
Project and Steering group meetings related costs for physical project team meetings and steering group meetings spread over WP1-WP3 and final conference		-Steering group workshops: 4 physical meetings 40 000 € . -Final conference for approx 50 pers facilities, fika/lunch/fika, 6 key note speakers (TO:s/DMC:s) incl. speakers travel costs, streaming and technical execution, interpretation 15000 € We emphasize the importance of physical meetings for getting to know one another and build trust, which crucial for a well functioning cooperation. Therefore we have calculated with physical meetings for both the project group and steering group. In addition, there will be virtual meetings for both groups during the project. -Project management support by consultant 10 000 €.
	65 000	
Communication related costs spread over WP1-WP5 , communication bureau services for building and maintaining project official website, procurement of graphic appearance for the project incl. Profile, elements and instructions, newsletter monthly fee, press, translations, language check, copywrite, print costs		- 15 000€ for building/maintaining the official subpage of the project under the lead parts webpage, partly by using the communication bureau procured through a frame agreement of lead part (for other partners to link to, and share on own websites). On this site there will be official project information, partners, financiers and mandatory information of those (with logotypes), materials, invitations and progress of those of the project, communication and dissemination of results reaching the general public (incl. all companies). 5 000€ for procurement of graphic appearance update for the project incl. profile, elements and instructions, project area map.
	20 000	
WP1 Knowledge building and regulatory analysis Consultance services (external expertise) with special competence in will be contracted for several of the activities in this WP. Spread over sub-activities below. More details in the description part of project activities.		
1.4 - Mapping and analysis of regulations	30 000	
1.5 - Request for information from operators	10 000	
1.6 - Collecting European good practices	15 000	
WP2 Framework and cost-sharing model development Consultance services (external expertise) included in this WP spread over sub-activities below.		
2.4 - Development of procurement framework	35 000	
2.5 - Development of cost-sharing models	30 000	
2.6 - Scenario creation / alternative solutions	15 000	
2.7 - Validation and ownership	15 000	
Total	235 000	

FAIR 3 staff costs

Kvarken Council	Work-%	Monthly salary	Social fees	Months	Sum
Project management	0,3	x	125,00%	19	x
Communication	0,2	x	125,00%	19	x
Financial administration	0,15	x	125,00%	19	x
Director	0,1	x	125,00%	19	x
Kvarken Council, total					99 156 €

Interreg Aurora financing principles

	Amount
Total funding	363 903 €
Interreg Aurora	236 537 €
Remaining financing	127 366 €
Remaining financing	
Finnish national co-funding	89 156 €
Partnership financing	38 210 €
Total	127 366 €

Förslag till beslut gällande förändrat arbetssätt kopplat till Luleåförslaget

Ärendenr 2026/241-1.5.2.1

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige beslutar att inkomna förslag som innebär drift- eller investeringskostnad som överstiger 1 mnkr inte ska handläggas av arbetsgruppen för Luleåförslaget.
2. Förslag som innebär förändringar av befintlig användning eller utformning av Luleå kommuns vägnät undantas från handläggning inom ramen för Luleåförslaget.
3. Kommunfullmäktige beslutar att driftkonsekvenser till följd av genomförda Luleåförslag årligen ska omhändertas i samband med beslut om mål och budget.

Sammanfattning av ärendet

Luleå kommun har sedan 2003 erbjudit invånare möjlighet att lämna in förslag till kommunen. Inledningsvis hanterades dessa som traditionella medborgarförslag, men arbetssätt och metoder har successivt utvecklats över tid.

År 2023 fastställde kommunfullmäktige ett nytt arbetssätt för hantering av Luleåförslaget. Arbetssättet innebär att en arbetsgrupp, med representanter från kommunstyrelseförvaltningen, kultur- och fritidsförvaltningen, infrastruktur- och serviceförvaltningen och arbetsmarknads- och utbildningsförvaltningen gemensamt bereder inkomna förslag. Arbetsgruppen har även mandat att bifalla förslag upp till ett visst belopp. I samband med detta avsattes särskilda medel för att möjliggöra genomförandet av medborgarnas förslag. Målsättningarna med det nya arbetssättet var att öka dialogen med medborgarna, förkorta handläggningstiderna samt öka andelen bifallna förslag.

Det nya arbetssättet implementerades i januari 2024 och har därefter följts upp löpande av arbetsgruppen. En samlad utvärdering redovisades för kommunstyrelsen i december 2025. Utvärderingen visar att arbetssättet i huvudsak har gett önskat resultat genom snabbare ärendehantering, en högre grad av dialog samt förbättrade möjligheter att ta tillvara och genomföra goda idéer från invånarna.

Samtidigt visar utvärderingen att ett stort antal förslag inkommer och att samtliga idag handläggs av arbetsgruppen, även sådana som inte ryms inom

den ekonomiska ram som avsatts. Detta innebär att betydande handläggaresurser tas i anspråk för förslag som saknar förutsättningar att bifallas. För att kunna prioritera genomförbara förslag föreslås därför att en beloppsgräns om 1 miljon kronor införs. Förslag som bedöms medföra en kostnad som överstiger 1 miljon kronor ska inte handläggas inom ramen för Luleåförslaget, utan överlämnas till ansvarig förvaltning för eventuell hantering inom ordinarie budget- och planeringsprocess. Dessa förslag kommer varken att bifallas eller avslås och kan därmed inte bli föremål för politisk prövning, utan vidarebefordras till ansvarig förvaltning.

Vidare föreslås en avgränsning avseende vissa typer av trafikrelaterade frågor. Förslag som innebär förändringar av befintlig användning eller utformning av Luleå kommuns vägnät, såsom större ny- eller ombyggnationer av vägar, nya cirkulationsplatser, upphöjda passager eller liknande åtgärder, föreslås undantas från handläggning inom Luleåförslaget.

Flera av de förslag som hittills har bifallits har inneburit investeringar, exempelvis anläggandet av BMX-bana i Råneå, utegym samt iordningställande av pulkbackar i Kyrkbyn. Dessa investeringar medför långsiktiga driftkonsekvenser för berörda nämnder. I nuläget saknas kompensation för dessa ökade driftkostnader, vilket försvårar möjligheten att genomföra nya förslag som innebär investeringar. Frågan om hur driftkonsekvenser ska hanteras behöver därför lösas för att arbetet med Luleåförslaget ska kunna fortgå på ett hållbart sätt.

Arbetsgruppen har identifierat tre möjliga alternativ för hantering av driftkonsekvenser:

1. Driftkonsekvenser till följd av genomförda eller planerade Luleåförslag omhändertas årligen inom ramen för plan- och budgetprocessen, där berörda nämnder kompenseras för ökade driftkostnader.
2. De driftmedel som avsatts för genomförandet av Luleåförslag används även för att kompensera nämnderna för driftkonsekvenser. Nackdelen med detta alternativ är att tillgängliga medel på sikt binds upp av driftkostnader, vilket begränsar möjligheten att finansiera nya investeringar.
3. Luleåförslaget begränsas till att enbart omfatta förslag som inte innebär investeringar, varvid anslaget endast består av driftmedel.

Arbetsgruppen förordar alternativ ett, vilket innebär att nämnderna årligen kompenseras för driftkonsekvenser i samband med beslut om plan och budget.

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår justeringar i det arbetssätt som kommunfullmäktiges fastställde 2023-05-22 men de delar som rör att medel avsätts och att ekonomikontoret ska överföra medel till den nämnd som genomför förslag föreslås vara oförändrade.

Dialog

Dialog har förts internt inom arbetsgruppen och med ekonomikontoret.

Beslutsunderlag

- Kommunfullmäktiges beslut 2023-05-22 § 110 - Förändrat arbetssätt med att omhänderta medborgares idéer via Luleåförslaget, KLF Hid: 2023.4143

Sofia Riström
Kanslichef

Beslutet skickas till

Alla förvaltningar
Kommunstyrelseförvaltningens ekonomikontor

§ 110

Förändrat arbetssätt med att omhänderta medborgares idéer via Luleåförslaget

Ärendenr 2021/1428-1.5.2.1

Kommunfullmäktiges beslut

1. Kommunfullmäktige beslutar att förändra arbetssättet för hur Luleå kommun omhändertar allmänhetens förslag i enlighet med förslaget nedan.
2. Två (2) mkr per år under åren 2024–2026 avsätts i investeringsmedel till kommunstyrelsen för att kunna genomföra förslag. Finansieringen omhändertas i samband med beslut av plan- och budget.
3. 500 tkr avsätts 2024-2026 i driftsmedel vilket avsätts inom finansförvaltningen.
4. Efter fattat delegationsbeslut eller beslut i kommunfullmäktige flyttas medel av ekonomienheten till den nämnd som genomför förslaget.
5. Nuvarande möjlighet att lämna in e-förslag avslutas den 1 oktober 2023.
6. Ny organisation och arbetssätt ska vara implementerat den 1 januari 2024.
7. Utvärdering av nytt sätt att hantera inkomna förslag ska genomföras hösten 2025 samt återslagas till kommunstyrelsen innan 31 december 2025.

Sammanfattning av ärendet

Luleå kommun införde 2003 möjligheten för Luleåbor att lämna in medborgarförslag som ett sätt att främja demokratin och skapa delaktighet. Inledningsvis var denna möjlighet tidsbegränsad, men kommunfullmäktige beslutade senare att möjligheten att lämna in medborgarförslag skulle vara kvar.

Under 2016 initierades ett arbete där möjligheten att byta ut medborgarförslag mot e-förslag undersöktes. Processen och hanteringen av medborgarförslag och e-förslag liknar varandra i många avseenden, men med e-förslag har medborgaren möjlighet att få sitt förslag utlagt för omröstning och andra Luleåbor har möjlighet att visa sitt stöd för förslaget. Via ett omröstningsförfarande kan medborgare skapa opinion och visa på att ett förslag är av större allmänintressen. 2016-09-26 beslutade kommunfullmäktige att medborgarförslagen på sikt skulle bytas ut. 2017-06-19 fastställdes de principer som gäller kopplat till dagens e-förslag.

Grundtanken med både medborgarförslag och e-förslag är att skapa förutsättningar för medborgare att påverka och förbättra sin kommun genom att möjligheten att lämna förslag.

Ett förslag om att förändra hur Luleå kommun ska arbeta med e-förslag lyftes till kommunfullmäktige 2022-04-25 § 73 där kommunfullmäktige beslutade att återremittera ärendet med motiveringen att en tydligare gränsdragning över vad som ska beslutas på politisk nivå och vad som beslutas på tjänstemannanivå måste finnas i underlaget för beslut till kommunfullmäktige.

Efter återremissen diskuterades ärendet på en gruppledarträff med önskemålet om ett informationsmöte där förtroendevalda skulle få möjlighet att ställa frågor om det nya arbetssättet samt att gruppledare skulle få möjlighet att bjuda in fler från sina respektive parti.

En informationsträff hölls under hösten 2023 där kommunstaben, stadsbyggnadsförvaltningen och kultur- och fritidsförvaltningen informerade om förslaget om nytt arbetssätt samt svarade på frågor.

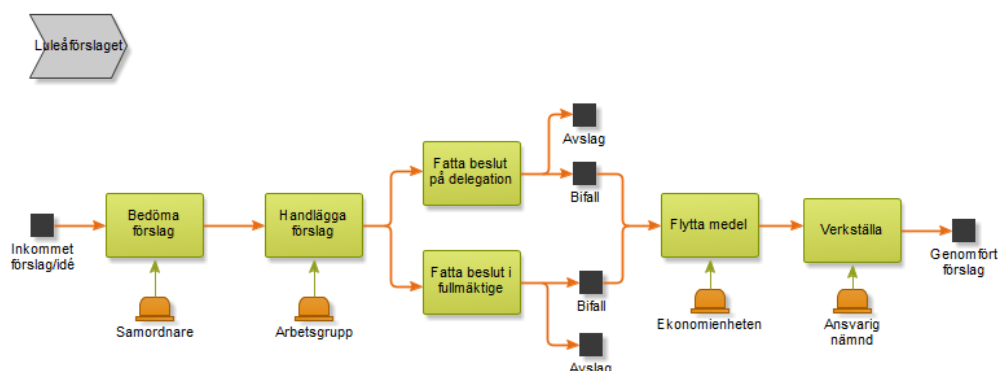
Utvärdering av nuvarande arbetssätt

Under 2021 genomfördes en utvärdering av nuvarande process kopplat till e-förslagen som visade att det finns ett intresse av att lämna in förslag, men att få förslag genomförs. En vanlig orsak till att förslag avslås är att den nämnd som fattar beslut inte har någon budget avsatt för att genomföra förslaget. Det tar även lång tid innan medborgaren som lämnat förslaget får återkoppling om förslaget bifalls eller avslås.

Med utvärderingen som grund föreslås att nytt arbetssätt för att omhänderta medborgares tankar och idéer om hur Luleå kommun kan utvecklas.

Nytt arbetssätt

Nedan följer en processbeskrivning över ny hantering av inkomna förslag

Det nya arbetssätt bygger på en arbetsgrupp med representanter från de förvaltningar som i hög grad berörs av medborgares förslag vilka är kommunstaben, kultur- och fritidsförvaltningen samt stadsbyggnadsförvaltningen. I de fall andra förvaltningar berörs kommer de att kallas till möte med arbetsgruppen. Grundidén med att avsätta medel och skapa en arbetsgrupp är att på ett enklare sätt omhänderta medborgares förslag som syftar till att förbättra sitt närområde, möjliggöra för aktivt fritidsliv eller andra förslag som utvecklar Luleå i en positiv riktning. Arbetsgruppen ska även i samarbete med kommunikationsenheten synliggöra de förslag som kommer in via vår hemsida samt att resultatet av varje förslag ska vara enkelt att ta del av.

Arbetsgruppen träffas minst 4 ggr/år för att besluta om vilka förslag som ska genomföras. En samordnare utses inom kommunstaben för att löpande kunna sortera bland inkomna förslag och för att återkoppla i de fall förslaget faller inom ramen för synpunkt, felanmälan eller om förslaget inte ligger inom ramen för den kommunala kompetensen. Efter arbetsgruppens möten där beslut fattas sker en åiterrapportering till kommunstyrelsen via egen informationspunkt om fattade beslut.

Det nya arbetssättet innebär att de förslag som kommer in direkt kan omhändertas av tjänstepersoner inom Luleå kommun, de kommer inte att först ställas av kommunfullmäktige. Omröstningsförfarandet där personer har möjlighet att rösta på förslag tas också bort så att alla förslag omhändertas på lika sätt samt att förutsättningarna för snabbare handläggning skapas.

Fördelarna med omröstningsförfarandet är möjligheten att skapa opinion och visa på ett stort stöd för ett visst förslag. Det innebär dock en längre svarstid samt att det förslag som andra personer röstat på är det förslag som eventuellt utreds inom Luleå kommun, det finns små möjligheter att i dialog med förslagsställaren se över alternativa lösningar. Beslutet i kommunfullmäktige om att ett förslag får ställas skickar en tydlig signal till frågeställaren, förvaltning-

ar och nämnder att förslaget ska beredas och beslutas om vilket är positivt, men i samband med det beslutet sätts ramarna för vad som ska utredas vilket även det skapar sämre förutsättningarna för alternativa lösningar. Möjligheten att i dialog med förslagsställare ser över alternativ skapar förutsättningar för en mer flexibel handläggning av inkomna förslag.

Inkomna förslag föreslås inte att beredas eller beslutas av de olika nämnderna. Beredningen kommer att ske inom arbetsgruppen och beslut kommer att fattas på delegation eller av kommunfullmäktige när så blir aktuellt.

2 mkr per år för åren 2024–2026 avsätts för att kunna genomföra inkomna förslag. Finansieringen omhändertas årligen i plan- och budget. Utöver 2 mkr/år i investeringsmedel avsätts även driftsmedel.

Beslutsfattande

Beslut på delegation

Avdelningschefen för demokrati och samhälle får delegation att fatta beslut om att bifalla förslag som kommer in i de fall de:

- inryms inom det anslag som avsatts (2 mkr/år)
- förslaget syftar till att förbättra sitt närområde, möjliggöra för aktivt fritidsliv eller andra förslag som utvecklar Luleå i en positiv riktning och ligger i linje med Vision 2040.

Avdelningschef för demokrati och samhälle får delegation att fatta beslut om att avslå förslag som kommer in i de fallen:

- förslaget ligger utanför ramen för den kommunala kompetensen
- förslagsställaren inte begär politisk prövning efter att arbetsgruppen meddelat att förslaget föreslås avslås

Beslut i kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige ska fatta beslut om att bifalla eller avslå förslag som kommer in i de fallen:

- arbetsgruppen föreslår bifall, men kostnaden inryms inte inom det avsatta anslaget
- arbetsgruppen tycker att ett förslag är intressant men kräver omfattande resurser för en nämnd för att utreda vidare
- förslagsställaren har meddelats att förslaget föreslås avslås och då önskar en politisk prövning

Kommunfullmäktige ska två gånger per år att fatta beslut om inkomna förslag och idéer där delegaten inte redan fattat beslut.

Kommunstyrelsens arbetsutskott har 2023-04-24 § 95 föreslagit kommunfullmäktige besluta att förändra arbetssättet för hur Luleå kommun omhändertar allmänhetens förslag i enlighet med förslaget nedan, att två (2) mkr per år under åren 2024–2026 avsätts i investeringsmedel till kommunstyrelsen för att kunna genomföra förslag. Finansieringen omhändertas i samband med beslut av plan- och budget och att 500 tkr avsätts 2024-2026 i driftsmedel vilket avsätts inom finansförvaltningen samt att efter fattat delegationsbeslut eller beslut i kommunfullmäktige flyttas medel av ekonomienheten till den nämnd som genomför förslaget. Nuvarande möjlighet att lämna in e-förslag avslutas den 1 oktober 2023 och ny organisation och arbetssätt ska vara implementerat den 1 januari 2024. Utvärdering av nytt sätt att hantera inkomna förslag ska genomföras hösten 2025 samt återrapporteras till kommunstyrelsen innan 31 december 2025.

Vidare har kommunstyrelsens arbetsutskott föreslagit kommunstyrelsen besluta att ge avdelningschefen för demokrati och samhälle delegation att fatta beslut att bifalla eller avslå inkomna förslag samt om fördelning av medel från avsatt anslag. Delegation ges under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar att ändra arbetssättet enligt förslaget samt att medel flyttas till kommunstyrelsen och att återrapportering av fattade beslut sker efter varje möte till nästkommande kommunstyrelsesammanträde via egen informationspunkt.

Kommunstyrelsen har 2023-05-08 § 169 föreslagit kommunfullmäktige besluta att förändra arbetssättet för hur Luleå kommun omhändertar allmänhetens förslag i enlighet med förslaget nedan, att två (2) mkr per år under åren 2024–2026 avsätts i investeringsmedel till kommunstyrelsen för att kunna genomföra förslag. Finansieringen omhändertas i samband med beslut av plan- och budget och att 500 tkr avsätts 2024-2026 i driftsmedel vilket avsätts inom finansförvaltningen, samt att efter fattat delegationsbeslut eller beslut i kommunfullmäktige flyttas medel av ekonomienheten till den nämnd som genomför förslaget. Nuvarande möjlighet att lämna in e-förslag avslutas den 1 oktober 2023. Ny organisation och arbetssätt ska vara implementerat den 1 januari 2024. Utvärdering av nytt sätt att hantera inkomna förslag ska genomföras hösten 2025 samt återrapporteras till kommunstyrelsen innan 31 december 2025.

Sammanträdet

Samuel Ek (KD) och Liv Shange Moyo (SAV) föreslår bifalla kommunstyrelsens förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställer kommunstyrelsens förslag under proposition och finner att kommunfullmäktige bifaller förslaget.

Dialog:

Dialog har förts med kultur- och fritidsförvaltningen, stadsbyggnadsförvaltning samt kommunstaben.

Beslutsunderlag

- Kommunfullmäktiges protokoll 2022-04-25 § 73, KLF Hid: 2022.3049
- Utvärdering av e-förslag 2018-2020, KLF Hid: 2022.2501
- Kommunstabens förslag till beslut gällande förändrat arbetssätt med att omhänderta medborgares idéer via Luleåförslaget, KLF Hid: 2023.3017
- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2023-04-24 § 95, KLF Hid: 2023.3217
- Kommunstyrelsens beslut 2023-05-08 § 169, KLF Hid: 2023.3783

Beslutet skickas till

Alla förvaltningar

Ekonomienheten

Förslag till beslut gällande upphandling av tekniska konsulter inom mark och exploatering

Ärendenr KLF 2025/1453

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

1. Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar att Luleå kommun ska anta de leverantörer med det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet i nedan 4 anbudsområden enligt given rangordning
 - Anbudsområde 1 – Fastighetsvärdering
 1. xxxx
 2. xxxx
 - Anbudsområde 2 - Mark och exploatering
 1. xxxx
 2. xxxx
 - Anbudsområde 3 - Specialist inom förhandling
 1. xxxx
 - Anbudsområde 4 - Specialist inom strandskydd
 1. xxxx
2. Kommundirektören ges i uppdrag att underteckna avtalet efter tiden för avtalsspärr enligt 20 kap. 1 § LOU har löpt ut.

Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Sammanfattning av ärendet

Upphandlingen omfattar ramavtal av tekniska konsulter inom mark och exploatering. Upphandlingen är uppdelade i fyra anbudsområden och i parenteserna framgår antalet leverantörer som maximalt kommer att antas som ramavtalsleverantörer inom respektive anbudsområde:

Anbudsområde 1 – Fastighetsvärdering (maximalt 2 leverantörer)
Anbudsområde 2 – Mark och exploatering (maximalt 2 leverantörer)
Anbudsområde 3 – Specialist inom förhandling (maximalt 1 leverantör)
Anbudsområde 4 – Specialist inom strandskydd (maximalt 1 leverantör)

Idag har Luleå kommun ett dynamiskt inköpssystem för tekniska konsulter uppdelat i 27 delområden där specifika avrop sker vid uppkomna behov, men detta ska avslutas löpande och ersättas med ramavtal. Anledningen till valet att avsluta det dynamiska inköpssystemet och övergå till ramavtal är för att inte fördröja samhällsbyggnadsprocessen då varje specifikt avrop (upphandling) har lett till längre ledtider. Upphandlingen har genomförts som öppet förfarande.

Beställare på ramavtalen kommer att vara Luleå kommun, Luleå Lokaltrafik AB, Luleå Miljöresurs AB och Luleå Hamn AB, inklusive helägda dotterbolag.

Avtalsvärdet uppskattas till

- Anbudsområde 1 – Fastighetsvärdering: 4 600 000 SEK
- Anbudsområde 2 – Mark och exploatering: 10 000 000 SEK
- Anbudsområde 3 – Specialist inom förhandling: 4 600 000 SEK
- Anbudsområde 4 – Specialist inom strandskydd: 1 000 000 SEK

Maximalt värde för ramavtalen

Beställaren har svårt att uppskatta avtalsvärdet och därför har beställaren valt att sätta en hög takvolym. Det totala värdet av samtliga delområden uppgår därmed till 44 000 000 SEK. Takvolymen per avtalsområde framgår nedan.

Avtalsområde 1 – Fastighetsvärdering: 10 000 000 SEK

Avtalsområde 2 – Mark och exploatering: 20 000 000 SEK

Avtalsområde 3 – Specialist inom förhandling: 10 000 000 SEK

Avtalsområde 4 – Specialist inom strandskydd: 4 000 000 SEK

Avtalstiden är på 24 månader och möjlighet till förlängning på upp till 24 månader.

Utvärdering har skett utifrån bästa förhållande mellan pris och kvalitet. Timpriser var bestämda vid annonsering så endast kvalitet har utvärderats.

Timpriser

Anbudsområde 1 - Fastighetsvärdering

- Senior 1400 SEK
- Bas 1050 SEK

Anbudsområde 2 - Mark och exploatering

Mark och exploateringskonsult:

- Senior 1400 SEK
- Bas 1250 SEK
- Junior 1050 SEK
- Projektledare: 1250 SEK

Anbudsområde 3 - Specialist inom förhandling

- Konsult förhandling: 1400 SEK

Anbudsområde 4 - Specialist inom strandskydd

- Konsult strandskydd: 1400 SEK

Kvalitet har utvärderats enligt:

- Skriftlig beskrivning av organisation och arbetssätt
- Utvärderingsuppdrag (gäller anbudsområde 3 - Specialist inom förhandling och anbudsområde 4 - Specialist inom strandskydd)

- Muntlig intervju kring arbetssätt och organisation

Dialog

Inför annonsering publicerades en RFI (Request for information) med frågor inom området, svar inkom från tre leverantörer.

Representanter från Luleå Miljöresurs AB, kommunstyrelseförvaltningen och infrastruktur- och serviceförvaltningen har varit delaktiga i upphandlingen.

Jenny Sjögren
Upphandlare

Beslutet skickas till

Kommunstyrelseförvaltningen, inköp och upphandling

Förslag till beslut gällande upphandling av mekanisk verkstad, smide och svetsarbeten

Ärendenr 2025/626-2.5.1.1

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

1. Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar att Luleå kommun ska anta den leverantör med ekonomisk mest fördelaktiga anbud angivet av: **xxx** med organisationsnummer **xxx**
2. Kommundirektören ges i uppdrag att underteckna ramavtal efter tiden för avtalsspärr enligt 20 kap. 1 § LOU har löpt ut.

Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Sammanfattning av ärendet

Upphandlingen innefattar mindre reparationsarbeten och mekaniska arbeten, samt smide och svetsarbeten. Det ramavtal kommunen tillsammans med Luleå Miljöresurs AB har för detta område idag har gått ut 2026-02-13 och därmed upphandlas nu ett nytt ramavtal. Beställare i denna upphandling är Luleå kommun, Luleå Miljöresurs AB och Luleå Hamn AB.

Omfattningen av arbetena enligt detta kommande avtal har förtydligats ytterligare i underlaget och kvalificeringskraven har öppnats upp för att öppna möjligheten för fler anbudsgivare att vara med. Prismodellen har också öppnat upp för att prissätta fler roller, vilket skapar bättre förutsättningar för ett kommande avtal.

Upphandlingen beräknas omfatta ett avtalvärde om ca 12 000 000 SEK under avtalsperioden för samtliga beställare och har ett takvärde om 30 000 000 SEK. Omfattningen under avtalsperioden är svår att förutspå, därav det högre takvärdet.

Upphandlingen genomförs som ett öppet förfarande och vilket anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet ska utvärderas utifrån lägsta pris.

Antal anbud: **xx**

Anbudspris: **xx**

Beslutsunderlag

- Upphandlingsprotokoll

Erika Kers

Upphandlare

Beslutet skickas till

Kommunstyrelseförvaltningen, inköp och upphandling

Information om återbruksverksamheten i Luleå kommun

Ärendenr 2026/334-2.1.0.1

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar att lägga informationen till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsens arbetsutskott delges information från Luleå Miljöresurs AB om hantering av återbruksverksamheten i Luleå kommun.